Povestiri științifico-fantastice

Editura Ion Creangă

Povestiri ştiinţifico-fantastice
Culegere alcătuita de Ion Hobana

Editura Ion Creangă, Bucureşti, 1976

Un brad în cosmos

Horia Arama

Comandantul sorbi ultima picătură de cafea şi se ridică de la masă.

— Gata, băieţi. Acum la lucru.

Încruntat de parcă nu venea de pe planeta care descoperise surîsul, părăsi cel dintîi careul. (Aşa îi plăcea echipajului, cu un cuvînt din limbajul marinarilor, să numească sala de mese a cosmonavei.) Ceilalţi se îndreptară şi ei, fără chef, spre posturile lor.

Singura fată şi cel mai tînăr la bord, Ila, părea gata să izbucnească în plîns. Aşadar, nici în al doisprezecelea ceas, nici un cuvînt despre Anul Nou! Şi cînd te gîndeşti că în seara asta, pe Pămînt, cinci miliarde de oameni vor cînta şi vor dansa, vor umple străzile, vor inunda, ca o cascadă a bucuriei, oraşele strălucind sub casca orbitoare a focurilor de artificii!

Iar ei? Prinşi în capcana de oţel a navei, porniţi spre o planetă despre care nu ştiau mare lucru şi spre primejdii despre care nu ştiau nimic, li se lua pînă şi dreptul de a serba naşterea unui an, şi asta numai pentru că omul din fruntea expediţiei avea o maşină de calcul în locul inimii!

Atîta uscăciune sufletească era de neîndurat. în loc să dea, însă, drumul unui şuvoi de lacrimi, Ila strînse masa şi porni hotărîtă spre cabina ei.

Racheta străbătea în tăcere spaţiile negre ale Cosmosului. Prin ochiurile rotunde ale hublourilor se
vedea cerul mereu înstelat, defilînd fără grabă. Nici o piatră kilometrică nu măsura drumul parcurs şi nimic nu despărţea ziua de noapte. Dar pe navă ceasurile arătau timpul de acasă.

Cu o jumătate de oră înaintea mesei de seară, Ila se furişă în careu, ascunzînd cu grijă un sul mare de hîrtie. încăperea era pustie. Desfăcu sulul şi se urcă pe un scaun. Tocmai îl prindea în ace de stratul izolant al peretelui, cînd simţi că o priveşte cineva.

Era Ong. încremenise în uşă, la fel de încurcat ca şi fata cocoţată pe scaun. Prea tîrziu să dea înapoi, înaintă.

— Ce faci acolo? întrebă, deşi citise cele scrise pe sulul de hîrtie, între stele de poleială: „La mulţi ani, urîcioşilor!“

— Dar dumneavoastră ce căutaţi aici? îl repezi, stingherită, Ila. Era totuşi limpede: Ong ţinea în braţe un buchet de globuri

colorate care nu cereau decît să fie atîrnate de lampă ca să aducă în careul cenuşiu un aer de sărbătoare.

Fata socoti cu cîtă bătaie de cap trebuie să fi fost păstrate graţioasele sfere la adăpost de curiozitatea şi zeflemelele celor care nu ar fi înţeles, pentru ca acum peste masa lor să lucească un crîmpei de auroră polară. Simţi că are un aliat.

— Minunat, se lumină Ila şi înfipse încă un ac în capitonajul moale. Ce ochi o să facă „ursul"!

Era porecla şefului, autoritarul comandant al navei cosmice. De pe masă, în vreme ce încerca să fixeze ciorchinele sclipitor şi delicat, Ong ridică din umeri: „Fie ce-o fi!“

Cei doi se pregăteau să coboare, unul de pe masă, cealaltă de pe scaun, cînd uşa se deschise din nou, ca să intre, cu spatele, Reno. Acesta păşea pe vîrfuri şi era drapat în ghirlande multicolore. O parte atîrnau pe jos, iar tînărul încerca să le ferească de uşa cu închidere automată. Izbutind să se strecoare înăuntru fără ca gingaşa sa povară să sufere vreo stricăciune, Reno se întoarse către centrul careului. Pe buzele lui pîlpîia surîsul poznaş dintotdeauna, care păli însă brusc.

— Ia te uită! e tot ce putu să spună atunci cînd îi zări pe cei doi.

Aceştia pufniră în rîs.

— Repede, pînă nu vin ceilalţi!

Cîteva minute mai tîrziu, ghirlandele migălite cu o infinită răbdare traversau careul în lung şi în lat, dîndu-i o înfăţişare necrezut de primăvăratică.

— Splendid! aprecie Ila. Acum, însă, trebuie să mă grăbesc. Şi împinse uşa bucătăriei.

Zadarnic: era încuiată!

— Hei, cine-i acolo?! strigă fata, simţind pe spinare fiorul rece al neobişnuitului.

Ascultară. Nici un zgomot. Ce putea fi?

încercară din nou:

— E cineva în bucătărie? Deschide!

Nimic. Deodată Reno exclamă:

— Ne-am ars! Căpitanul!

O mînă grăbită bîjbîi în preajma încuietorii şi deschise. în uşă apăru chipul speriat al lui Ens.

— Unde-i?

— Nu e nici un căpitan, dădu Ila din mîini, agasată. Dar ce

faci acolo?
Ens era prea uimit de aspectul feeric al careului ca să poată răspunde. Ila năvăli în bucătărie şi în curînd era limpede: ajutorul comandantului... pregătea o prăjitură. Fata bătu din palme.
— Linişte! Să nu afle „ursul“...
— Parcă aud ce mormăieli or să fie diseară, şopti Ila, începînd să trebăluiască alături de Ens.
— Pariez că a uitat că 31 decembrie este ajunul Anului Nou, încercă Ong să-l apere pe comandant.
— Nu, profesore, nu a uitat deloc. Dacă uita nu ar fi arborat la prînz o mutră atît de acră.
— E un bărbat sobru, un adevărat lup al spaţiului, completă Ens. Ar putea să conducă nava şi cu o singură mînă şi nici n-ar clipi cînd i-ar fi smulsă cealaltă. Dar chermezele, maimuţărelile cu funduliţe în păr şi poezii lacrimogene nu sînt pentru el.
— Cum adică: să serbezi Anul Nou e o copilărie? strigă Ila. Tocmai acest an, de care ne legăm atîtea speranţe? Doar va fi anul sosirii noastre pe Tejas, al încercării de a planta acolo germenii vieţii de pe Pămînt, de a face din această planetă rece şi părăsită un al doilea cămin al oamenilor, la fel de primitor şi de fertil ca şi primul! Este anul cel mai de seamă din viaţa mea şi n-am de gînd să trec sub tăcere venirea lui!
Bărbaţii tăcură. Deodată, din careu se auzi un glas puternic şi grav:
— Astă-seară mîncăm ceva?
— „Ursul!“ încremeni Reno. Sper că nu te-a auzit. Cînd o să vadă careul prefăcut în grădiniţă...
Ieşiră din bucătărie, destul de spăşiţi, dar hotărîţi să reziste oricăror ironii. Comandantul intră, mai încruntat ca niciodată. Se îndreptă fără să se uite la nimeni spre masa aşternută cu deosebită grijă şi depuse ceva în centrul ei, acolo unde un loc liber aştepta prăjitura lui Ens.
Ceilalţi se apropiară. Într-un vas de o palmă se iţea, singuratic, dar mîndru şi drept ca părinţii săi de pe planeta natală, cel mai mic puişor de brad ce se poate imagina. Nu era decît un fir dâ aţă cu cîteva ace verzi. Dar nu o imitaţie din material plastic, nu o imagine proiectată pe un perete, ci un brăduţ adevărat, crescut dintr-o sămînţă anume adusă de acasă.

Ilei nu-i venea să-şi creadă ochilor. După luni de zile de zbor în comun, de trai fără secrete, fiecare să fie la fel de necunoscut ca în ziua cînd se văzuseră pentru prima oară? Sau era vina ei, a tinereţii sale, care nu a ştiut să vadă dincolo de aparenţe?

Reno, electronistul de înaltă clasă, a fost în stare să migălească zile întregi la o dantelă de hîrtie colorată, sacrificînd ore de odihnă şi asta în umbra unei taine tot atît de greu de păstrat la bordul unei rachete ca şi într-o casă de sticlă.

Ong, profesorul de celebritate mondială, plecînd în spaţiu, şi-a încărcat bagajul cu un set de globuri care trebuiau ferite de şocuri şi trepidaţii, gîndin- du-se de la bun început la seara aceasta.

Ca să nu mai vorbim de Ens, în mîna căruia sta soarta expediţiei, singurul care ştia ce se petrece în măruntaiele maşinilor, în stare să lase totul ca să prepare prăjitura festivă.

Dar căpitanul? El a văzut cel mai departe. Făcînd să încolţească cine ştie de cînd sămînţa brună, a anticipat cu un veac foşnetul pădurii de pe Tejas.

— Scuzele noastre, căpitane, şi la mulţi ani, sparse gheaţa Ens. Nu ne aşteptam la una ca asta.

— De ce? spuse comandantul. Doar ce avem de făcut, dacă nu să transplantăm codrii Pămîntului în savanele de pe Tejas! Ce credeţi, puiul ăsta de brad o să se prindă pe stîncile de acolo?

— Trebuie să se prindă! exclamă Ila cu lacrimi în ochi. Chiar dacă va fi nevoie să-l ocrotesc cu mîinile mele!

Broasca

Vladimir Colin

Cînd mă gîndesc la vara aceea şi mă întreb cum a fost cu putinţă să trec cu vederea peste cele ce se întîmplau zilnic lîngă mine îmi răspund că insolitul nu-şi află locul printre coordonatele existenţei mele. Sînt un statistician înnăscut, om al realităţii cuceritoare. Educat în respectul acestei realităţi, caut în ea explicaţia raţională a fenomenelor cu care vin în contact, ceea ce mi se pare logic şi firesc. Numai că neprevăzutul m-a găsit, de aceea, descoperit. De cum a pătruns în mediul meu m-am grăbit să-i fac faţă, alcătuind un lanţ de raţionamente valabile pentru tot ce rutina vieţii mele a ştiut să acumuleze şi a cărui singură slăbiciune consta într-o neconcordanţă fundamentală cu natura deosebită a fenomenului. Căci insolitul scapă din plasa judecăţilor cotidiene, aşa cum primejdia nu se lasă conjurată de ingeniozitatea struţului
care-şi ascunde capul în nisip. La un moment dat, fireşte, orbirea nu mai e cu putinţă. în vara aceea, de pildă, am renunţat la autoliniştirea cu ajutorul unor subterfugii, considerate pînă atunci perfect raţionale, în ziua cînd frunzele nucului s-au înroşit în iulie, iar micile lui fructe, abia formate, au început să iradieze lumini purpurii.

Dar ştiu acum că totul începuse cu o lună mai devreme, încă pe cînd Ioana se juca singură în grădină. Eu plecasem în zori către locul pe care mi-l alesesem pe malul Dunării, acolo unde trunchiul unei sălcii căzute îmi îngăduia să arunc undiţa mai departe, şi nu-mi amintesc să fi înregistrat nimic deosebit. După munca de un an de zile într-un birou capitonat cu dosare şi tapisat cu diagrame, mă lăsam furat de imaginile vacanţei. Cîte un şlep luneca somnoros, la uriaşă depărtare de uliul ce se rotea pe cerul transparent, soarele încălzea pămîn- tul, din care urca dulceagul miros al verii, în vreme ce, destrămat în liniştea apei, urmăream fără pasiune legănarea jucăuşă a plutei. Nici o presimţire nu m-a avertizat că nu voi mai trăi multe asemenea paşnice zile.

Cînd soarele s-a ridicat binişor, mi-am strîns undiţa. Cum nu-mi propusesem să prind mai mulţi peşti decît ştiam că pot prinde, m-am îndreptat cu inima uşoară către casă, legănînd cele cîteva mărunte vietăţi argintii care mai tresăreau în min- ciog şi pe care le destinam pisicii gazdei. Eram toropit de soare

şi abia aşteptam să mă lungesc în răcoarea odăii pe care o închiriasem. De-a lungul gardurilor de nuiele mărginind malul am lunecat încet, bucurîndu-mă de oboseala răspîndită în mine ca o apă densă, şi am intrat pe portiţa grădinii dînd către Dunăre, aşa cum privesc toate grădinile din Solzosu, cătun ce pare trecut printr-un laminor şi ale cărui case puţine se înşiră între Dunăre şi şosea.

În grădină, Ioana m-a întîmpinat plîngînd. N-a avut parte de mîngîierile maică-si, moartă cînd i-a dat viaţă şi, ca şi cum nenorocirea abătută atunci asupra noastră ar fi însemnat-o pentru totdeauna, a vădit încă din primii ani o neobişnuită maturitate. E o fetiţă smeadă, cu faţa prelungă, încadrată de tor- sadele cozilor negre. Tăcută, priveşte gînditor de parcă ar cîntări lumea şi oamenii, dar e cuprinsă uneori de izbucniri de veselie care mă înspăimîntă. Atunci sare ca o minge şi rîde, aparent fără pricină. Doctorii mi-au spus că e o veselie „de compensare". Altminteri, gravă, se mişcă puţin, deşi e îndatoritoare şi gata să împlinească orice rugăminte căreia îi pricepe rostul. împotriva convingerilor ei însă, nimeni n-o poate hotărî să ridice un deget. Un asemenea copil plînge rar. De aceea m-au înspăimîntat lacrimile cu care m-a întîmpinat în dimineaţa cînd mă înapoiam liniştit de la pescuit.

— Ce s-a întîmplat? am strigat, zvîrlind minciogul cu undiţa şi repezindu-mă s-o iau în braţe.

— Broasca! a îngăimat, printre hohote. O broască rea...

— Care broască?

— Una roşie! O broască rea... Am vrut să ne jucăm împreună. Am luat-o în mînă... dar ea m-a înţepat...

Şi mi-a întins mîna dreaptă. Palma şi pielea degetelor erau într-adevăr roşii, ca urzicate.

— Unde e broasca? am întrebat.

— Am aruncat-o în groapă. Drept pedeapsă...

N-am mai stat să întreb în ce groapă o zvîrlise şi, ca un orăşean care auzise ceva despre existenţa unor broaşte rîioase, am luat-o în casă şi i-am dezinfectat palma cu alcool, după care am uns-o cu o alifie. Se plîngea de mîncărimi şi toată ziua am văzut-o frecîndu-şi palma şi pielea gingaşă a degetelor. Cînd s-a culcat, a lăsat să-i atîrne braţul drept, ca şi cum n-ar fi putut răbda ca palma să-i atingă cearşaful, sau faţa de pernă. De cîteva ori mi s-a părut că vorbeşte prin somn, dar

n-am fost sigur că rostise în- tr-adevăr cuvintele „broasca roşie". Ea, care doarme cu liniştea obiectelor, s-a zvîrcolit întruna şi a trecut anevoie noaptea.

— Ce-ai visat? am întrebat-o, de aceea, dimineaţa.

Nepăsătoare, a ridicat din umeri:

— Am uitat!

Deşi încă roşie, palma n-o mai supăra. Cînd am ieşit în grădină, Ioana părea cea dintotdeauna, aşa că am întrebat-o dacă-şi amintea că zvîrlise ceva eu o zi înainte.

— Sigur, a spus. O broască rea.

— Unde ai zvîrlit-o?

Lăsîndu-mi privirile să lunece peste straturile de legume şi flori, mi-am adus aminte că gazda noastră săpase, într-adevăr, cu două zile înainte, nişte gropi puţin adînci, în care voia să planteze nu mai ştiu ce. Acum gropile erau astupate. Ioana a făcut cîţiva paşi printre straturi, s-a repezit într-o direcţie, într-alta, apoi a şovăit, mărturisind:

— Nu mai ştiu...

— Şi broasca era chiar roşie, roşie?

I — Da, a spus Ioana. Şi n-avea picioare!

Am privit-o mirat.

— Cum aşa, n-avea picioare?

— Bine. N-avea! Şi făcea uite-aşa, uite-aşa...

Lipindu-şi palmele, a început să le depărteze şi să le apropie ritmic, încercînd să sugereze palpitarea ciudatei vietăţi.

— Prostii! am spus. Nu există broaşte fără picioare. Pesemne că n-ai apucat să le vezi...

De astă dată m-a privit lung şi a zîmbit cu îngăduinţă.

— Am văzut-o bine, tăticule. Am luat-o şi în mînă. Era roşie.

Şi s-a uitat la palma iritată de atingerea pielii rîioase a animalului. Fireşte, eram intrigat. Dar nu acordam prea multă încredere observaţiilor unei fetiţe de şase ani, care avusese pînă atunci prilejul să vadă o broască mai degrabă în cărţile cu poze. N-aveam însă nimic de făcut şi cred că mai mult din pricina asta am prelungit, cu încă o clipă, discuţia.

— Şi cum avea pielea? am reluat deci, cam în zeflemea.

A răspuns îndată, fără să stea pe gînduri:

— Netedă. Ca o minge roşie.

Edificat, am rîs de-a binelea şi am schimbat vorba. Nu era pentru prima oară cînd mă încredinţam de puterea imaginaţiei

copiilor. Mi-am amintit că la ultima aniversare a Ioanei am intrat pe neaşteptate în odaia ei, plină de prichindei, pe care i-am surprins strînşi roată în jurul unui scaun răsturnat.

— Sst, mi-a şoptit Ioana, întorcînd către mine o feţişoară schimonosită de groază. Să nu-l trezeşti!

Scaunul era un leu adormit...

Cam de aceeaşi natură trebuie să fi fost şi broasca roşie, mi-am spus şi, luînd-o de mînă, am pornit amîndoi la plimbare. Mergeam ca doi oameni mari, schimbînd arar cîte o vorbă şi mulţumindu-ne să admirăm în tăcere, căci Ioana simte cînd n-am chef să mă las copleşit de cascada întrebărilor şi ştie să respecte tăcerea. Ne-am plimbat cu barca pe Dunăre, am făcut o baie şi ne-am întors acasă. Ziua a trecut fără incidente.

Dar a doua zi am fost martorul unei întîmplări care m-a pus pe gînduri. îmi luasem o carte şi mă instalasem sub coroana nucului crescut într-un colţ al grădinii, în vreme ce Ioana juca „urma scapă turma“, cu ţîncii gazdei şi cu alţi copii din vecini, în atmosfera calmă a vacanţei, strigătele şi rîsetele lor nu mă supărau, dimpotrivă, mi se păreau odihnitoare şi cred că am aţipit chiar, cu cartea pe genunchi. Cînd am deschis ochii am văzut că, lipită cu tot trupul de trunchiul nucului, Ioana „se făcea“. Îşi vîrîse faţa în îndoitura braţului stîng, în vreme ce braţul drept îi atîrna moale, cu palma răsucită în afară. Ţin minte că am observat roşeaţa pielii şi că m-a mirat persistenţa iritaţiei, de care, din fericire, nu se mai plîngea.

— Gata? a strigat Ioana, fără să-şi ridice capul.

A mai aşteptat o clipă şi, neprimind răspuns din partea tovarăşilor de joacă grijulii să nu-şi trădeze poziţiile, s-a întors cu spatele către nuc. Apoi, spre marea mea mirare, am auzit-o strigînd:

— Marioara! După salcia de lîngă gard, un, doi, trei… Ghiţă! După coteţul porcului, un, doi, trei… Vasile! Cocoţat în măr, un, doi, trei..

Şi aşa, pe rînd, a numit ascunzătorile în care ceilalţi se pitiseră. Unul cîte unul, copiii ieşeau acum la vedere şi se apropiau de noi, privind pe sub sprîncene. Înţelegeam că se sfiesc din pricina mea, dar că, dacă n-aş fi fost de faţă, ar fi contestat jocul. Era limpede că Ioana nu „se făcuse“ cinstit. Mi-am vîrît nasul în carte, prefăeîndu-mă că nu observasem nimic. Ioana era surescitată, veselă şi mîndră că descoperise toate

ascunzătorile fără să schiţeze măcar gestul de a-i căuta pe cei care se străduiseră s-o deruteze.

— Cine „se face“ acum? a întrebat, dar nimeni nu i-a răspuns.

Mutîndu-se de pe un picior pe altul, toţi o priveau neprietenos.

— Eu nu mă mai joc, a îndrăznit Ghiţă, unul scurt şi îndesat.

Apoi, trăgîndu-şi hotărît nasul, s-a răsucit pe călcîie şi a pornit către poartă.

— Nici eu, a spus Marioara.

Dezamăgită, Ioana îi privea cu aerul că nu înţelege, ceea ce m-a mîhnit îndeosebi.

— De ce? a strigat. E încă devreme...

Dar, tăcuţi, copiii se depărtau încet. Apoi o luară la goană şi, curînd, le auzirăm glasurile de cealaltă parte a gardului de nuiele.

Eram supărat şi mîhnit. Aveam o încredere deplină în fetiţa mea şi iată că o surprinsesem trişînd, mai mult, prefăcîndu-se a nu înţelege că toţi îi descoperiseră înşelătoria. N-am vrut să mă amestec în joaca lor, dar simţeam că acum trebuia să lămuresc lucrurile. Cred că glasul mi-a tremurat puţin cînd am întrebat:

— De ce ai făcut una ca asta?

A întors către mine o faţă deznădăjduită.

— Dar ce-am făcut? De ce s-au supărat?

— înţelegi, prin urmare, că s-au supărat...

— De ce? Doar n-am făcut nimic rău!

Am tăcut o clipă. Apoi i-am întins mîna.

— Ioana, vino-ncoa'! Aşa. Uită-te în ochii mei.

S-a uitat. Mi-a răbdat privirile, apoi s-a înroşit şi şi-a dus degetele la buze.

— Cum?... Crezi că eu...? Şi ei?...

Îşi juca atît de bine rolul, încît, dacă n-aş fi fost de faţă la joaca lor, aş fi jurat că fusese învinuită pe nedrept. Ochii i se umpluseră de lacrimi. Apoi am simţit-o îndîrjindu-se şi tot sîngele i-a fugit din obraji.

— Să le fie ruşine! a strigat. I-am găsit repede şi s-au supărat.

Deşi nu-mi venea lesne, am hotărît să-mi păstrez calmul şi i-am vorbit rar şi apăsat:

— Nu s-au supărat pentru că i-ai găsit. S-au supărat pentru că te-ai uitat şi ai văzut unde s-au ascuns.

— Nu-i adevărat!
— Nu? Cum de ai ştiut unde se pitise fiecare?

Atunci am văzut-o descumpănită. Orieît de curios ar părea, am avut impresia că se întreabă şi ea cum îi descoperise atît de repede.

— Nu ştiu, a şoptit. Am ştiut. M-am întors şi am ştiut.

Mi-a fost cu neputinţă să scot altceva de la ea. Nu s-a învoit în ruptul capului să recunoască o vină evidentă şi, cu atît mai puţin, să le-o mărturisească şi tovarăşilor de joacă. Ceea ce nu părea decît o greşeală copilărească devenea dovada unui caracter rău, aşa că am pedepsit-o, neîngăduindu-i să se plimbe cu mine a doua zi. Pentru Ioana, pedeapsa era suficientă. Dar, cum copiii se ceartă şi se împacă ascultînd de legile lor, am găsit-o la întoarcere jueîn- du-se cu cei cărora socoteam că avea a le cere iertare. O făcuse poate? Nu păreau să-i poarte pică, deşi pe mine întîmplarea mă tulburase, zdruncinîndu-mi încrederea în propriul meu copil.

Au urmat zile calme, cînd n-am avut de înregistrat decît surpriza de a descoperi că, pe o mică porţiune a grădinii, iarba şi frunzele de păpădie îşi schimbaseră culoarea. Lîngă ele vegetaţia era verde, dar pe o jumătate de metru pătrat, mai exact înăuntrul unui cerc cu raza de o jumătate de metru, iarba şi frunzele se înroşiseră. N-aş fi dat probabil atenţie faptului dacă nu m-ar fi izbit natura neobişnuită a culorii. îmi amintesc că mi-am întrebat gazda dacă nu cumva răsturnase acolo vreo oală cu vopsea, dar omul se arăta şi el intrigat. Nu am alt cuvînt decît *roşu* pentru a numi culoarea pe care o căpătaseră frunzele şi iarba, deşi ştiu că nu era ceea ce sîntem obişnuiţi să recunoaştem ca atare. Nici una dintre nuanţele familiare ale culorii nu se potrivea tonalităţii de roşu ivită acolo, în grădină. Veţi înţelege ceva din precizarea că roşul acela părea să conţină încă cel puţin trei culori, absolut nedetectabile în gama de roşu? Albul, negrul şi o culoare nedefinită, poate vînătă... Compusul era, şi nu era, roşu. Mi-am spus că un copil vărsase probabil acolo o sticlă de cerneală care, în amestec cu pămîntul şi atacînd clorofila, dăduse naştere uimitoarei combinaţii de culori. Apoi, fără a-mi mai bate capul, am plecat la pescuit.

La întoarcere am descoperit pe Ioana culcată lîngă pata roşie, peste care îşi plimba întruna palma, ca şi cum ar fi

mîngîiat locul. Absorbită de jocul ininteligibil, nu m-a observat şi am putut-o privi o vreme, descoperind cu mirare expresia de duioşie îngîndurată cu care mîngîia iarba.

— Ce faci acolo? am întrebat-o fără a ridica glasul, ca să n-o sperii.

A tresărit totuşi şi şi-a ascuns palma la spate.

— Ştii? Poate că nu era rea, a spus.

— Cine?

Şi-a întors privirile către pata roşie şi a şoptit, abia auzit:

— Broasca...

Abia atunci am făcut legătura dintre culori şi, cu un iiimţămînt neplăcut pe care n-am încercat să-l definesc, am întrebat-o:

— Vrei să spui că aici... ai aruncat-o?

— Poate că era o fată fermecată, a rostit cu un firicel de glas în care tremura o căinţă fără margini. S-a speriat cînd am luat-o în mînă. Şi s-a apărat...

— Dar ai căutat o dată şi n-ai mai găsit locul!

— Nu...

— Şi acum, numai pentru că iarba s-a înroşit?...

A întors către mine o faţă deznădăjduită şi am văzut că-i tremurau buzele.

— Cred că n-am făcut bine...

Vacanţa aceea, era limpede, nu-i pria. Ceva îmi sensibilizase fetiţa, făcînd-o să-şi piardă echilibrul, calmul pe care i-l admiram.

— Eşti mică şi prostuţă, am spus, aplecîndu-mă şi ridicînd-o. Iar ca dovadă, uite, o să săpăm aici şi ai să vezi că nu găsim nici o broască!

Ca o zvîrlugă mi-a ţîşnit din braţe şi a alergat către magazia în care ştia că se păstrează uneltele. Urmărind-o cu privirea, mă întrebam ce mă îndemnase să-i fac neaşteptata propunere şi mi-am dat seama că simţeam nevoia să verific povestea broaştei roşii. Uite cum se prosteşte omul! mi-am spus, fără convingere. Apoi am luat din mîna Ioanei sapa şi m-am pus pe treabă. N-am găsit, fireşte, nimic, dar în pămîntul negru, ca oricare pămînt, rădăcinile plantelor erau roşii.

— Ai văzut? am întrebat-o pe Ioana, astupînd groapa. Hai să ne spălăm pe mîini şi să nu ne mai gîndim la broaşte fermecate!

Tăcută, a ridicat o păpădie pe care nu apucasem s-o

replantez, aşa cum făcusem cu celelalte şi cu smocurile de iarbă. De la rădăcină şi pînă la floare era toată roşie. Am intrat în casă şi Ioana a pus păpădia într-un pahar cu apă, aşezat pe o laviţă de lîngă patul ei. Nici la masă şi nici după aceea n-am mai vorbit despre broasca îngropată, dar am surprins-o de mai multe ori privind floarea, cu o curiozitate parcă temătoare. Ştiam că eroii poveştilor pe care le citea trăiau după moarte în plantele crescute pe mormintele lor şi nu mă îndoiam că aştepta să desluşească vreun semn al metamorfozării broaştei în păpădia din paharul de pe laviţă. Ca să n-o tulbur degeaba nu i-am mai spus însă nimic şi m-am prefăcut că nu-i înţeleg privirile.

În noaptea aceea am avut un vis ciudat. Adormisem pesemne în gînd cu poveştile, pentru că am văzut cum din palma Ioanei ţişneau nişte văpăi roşii, care oscilau neîntrerupt, tremurînd. Săltau brusc şi, îndată, ca înspăimîntate de avîntul cu care porniseră, se retrăgeau pentru a se repezi iarăşi, într-un elan lipsit de vigoare. Şi deodată am văzut că şi din floarea de păpădie de la căpătîiul ei pornesc, înălţîndu-se şi coborînd într-un joc şovăitor, aceleaşi licăriri purpurii. Intensitatea fluxului a crescut treptat şi razele au înaintat, pîlpîind din amîndouă părţile ca nişte degete luminoase care se căutau, apoi au alcătuit un pod incandescent. Şi s-au unit.

Îmi amintesc sentimentul bizar cu care am privit imponderabila punte ce lega, în bezna încăperii, palma Ioanei de floarea din pahar. Dacă mă gîn- desc bine, nu era numai mirare, ci şi simţămîntul complex al detectării unei anomalii care, ciudat, nu trezea în mine oroare. Mă miram de ceea ce vedeam, dar înţelegeam că era efectul poveştilor la caie mă gîndisem înainte de a adormi şi — nu ştiu cum să spun — aş fi dorit să contribui la consolidarea fragilei legături luminoase, boltită ca un minuscul curcubeu sub tavanul scund. E poate curios, dar nu încercam nici un fel de spaimă, ci resimţeam, dimpotrivă, regretul neputinţei de a participa la strania comuniune şi o admiraţie pe deplin conştientă.

Dimineaţa, de cum s-a trezit, Ioana mi-a cerut „ceva alb, care se mănîncă“. Dar copiii formulează ades dorinţe ciudate, aşa că nu i-am dat atenţie. După un timp, ca şi cum s-ar fi gîndit mai bine, a precizat că vrea o bucată de zahăr.

— Aşteaptă să-ţi bei laptele, am spus.

— Dar nu-i pentru mine! Vreau să i-o dau păpădiei, în apă...

Veţi spune că sînt lipsit de imaginaţie: n-am stabilit însă nici o legătură între cuvintele ei şi visul, sau ceea ce mai consideram încă drept visul din noaptea trecută. Dealtfel, de visat visasem eu, iar cuvintele Ioanei nu puteau avea nici o legătură cu ceea ce mi se năzărise în somn.

— Ce ţi-a venit? m-am mulţumit să întreb, fără să bag de seamă că avea să răspundă aşa cum mi-a răspuns şi cînd o întrebasem cum de ştiuse unde se ascunseseră copiii cu care se juca:

— Aşa... M-am uitat la ea şi am ştiut!

Zona plantelor roşii se întindea în grădină şi gazda noastră mi-a arătat că pînă şi albele flori ale reginei- nopţii se împurpuraseră. Cînd s-au deschis pe seară mi s-a părut că deveniseră strălucitoare, că iradiau o palidă lumină roşie. Poate din pricina nuanţei neobişnuite n-am socotit niciodată roşul acela drept sinistru, de asociat cu culoarea sîngelui, de pildă. Ca în visul meu, sugera mai degrabă noţiunea de feerie, cu toată frumuseţea excesivă şi nefamiliară pe care ea o presupune. Erau feerice florile incandescente împodobite cu frunze roşii, pe tulpini roşii crescute printre ştergarele de iarbă roşie. Feerice, deci tulburătoare.

Pescarul la care şedeam în gazdă şoptea că nu-i lucru curat şi eram nevoit să-i dau dreptate. Vorbeam cu glas scăzut, aşa cum şe vorbeşte în locurile ce inspiră teamă sau respect, cînd ceva a fîlfîit moale peste capetele noastre. Ioana a scos un ţipăt.

— Un liliac, a spus gazda.

Am văzut uluit că Ioana îşi ridică palma dreaptă, cu gestul pe care-l facem cînd vrem să controlăm dacă plouă. Apoi a rostit cît se poate de firesc:

— Nu, nene. Trei lilieci!

Omul a rîs îngăduitor, dar a fost prima dată înaintea înroşirii nucului cînd mi-am dat hotărît seama că ceva se întîmplase. Am intrat repede în casă şi am privit cu
luare-aminte palma fetiţei mele. Palma avea temperatura celeilalte palme, a celei normale. Culoarea ei, însă, era culoarea pe care abia o admirasem în grădină.

Am stins lampa.

— Cîte degete am aici? am întrebat cu glasul sugrumat, ridicînd o mînă şi îndoind degetul mic.

Am simţit cum îşi ridică şi ea mîna dreaptă, întorcîndu-şi

palma către mine. Glasul Ioanei a răsunat firesc, liniştit:

— Patru.

Tremurînd, am repetat experienţa de cîteva ori, dar încercările n-au făcut decît să confirme ceea ce ştiam: Ioana vedea cu palma mîinii drepte.

— E un joc nou? a întrebat de la o vreme. De unde-l ştii?

— Un joc nou, da, am bîiguit.

Curînd mi-am dat seama că vede şi prin lucruri, dar numai dacă erau făcute din materie organică. Vedea prin tăblia de lemn a patului, prin pielea pantofului, dar nu distingea pîinea aflată într-o cutie de tablă. Şi, în tot timpul cît au durat experienţele la care am supus-o, am simţit ciudata strălucire roşie a păpădiei din paharul de pe laviţă, ca o tăcută şi atentă prezenţă.

Nu mai e nevoie să arăt cît eram de tulburat. Nu puteam dormi şi n-aveam cu cine să mă sfătuiesc. Ceva se petrecuse, dar nu înţelegeam nimic şi, dacă făceam totuşi un efort de înţelegere, ajungeam la explicaţiile naive ale basmelor Ioanei. încercam să mă conving că mă înşelasem, fără să pot acorda o clipă crezare unei asemenea absurde ipoteze. Ceva se întîmplase, cu siguranţă că se întîmplase, dar nu ştiam ce şi nu puteam întreprinde absolut nimic. în cele din urmă, istovit, am aţipit către ziuă.

Cînd am ieşit din casă am găsit nucul roşu, de la tulpină şi pînă la nucile abia rotunjite. Vegetaţia de pe o jumătate din suprafaţa grădinii îşi schimbase culoarea şi gazda scotea din pămînt rădăcini de ţe- lină şi de păstîrnac, care păreau sfecle şi morcovi şi pe care se temea să le mănînce. Dacă pînă atunci ciudăţeniile din grădină atrăseseră mai mult copiii şi stîrniseră comentariile babelor, de astă dată autorităţile interveniră. Apărură reporteri ai presei centrale şi, într-o dimineaţă, un omuleţ care se prezentă drept profesorul Cornea de la Institutul de biologie al Academiei. Ceea ce ziarele numiră curînd „Evenimentele de la Solzosu“ intră, din punctul de vedere al receptării şi interpretării faptelor, într-o nouă fază.

De astă dată ştiam. Destul de puţin, fireşte, dar neliniştea mea cu privire la Ioana nu se mai putea mulţumi cu jumătăţi de explicaţii. I-am spus asta profesorului, care se mutase lîngă casa noastră si care întocmi, în cea dintîi seară, un bilanţ.

— Trebuie să credem că Ioana a văzut într-adevăr ceva, că a

ţinut acel ceva în palmă, căpătînd însuşiri miraculoase dacă le raportăm la scara însuşirilor umane, mai mult, ale însuşirilor faunei cunoscute, în genere. Bun... Acum, ce era? O fiinţă? Un obiect?... Greu de spus. Ar trebui să recuperăm broasca roşie, ceea ce mi se pare dificil, dacă nu improbabil. Dar o să încercăm. Oricum, indiferent de natura ei, cunoaştem efectele prezenţei acestei „broaşte" în grădină. în primul rînd, transmiterea culorii roşii. Apoi, o sensibilizare neobişnuită a materiei organice. Palma Ioanei a devenit atît de sensibilă, încît vede. Dar plantele roşii? Ce însuşiri noi li s-au comunicat? Iată ce va trebui să stabilim, în primul rînd.

Îl urmăream în vreme ce vorbea şi admiram echilibrul natural dintre înfăţişarea obişnuită a omului şi banala claritate a gîndurilor sale. Profesorul era mărunt, slab şi chel. Numai sprîncenele lui puteau atrage atenţia, dar nu cred că valoarea cuiva se măsoară după cantitatea de materie piloasă care-i străjuieşte privirile. Neînsemnatul profesor nu avea nimic din caracterul impozant al unui om de ştiinţă, aşa cum mi-l închipuiam, şi am regretat că cei de la Bucureşti trimiseseră la Solzosu doar un cercetător de mîna a treia. în seara aceea m-am arătat destul de sceptic, după ascultarea bilanţului pe care-l întocmise şi i-am replicat că tot atîta ar fi putut spune şi Ioana. A rîs neaşteptat de vesel, declarîndu-mi că, de cum îmi văzuse fetiţa, nu se îndoise de inteligenţa ei. N-am gustat aprecierea implicită la adresa inteligenţei mele, aşa că ne-am despărţit cu destulă răceală.

A doua zi, în vreme ce o echipă de săpători răscolea grădina, încercînd să dea de rămăşiţele broaştei roşii, profesorul a stat din nou de vorbă cu Ioana.

— Ce mai face păpădia noastră? au fost primele lui cuvinte şi, mărturisesc, m-a mişcat faptul că i se adresa astfel fetiţei.

Dar mi-a fost dat să-mi amintesc îndată cu neplăcere de felul cum îmi apreciase, cu o seară înainte, însuşirile intelectuale.

— E tristă, i-a răspuns Ioana, fără să se înşele asupra cuvintelor, aşa cum mă înşelasem, şi îndreptîndu-şi privirile către floarea din pahar.

Oricît de ciudat ar părea, Cornea se referise în- tr-adevăr la păpădie. Abia acum îmi dădeam seama că nu uitase visul pe care i-l povestisem, deoarece mă rugase să nu omit nimic ce putea fi pus în legătură cu fenomenele la care asistasem. Ce

Dumnezeu, mi-am spus, doar nu crede într-adevăr...?

— De unde ştii? a întrebat şi, spre marea mea mirare, Ioana a şoptit:

— Mi-a spus azi-noapte...

— Asta-i altceva, s-a învoit Cornea. într-un basm care-mi plăcea tare mult, floarea se dădea de trei ori peste cap şi se făcea om...

— Adevărat, a spus Ioana. Dar ea nu s-a dat peste cap. A venit pe întuneric.

— Vrei să spui, în timp ce dormeai? A intrat în visul tău?

— Nu, a spus Ioana. Nu dormeam. Stăteam aşa, în pat, dar nu dormeam.

— E greu să-ţi aminteşti cînd dormi şi cînd nu, a rostit sentenţios Cornea, clătinîndu-şi chelia.

— Da, dar eu ştiu. Numai cînd nu dorm văd podul de foc.

Am tresărit, încercînd să mă conving că nu auzisem bine. Auzisem perfect. Calmă şi gravă, aşa cum o cunoşteam, Ioana îmi dovedea că nu visasem. Mă deşteptasem fără să-mi dau seama şi, la hotarul dintre conştiinţă şi somn, luasem drept vis ceea ce se petrecea sub nasul meu. Totul era şi mai neliniştitor decît socoteam...

— Poate că podul ăsta creşte de la palma ta la floare şi cînd dormi...

Ioana a tăcut o clipă, cîntărind în minte greutatea argumentului. Apoi a rostit liniştită:

— Poate, dar atunci nu-l văd.

— Ai dreptate, a rîs Cornea. Eşti o fetiţă deşteaptă şi-mi place să stau de vorbă cu tine. Aşadar, nu dormeai... A venit pe întuneric.

— Nu, n-am zis bine, s-a încurcat Ioana. N-a venit chiar ea. A venit lumina, a făcut podul şi atunci... eu...

— Înţeleg, a ajutat-o Cornea. Cînd se face podul, începi s-o auzi. Altfel n-o auzi deloc?

— Nu. Dar ştii... glasul Ioanei a coborît pînă într-atît, incit abia i-am mai prins vorbele: Eu aud cu palma...

Îl privea cu teamă, aşteptîndu-se să nu fie crezută. Nici eu n-aş fi crezut-o, mărturisesc. El însă i-a apucat mîna dreaptă, i-a întors palma în sus şi a zis firesc, fără umbră de ironie:

— Bineînţeles.

După care a scos din buzunar o lupă şi, aplecîn- du-se, a prins să examineze palma roşie, ca mînjită cu vopsea.

— Un lucru nu pricep, a mai adăugat, urmîndu-şi cercetarea. Cum vorbeşte păpădia? Aşa cum vorbim noi doi, folosind cuvinte?

Feţişoara Ioanei a vădit efortul pe care mintea ei îl făcea, străduindu-se să găsească răspunsul potrivit.

— Eu... nu, nu cred... Nu sînt cuvinte. Deodată, fără să vreau, ştiu. S-a oprit o clipă şi a făcut ochii mari: Se poate? a întrebat cu teamă, mirată parcă şi ea de ceea ce descoperise.

— Se poate, a liniştit-o Cornea. Aşa mi-am şi închipuit... Dar ce ţi-a mai spus?

— Că vrea să fim prietene. M-a rugat să n-o părăsesc, să n-o las să moară...

— O punem noi în pămînt şi-o îngrijim cum trebuie. A mai spus şi altceva?

— Nu, a răspuns Ioana. Atît. I-e tare frică...

— Dar tu, tu nu-i vorbeşti deloc?

— Îi spun că n-o s-o părăsesc, c-o s-o iau acasă, la Bucureşti...

Ochii lui Cornea luciră deodată sub periile aspre ale sprîncenelor. Mi s-a părut că sprîncenele i se zburlesc şi se înfoaie ca doi pui de arici, încercînd să acopere, să ascundă strălucirea ochilor.

— Şi te înţelege?... îţi răspunde?...

— Sigur că da, a spus Ioana. Sîntem prietene. Cornea a răsuflat o dată adine şi, pentru o clipă a închis ochii. Nu m-am vîrît în discuţia puerilă pe care o începuse cu Ioana, înţelegînd că voia să se împrietenească şi să-i cîştige încrederea. Admiţînd realitatea punţii luminoase, dialogul dintre ea şi floare nu era totuşi cu putinţă şi nu mă îndoiam că profesorul ştia asta mai bine decît mine. Aflasem că are un băiat şi-mi dădeam seama că se pricepe să maimuţărească gîndirea copiilor într-un fel care, e drept, m-a cam sîcîit întotdeauna. N-am intervenit, poate şi pentru că n-am crezut nici o clipă că pune temei pe elucubraţiile unei fetiţe de şase ani, deşi mimase un interes nelalocul lui, sau, mai bine-zis, tocmai de aceea.

Între timp, săpătorii răscoleau grădina, ajutaţi chiar de către gazda noastră, care voia s-o vadă cît mai repede „curăţată", odată ce se hotărîse să nu se atingă de legumele „spurcate".

Oamenii au muncit pînă spre seară, dar — ca şi mine — n-au izbutit să găsească nici urmă de broască. Grădina, în schimb, părea devastată ca un cîmp de bătălie şi Ioana privea cu strîngere de inimă florile roşii răsturnate de cazmale, rupte şi strivite sub picioare. L-a ajutat de aceea cu dragă inimă pe Cornea, care aduna şi sădea în ghivece cîte un exemplar din fiecare floare sau legumă. De bună-seamă, n-a uitat nici păpădia din pahar, pe care a mutat-o cu mîinile ei în cea mai frumoasă glastră.

Împreună cu profesorul săpătorii au plecat în cele din urmă şi grădina s-a cufundat într-o tăcere pe care nici glasurile păsărilor n-o mai tulburau, întunericul ascundea pămîntul răscolit, iar stelele scăpărau mari şi multe, aşa cum n-aveam prilejul să le vedem de la fereastra blocului în care locuiam la Bucureşti. Odată cu strălucirea lor a crescut şi văpaia roşie a nucului.

Închipuiţi-vă pomul cu fructe de rubin din basmele copilăriei şi veţi înţelege simţămîntul cu care nu numai Ioana îl privea. Aşezaţi la oarecare depărtare, ne lăsam furaţi de vraja pe care o răspîndea şi tăceam amîndoi. Din nou m-a izbit faptul că nucul, transfigurat şi părînd un somptuos personaj de feerie, nu-mi inspira nici nelinişte şi nici teamă. Aş fi rămas multă vreme cu ochii la pîlpîirile lui, fără gînduri şi fără dorinţe, dacă cineva nu s-ar fi apropiat de noi, rupînd farmecul. L-am recunoscut cu neplăcere pe profesor, care venise cu un scaun şi se aşezase acum lîngă Ioana.

— Frumos, nu? am spus într-o doară, nevoind să îngădui tăcerii să-i arate că prezenţa lui ne stînjenea.

Dar Cornea nu părea dispus să-mi aprecieze politeţea. Din capul locului se aşezase lîngă Ioana, care stătea cuminte, cu mîinile pe genunchi. L-am văzut întinzînd braţul, apucîndu-i mîna dreaptă şi răsucind-o cu palma în sus. Aşa cum stătea, Ioana părea să ceară pomană. Parcă te ruga să-i pui un ban în palma desfăcută.

— Ioana, stai frumos, am protestat, dar Cornea şi-a lăsat mîna peste palma ei.

— Nu, lasă. Rămîi aşa!

Am fost gata să-i spun vreo două, pentru că era culmea să-nceapă să-mi dea lecţii în privinţa felului cum se cuvenea să mă port cu Ioana, dar cuvintele mi s-au oprit pe buze. De unde

fructele micuţe ale nucului iradiau fiecare o lumină roşie egală, adunîn- du-se în masa pîlpîitoare din faţa noastră, ca şi cum cineva ar fi deschis deodată nenumărate robinete invizibile, un fel de ţîşnituri luminoase crescură din nucile abia împlinite. Aş fi putut jura că sub ochii mei fusese răsucită cheia unor neobişnuite fîntîni arteziene, ale căror jeturi de apă prindeau să salte cu tot mai multă putere, sub strălucirea purpurie a reflectoarelor. Era un spectacol atît de neobişnuit, multiplicînd şi realizînd în mare ceea ce luasem drept o plăsmuire de vis în noaptea cînd aceleaşi raze porniseră din floarea păpădiei, încît am încremenit şi mi-am încleştat degetele pe lemnul scaunului. întorcîndu-mi privirile către Ioana, am văzut, după cum mă aşteptam, că mărunte ţîşnituri roşii izvorau şi din palma ei. Dacă m-aş fi speriat, aş fi oprit imediat totul, dar feerica privelişte nu deştepta în mine, din nou, decît o mirare neîncrezătoare, o exaltare ciudată şi amarul sentiment al izolării, al excluderii de la ininteligibila legătură dintre Ioana şi straniile fenomene luminoase.

Colosala arteziană purpurie şi-a înălţat spre cer coloana, în care desluşeam firicelele strălucitoare pornite din bulbul fiecărei nuci, a tremurat o clipă într-o supremă încordare, apoi, descriind brusc o curbă, şi-a prăbuşit şuvoiul scăpărător în palma Ioanei. Am scos un strigăt, temîndu-mă că masa incandescentă o va strivi, dar fata mea a primit torentul de raze fără o tresărire şi, la paradoxala lumină de cuptor rece, ca a unui indescriptibil amurg, i-am văzut faţa pe care un zîmbet extatic încremenise. Nările-i fremătau şi printre buzele întredeschise răsuflarea i se precipita în ceea ce mi s-a părut a fi un straniu gîfîit *calm*.

— Îţi vorbeşte? a şoptit Cornea.

Am înţeles prea tîrziu că premeditase „întîlni- rea“. Ioana a tăcut o clipă, apoi a prins a rosti repede, cu glasul întretăiat, de parcă s-ar fi grăbit să transmită mesajul, pe măsură ce-l recepţiona:

— Durere… oh, durere! De ce? Grădina… totul răvăşit, ucis…

29

Nu-mi credeam urechilor, deşi aveam confirmarea faptului că profesorul nu se jucase dimineaţa cu Ioana, încercînd să afle ce-i spusese păpădia. încă nu puteam crede, nu voiam să cred, dar şuvoiul razelor roşii era prin el însuşi un spectacol greu de crezut şi-mi dădeam seama că-l admiteam numai pentru că

ţîşnea acolo, sub ochii mei. Dacă mi s-ar fi povestit ceea ce vedeam, dacă altcineva ar fi văzut nucul prefăcut într-o extraordinară arteziană luminoasă, cu siguranţă că nu i-aş fi dat crezare.

— Ce s-a întîmplat? întreba acum Cornea. Ce era broasca roşie?

Înmărmurit, priveam ploaia de foc. Ioana se zbuciuma pe scaun şi cuvintele i se îngrămădeau chinuit pe buze.

— E greu, nu pot... nu înţeleg... Nu ştiu să spun...

— Spune cum înţelegi, a îndemnat-o Cornea cu o nefirească răbdare.

— Totul e una... iarba, piatra şi omul... La ei nu sînt oameni. Sînt copaci, copaci mari, mari... cu frunze roşii, cu gînduri în fructe, pentru că sînt roşii. Fructele verzi n-au gînduri, numai fructele roşii., i

— Unde, la ei?

— Departe, departe... unde copacii sînt roşii. De mult voiau să vină, dar nu se mişcă, nu merg. Stau şi se gîndesc. Multe, multe gînduri... Şi acum a venit broasca şi noi am stricat totul şi... oh, cîtă durere!

— Cum a venit?

— Nu ştiu, e greu... Un băţ de foc roşu. Nimic nu-l opreşte... Au murit pentru el copacii, mulţi, mulţi... ca să-i dea puterea lor. Au zis că mor, dar să ajungă la noi. Şi noi am stricat totul...

— Dar broasca? Ce era broasca?

— Nu era broască, era băţul. Puterea băţului... Ei gîndesc, fructele roşii gîndesc... Pe pămînt băţul s-a strîns, s-a ghemuit. Toată puterea copacilor era acolo, ca un pumn roşu. Un pumn de gînduri.

— Dar de ce? De ce l-au trimis?

— Ca să ştie. Şi să ştim şi noi... Copacii roşii gîndesc. Să gîndim împreună...

— N-a fost zadarnic! Spune-i aşa, n-a fost zadarnic. O să cercetăm frunzele şi fructele roşii. O să aflăm. Ştim şi noi că totul e una şi o să ajungem să înroşim cîţiva dintre copacii de pe Pămînt, dacă trebuie... Ca să gîndim împreună. Pe el o să-l ocrotim. Să nu se teamă!

— Cercetaţi, aflaţi! El are să moară la iarnă. Frunzele şi nucile au să-i cadă şi la anul va avea din nou frunze verzi şi nuci proaste, verzi. Puterea se duce, se schimbă... La noi nu-i ca la

ei...

— Spune-i aşa... a început din nou Cornea, dar Ioana s-a ghemuit pe scaun şi a şoptit istovită:

— Nu mai pot...

Cu un gest reflex şi-a răsucit palma, lipind-o de genunchi, şi am avut impresia că închide o carte. Arteziana luminoasă s-a retras brusc. Coloana scă- părînd purpuriu a mai tremurat o vreme pe cer, descrescînd într-un tremur dureros, apoi nucile au rămas învăluite în aura lor rubinie.

Cornea şi cu mine ne-am răsucit în acelaşi timp către Ioana.

— Te-am obosit prea tare? a întrebat, în vreme ce o luam în braţe.

— Mi-e somn, a şoptit Ioana, lăsîndu-şi capul pe umărul meu.

Cred că adormise înainte de a o vîrî în pat.

— Nu trebuie s-o obosim peste măsură, mi-a spus mai apoi Cornea, de parcă eu aş fi obosit-o. Are mănuşi?

— Ce să aibă?

L-am privit cam cu îndoială, dar tot ce se întîmpla era atît de neobişnuit, încît nu ştiu de ce m-am mai mirat. De altfel, m-am auzit răspunzîndu-i aşa cum li se răspunde nebunilor, pe un ton blajin:

— E vară. Ce să facă vara cu mănuşi?

— Adevărat, a încuviinţat. Atunci înveleşte-i mîna dreaptă cu un fular, cu o cîrpă, cu orice... înţelegi, trebuie să se odihnească. Să se refacă.

De astă dată l-am înţeles.

— Crezi că şi prin somn păpădia...?

— Nu ştiu. Poate chiar nucul, pe fereastră... Şi acum Ioana trebuie să doarmă.

M-am întors în odaia în care păpădia strălucea, dar amintindu-mi că razele străbăteau materia organică am învelit mîna Ioanei cu foiţa de staniol a unui pachet de ciocolată, legînd-o pe deasupra cu o sfoară. Afară, în tindă, Cornea încă nu plecase.

— Ce spui de toate astea? m-a întrebat, deşi înţelegeam că simte nevoia să vorbească mai mult pentru a pune rînduială în propriile lui gînduri. Dealtfel, nici n-a aşteptat să-i răspund şi a şi început: Copaci care gîndesc! O lume a copacilor care gîn- desc... De ce nu? Plantele noastre conţin adevăraţi semiconductori infinitezimali, transformînd lumina în energie

electrică direct întrebuinţată de celulele vegetale pentru producerea proteinelor necesare dezvoltării lor. Copacii cu frunze roşii sînt mai evoluaţi. Au în structura lor laboratoare perfecţionate, de tipul laboratoarelor din celulele umane. Ştii că influxul nervos superior nu se datorează decît energiei provocate de schimbul ionilor de potasiu şi sodiu, prin membrana neuronilor? E clar că, în condiţii speciale, printre celulele copacilor gînditori s-au dezvoltat şi celule nervoase. Poate de alt tip decît cele din substanţa sistemului nostru neurovegetativ, dar celule alcătuind un sistem în stare să capteze informaţii venite din mediul exterior, pe care le transmite unui centru, putînd elabora, pe baza lor, hotărîri. Ai observat că numai florile şi fructele iradiază lumina purpurie?... Poate că nucul a devenit o făptură pluricefală, sau o colonie de indivizi. Or fi existînd, în lumea copacilor gînditori, anotimpuri? E cu putinţă ca viaţa conştientă să se dezvolte din primăvară pînă în toamnă, pentru a se stinge iarna? Ar însemna să excludem păstrarea amintirilor... De ce? Copacul rămîne. Trunchiul şi rădă-cinile, în care se întipăresc cunoştinţele perfecţionate din generaţie în generaţie, constituie depozitele memoriei colective. Şi, dacă există, nu ştim cît durează acolo un anotimp... Admiţînd că nucul nostru e pluricefal, închipuie-ţi cît de complexe sînt procesele lui de gîndire, raportate la cele ce se desfăşoară în creierul nostru. Dacă e o colonie de indivizi, ce orîn- duire superioară a trebuit să dezvolte! Ai să-mi spui că nu se poate mişca?... Dar cu energia pe care ştie s-o concentreze, pentru a o proiecta în afară, e în stare să realizeze minuni! Ai uitat că pădurile gînditoare au izbutit s-o trimită pe Pămînt, de vreme ce nu vei contesta că „băţul roşu“ e un flux colosal de energie... Şi încă de natură să-şi transmită, prin iradiere, însuşirile... Ce prostie, săparea grădinii! Dar cum era să bănuim? Energia scursă în pămînt a trecut în plante, s-a transformat, s-a degradat, s-a irosit... Te gîndeşti la plantele sădite în ghivece? Fleacuri! Cît crezi că le poate ajunge energia? Nu, dragul meu, am făcut o gogomănie cît noi de mare... Şi nu putem comunica decît cu ajutorul Ioanei. Obligaţi s-o cruţăm... Efectele radiaţiilor sînt necunoscute... în ce lună ne aflăm?

S-a oprit brusc din vorbă şi m-a privit încruntat.

— Eu... păi, în iulie, am îngăimat.

— Doar două luni! Ce să faci mai întîi? a strigat deznădăjduit

şi, dînd din mîini, a pornit in goană, fără măcar să-şi mai ia rămas bun.

Am încercat să-mi adun gîndurile, dar abia plecase şi m-am pomenit cu un reporter, atunci sosit pentru a lua legătura cu profesorul. I se spusese că-l poate găsi pe Cornea la mine. I-am explicat că tocmai plecase şi m-am mirat că nu se întîlniseră, dar n-aş pomeni toate astea dacă n-aş fi aflat din cele cîteva cuvinte schimbate cu reporterul că omuleţul pe care-l socoteam neînsemnat era o autoritate în biologie, autorul a nenumărate lucrări fundamentale şi membru al nu ştiu cîtor academii din străinătate.

Rămas singur am întîrziat în tindă, privind fără să vreau către pomul cu nuci de rubin. Eram zguduit de revelaţia lumii necunoscute, care îşi trimisese solul pe bătrînul nostru Pămînt, şi-mi dădeam seama cu îngrijorare că, dacă nu bănuisem măcar posibilitatea unei atît de fantastice explicaţii a fenomenelor la care asistasem, acum, dimpotrivă, nimic nu mi se mai părea cu neputinţă. Dacă mi s-ar fi spus că pădurile începuseră să se urnească, părăsind Carpaţii, aş fi crezut. Trecusem de limita cotidianului şi acolo, pe imensul teritoriu al neprevăzutului, riscam să devin victima tuturor aparenţelor. Nimic nu mai era sigur, deşi Cornea nu părea buimăcit de faptul în sine, ci de greşeala pe care o făcuse poruncind săparea grădinii şi la consecinţele căreia, nu ştiu de ce, mă asocia, ca şi cum s-ar fi consultat cu mine în prealabil. Uluitoarea descoperire a unei flore gînditoare îl aflase înarmat cu explicaţii şi ipoteze, în vreme ce eu parcă simţeam pămîntul fugindu-mi de sub picioare.

O altă lume, de pe o altă planetă, ne întinsese mîna şi noi nu ne pricepusem să-i venim în întîmpinare, nimicisem poate unicul prilej de a afla cîte ceva despre universul de gînduri al copacilor cu frunze roşii. Gîndurile copacilor... Spuneam „gîndu- rile copacilor" şi mi se părea firesc. Pe ce lume mă aflam? Şi dacă experienţa izbutea? Dacă nu un copac, doi, ci pădurile noastre ar fi început să gîn- dească? Dacă am fi descoperit în fructele lor sediul unor gînduri înrudite cu ale noastre, în stare să ne înţeleagă gîndurile, să ne ajute la pătrunderea unor taine încă nebănuite? Noi tăiem pădurile şi le folosim lemnul. Ca statistician, cunoşteam însemnătatea industriei forestiere în ansamblul economiei noastre. În noile condiţii am mai fi putut

exploata pădurile? Nu doar pentru că pădurile s-ar fi opus, dar pentru că n-am mai fi putut vedea în ele o sursă de materie primă, ci nişte... Nu găseam alt cuvînt decît semeni, nişte semeni! Prietenii noştri copacii... Era poate mai bine că totul se petrecuse aşa. Mă înspăimîntau concluziile la care aş fi ajuns urmărindu-mi firul gîndurilor pînă la capăt, aşa că am preferat să le abat către un alt subiect, din păcate tot îngrijorător: Ioana.

„Efectele radiaţiilor sînt necunoscute", spusese Cornea, iar cuvintele lui îmi stăruiau ameninţător în minte. Era curios că instinctul părintesc nu mă alarmase nici o clipă înainte de a-l auzi rostind constatarea care mă tulbura acum. Inefabila punte de raze nu deşteptase în mine noţiunea primejdiei, aşa cum nu mi-o sugerase nici arteziana strălucitoare a nucului, şi am avut nevoie de cuvintele lui pentru a vedea cu alţi ochi palma micuţă însemnată de strania culoare roşie, care-i îngăduia Ioanei să se înţeleagă cu plantele şi să zărească prin obiecte. Părea o însuşire inofensivă, în nici un caz vătămătoare... Dar cine ştia ceva şi cum puteam bănui efectele în timp ale neobişnuitei pigmentări, cine m-ar fi putut asigura că nu urmau s-o însoţească fenomene secundare şi toxice?... Cit despre fluxul de energie luminoasă, pe care palma Ioanei îl captase, se găsea oare cineva în stare să afirme dacă era sau nu nociv? Pînă şi Cornea se arăta prudent. Aveam dreptul să expun viaţa Ioanei pentru vaga speranţă că biologii vor afla prin intermediul unei fetiţe de şase ani unele date referitoare la organizarea materiei vii pe o depărtată şi necunoscută planetă? Exemplul omului de ştiinţă sacrificîndu-se în cunoştinţă de cauză pentru descoperirea unei taine a naturii nu putea fi invocat în cazul unui copil incapabil să înţeleagă măcar însemnătatea experienţei la care era supus. Cu cît mă gîndeam mai mult, cu atît realitatea primejdiilor care-mi pîndeau fetiţa îmi apărea mai înspăimîntătoare şi începea să mă neliniştească tocmai inconştienţa de care dădusem dovadă, neintervenind la timp pentru a curma evoluţia ciudatelor fenomene la care asistasem.

Am dormit puţin în noaptea aceea şi i-am comunicat a doua zi lui Cornea că mă opuneam hotărît continuării experienţelor prin intermediul Ioanei. Spre mirarea mea, n-a protestat, dimpotrivă, mi-a spus că ceruse o expertiză medicală şi aştepta sosirea unor profesori din Bucureşti şi Cluj. Nici el nu voia să continue „convorbirile" cu nucul roşu decît dacă medicii

considerau că razele lui n-ar avea o influenţă negativă asupra organismului fraged al Ioanei. Îmblînzit, l-am privit cu alţi ochi şi mi-am dat seama că e tulburat.

A desfăşurat o muncă neobosită în zilele următoare, cînd puţinele case din Solzosu s-au transformat în adevărate laboratoare. Echipe de specialişti soseau întruna cu tot felul de aparate, cărora le dădeau să analizeze probe de pămînt, de frunze şi flori roşii. Din păcate, în ciuda grijii deosebite cu care erau înconjurate, plantele din ghivece se uscară pe rînd, inclusiv păpădia Ioanei. Singur nucul îşi înălţa falnic coroana roşie, iar contoare speciale măsurau intensitatea radiaţiilor emise de nucile lui, strălucitoare ca nişte becuri, indicînd în noapte locul cătunului devenit celebru, deşi nu se afla încă
însemnat pe nici o hartă.

într-o după-amiază sosiră şi medicii aşteptaţi, care o consultară pe Ioana, supunînd-o la fel de fel de probe şi făcîndu-i toate analizele cu putinţă. Pe lîngă o uşoară creştere a globulelor roşii nimic nu le atrase atenţia, în afara elementelor fotosensibile pe care i le descoperiră în palmă, receptoare de culoare caracteristice doar ochiului omenesc. Dar, cum asemenea receptoare sensibile fuseseră descoperite, pare-se, şi pe pielea degetelor unor oameni care nu se aflaseră în contact cu nici o „broască roşie“, medicii se întrebară dacă Ioana nu le poseda încă dinainte, fără să-şi fi dat seama. Evident, rămînea de rezolvat problema pigmentării roşii a palmei, dar concluzia tuturor a fost că pigmentarea şi prezenţa elementelor fotosensibile constituiau fenomene independente. In schimb, într-un fel pe care nu l-au putut lămuri, pigmentarea trebuia eventual pusă în legătură cu faptul că Ioana recepţiona razele roşii, fiind în stare să le descifreze intenţiile, să le „înţeleagă" mesajul. în sfîrşit, medicii considerară că încă o „convorbire" cu nucul părea inofensivă, dar se opuseră categoric la prelungirea experienţelor.

Această ultimă intrare în contact cu şuvoiul luminos emanat de nucile roşii a avut loc tot într-o seară, în prezenţa unor specialişti din diferite domenii ale ştiinţei. Cred că numai cu prilejul unor congrese pot fi întîlniţi la un loc atîţia savanţi, ce-i vorbeau plini de respect profesorului Cornea, pe
care, vădit, îl subestimasem. Pe lîngă aparatura ştiinţifică instalată de jur împrejurul trunchiului, camerele de luat vederi

ale operatorilor cinematografici răsăreau ici şi colo, neobişnuita „întîlnire" urmînd să fie înregistrată pe peliculă. Cum am descris mai înainte felul în care a decurs cea dintîi „convorbire" a Ioanei cu nucul roşu, mă voi mărgini de astă dată numai la comunicarea noilor informaţii pe care, datorită ei, întreaga omenire le-a căpătat.

Toţi cei de faţă au asistat la splendidul spectacol al artezienei luminoase, ridicîndu[j]se din nucile purpurii pentru a se prăbuşi în mica şi fragila palmă a Ioanei. Contactul s-a stabilit de îndată. Profesorul Cornea a atribuit mai tîrziu amploarea noilor informaţii recoltate faptului că fructele nucului crescuseră de la precedenta experienţă, proces pe care l-a asimilat cu dezvoltarea creierului unei vietăţi terestre. Cu alte cuvinte, nucul se maturizase, ştia mai multe şi putea, evident, transmite cunoştinţe mai interesante. Din păcate, orizontul Ioanei rămînea limitat de neputinţa înţelegerii unor noţiuni depăşind stadiul copilăriei, ceea ce a făcut ca o însemnată parte a datelor ce i-au fost comunicate să se irosească, în vreme ce altele au fost fără doar şi poate deformate, fie de către defectuoasa ei recepţie, fie de către interpretările ulterioare, tinzînd să suplinească lipsa de precizie a unor termeni pe care-i folosise.

Cea dintîi surpriză a constat în faptul că lumea copacilor gînditori părea să fie localizată pe o aşa- numită „planetă a doua" a unui alt soare. La cererea profesorului, Ioana a repetat de mai multe ori cuvintele „alt soare", precizînd într-un rînd chiar că era vorba de un soare albastru. Nici un fel de presupuneri n-au izbutit să localizeze în Galaxie acest soare albastru şi, cu atît mai puţin, misterioasa lui planetă a doua. Ioana a pomenit doar de căldura excesivă din patria copacilor gînditori, ca şi de furtunile năprasnice pe care aceştia s-au obişnuit să le înfrunte.

Planeta nu pare să cunoască decît formele vieţii vegetale. Plantele gînditoare s-au dezvoltat printr-o lungă evoluţie asemănătoare celei a faunei terestre, cu ai cărei reprezentanţi superiori pot fi comparate. Cuvintele puţine şi nu îndeajuns de clare ale Ioanei au fost totuşi destul de sugestive pentru a ne îngădui reprezentarea luptelor înverşunate purtate de copacii gînditori împotriva lianelor devoratoare, ierbi- vore evocînd ferocitatea fiarelor de pe Pămînt, împotriva infinităţii paraziţilor vegetali declanşînd molime ucigătoare printre triburile pădurilor

primitive, împotriva obsesivei primejdii a trăsnetelor, nimicind într-o clipă munca răbdătoare a generaţiilor. Inimaginabile aşezări vegetale s-au perindat pe faţa planetei, complicate înjghebări „sociale" s-au înfiripat, perfecţionîndu-se cu preţul unor lupte pe care doar prin analogii cu totul aproximative le putem presupune. Şi la baza tuturor cuceririlor uimitoarei flore a stat munca.

Munca plantelor... Bizară împerechere de termeni, cuprinzînd totuşi explicaţia surprinzătoarei dezvoltări a vieţii vegetale din lumea necunoscută. Ca şi oamenii Pămîntului, copacii celei de-a doua planete a soarelui albastru s-au ridicat pe treapta conştiinţei datorită muncii. Fireşte, ne vine greu să credem, pentru că antropomorfismul nostru inveterat consideră existenţa mîinii indispensabilă în procesul muncii. Dar plantele raţionale au înlocuit mîna omenească prin fluxul de energie pe care sînt în stare să-l dirijeze către exterior, aşa cum bine prevăzuse Cornea; mai mult, fluxul acesta a devenit mînă, unealtă şi armă. Cine oare i-ar putea certifica omului că nu va izbuti şi el cîndva să utilizeze biocurenţii, pe care abia începe să-i studieze? Şi nu datorită lor vor fi, în sfîrşit, elucidate enigmele telepatiei şi ale teletransportului?

În orice caz, în măsura în care am putut înţelege spusele Ioanei, acesta pare drumul pe care civilizaţia vegetală s-a angajat. Produsele ei ne rămîn deocamdată inaccesibile, ininteligibile chiar, deşi Ioana s-a străduit să ne sugereze realitatea unei somptuoase aparaturi impalpabile, a unor aeriene şi complicate construcţii. O delicată împletitură de raze pare să apere flora roşie de primejdiile fulgerelor, a căror energie captată şi raţional utilizată dă naştere unor structuri pe care nu ni le putem închipui şi al căror rost, cu atît mai mult, e indiscernabil.

Referirile incerte la o sămînţă primordială venerată cîndva în luminişuri de raze indică probabil, în trecutul unor popoare vegetale, existenţa miturilor, a unei religii, poate. Dacă aceste presupuneri vor fi vreodată confirmate, miturile planetei soarelui albastru se vor dovedi fără îndoială de o factură cu totul neobişnuită. Căci o întrebare legitimă, pe care toţi oamenii de ştiinţă şi-au pus-o, se referă la cunoaşterea sau necunoaşterea realităţii sentimentelor de către flora gînditoare. Fireşte, e greu de răspuns, dar cum nimic nu ne îndreptăţeşte să presupunem

că şi copacii gînditori pot iubi sau urî, pare temerar să se vorbească despre o artă a acestei stranii civilizaţii. Profesorul Cornea înclină să afirme că plantele roşii găsesc în abstractele jocuri ale raţiunii satisfacţia pe care ne-o oferă literatura, pictura sau muzica. Dacă recepţionează frumosul, atunci înţeleg prin frumuseţe echilibrul geometric, poate jocul colorat al unor suprafeţe şi linii. Ce înţeles ar avea pentru noi, în asemenea condiţii, unul dintre miturile lor, iată ceea ce nici un pămîntean nu poate imagina, după cum nimeni printre locuitorii Pămintului n-ar putea formula unul dintre idealurile inimaginabile înflorite în sînul colectivităţilor vegetale de pe astrul pe care nu-l putem deocamdată nici localiza în comuna noastră patrie galactică.

A trecut un an şi, aşa cum el însuşi prevăzuse, nucul de la Solzosu nu se mai deosebeşte de ceilalţi nuci din cătun. Iarna i-a văzut căzînd frunzele roşii, după ce profesorul Cornea a cules una cîte una nucile, a căror coajă părea strunjită într-un ciudat lemn exotic. Cercetătorii îşi pun unele speranţe în pomii ce vor creşte din nucile purpurii. Pînă atunci, sub frunzişul verde al nucului, pomenit azi în toate tratatele de biologie, copiii se vor juca veseli, încă multă vreme.

Şi culoarea roşie din palma Ioanei a pălit. Nu ştiu dacă fata mea ar mai înţelege acum mesajele florei stranii despre care vorbeşte uneori cu o melancolică duioşie, dar e sigur că vede mai puţin bine cu palma. Medicii îşi menţin părerea cu privire la preexistenţa elementelor fotosensibile faţă de momentul contactului cu faimoasa „broască roşie“, fără a mai exclude posibilitatea stimulării lor de către iradiaţiile planetei soarelui albastru.

După unele laconice informaţii de presă, Cornea ar fi descoperit, în cele din urmă, în ţesătura plantelor pe care le-a analizat, nişte enigmatice particule necunoscute. Ele ar fi mai dezvoltate în fructe şi închircite în seminţe. Aşa cum se spune în asemenea cazuri, „cercetările continuă".

În ce mă priveşte, constat că mă uit mai des la cer, căutînd să descifrez în lucirea depărtată a stelelor un mesaj inteligibil. Poate că nu-i ocupaţia cea mai firească pentru un statistician, dar într-o seară m-am surprins şoptind ca un adolescent:

A fost odată ca-n poveşti,
A fost ca niciodată...

Iar pe dinaintea ochilor mi s-au perindat păduri, nesfîrşite

păduri roşii, peste care arcadele unor imense arteziene scăpărătoare străpungeau norii, incendiaţi şi zdrenţuiţi ca uriaşele flamuri ale unei incomensurabile bătălii cosmice...

Natura inversă

Mihu Dragomir

Cei doi cosmonauţi aveau de stat, după toate prevederile, aproape o lună pe Fulgul Alb. O lună pă- mîntească, se înţelege, deoarece lunile de acolo erau mult mai scurte, de numai 17 zile. Zile care se socoteau şi ele după cele pămînteşti, deoarece o zi pe Fulgul Alb aveau ceva mai mult de nouă ore. Ore care erau calculate şi ele în raport cu cele pămînteşti, deoarece orele îndepărtatei planete aveau doar patruzeci de minute. Minute care...

Aceste relaţii l-au amuzat, încă de la începutul carierei sale de astronaut, pe Marius şi, în astfel de împrejurări, se apuca să întocmească „micul calendar local“, cum îl numea el. Stabilind raporturile dintre perioada de revoluţie şi cea de rotaţie, el pu- nea la punct un calendar după toate regulile pămînteşti, împărţind anul în luni, lunile în săptămîni, avînd grijă să le şi boteze pe fiecare, după fantezia lui, cu numele prietenilor şi mai ales ale prietenelor de pe Pămînt. Nu puteai privi fără un zîmbet un asemenea calendar, în care lunile se numeau Mar ta, Elena, sau Dominiţa mea, iar prima zi a săptămînii se numea, invariabil, Marius... Aşa se întîmplase şi acum. La o oră după ce coborîseră pe Fulgul Alb, „micul calendar local “ era gata, afişat în sala cea mare a astronavei, la loc de cinste. O clepsidră im- provizată îşi cernea monoton nisipul fin, alb, măsu- rînd orele planetei. Dacă ar fi cercetat cu atenţie cele cîteva grame de nisip, cei doi cosmonauţi ar fi
descoperit, poate, de la bun început, natura stranie a Fulgului Alb. Nici unul dintre ei n-a acordat nici o importanţă nisipului, care, dealtfel, nu părea că se deosebeşte cu nimic de alte nisipuri, în afară de culoarea de un alb pur, strălucitor. Văzută din depărtarea zborurilor cosmice, planeta părea acoperită în întregime cu zăpadă sau gheţuri eterne, sclipind orbitor prin lentilele telescoapelor de bord. De aceea şi fusese botezată Fulgul Alb. Spectrogramele arătau, însă, că nu era vorba despre o planetă îngheţată, iar temperatura părea a fi în mod constant deasupra liniei de zero grade. Cum planeta putea fi folosită drept loc ideal de instalare a unei staţii automate fixe, şi ca depozit permanent pentru astronave, se hotărîse cercetarea ei amănunţită. Astfel apăruse astronava pe bordul căreia se afla acum ^calendarul local", al Fulgului Alb.

Echipajul cuprindea numai doi cosmonauţi, o echipă redusă pînă la limită, dar încercată în cîteva misiuni dincolo de graniţele sistemului solar. Cei doi, Costea şi Marius, nu îşi împărţeau ci doar îşi alternau atribuţiile, deoarece aveau amîndoi aceleaşi specializări, ceea ce făcea ca toată munca să se desfăşoare fără nici o întrerupere şi cu puteri îndoite.

Cînd au coborît, pe cîmpia netedă ca în palmă începuse să se cearnă o ploaie măruntă, ascunzînd complet contururile peisajului înconjurător. Instalaţia de radar a pipăit circular împrejurimile, înştiin- ţînd pe cosmonauţi că undeva, în faţă, se înălţa lanţul unor munţi înalţi, cu pereţii abrupţi. în rest, cîmpia se ondula uşor, pînă la mari depărtări. Aleseseră această cîmpie pentru coborîre tocmai pentru netezimea ei neobişnuită care îi putea ocroti faţă de orice surprize nedorite. Sub pînza continuă a ploii, întinderea se arăta, însă. doar cîţiva paşi de jur-împrejur, cenuşiu-albicioasă, ca o cretă udă. Nu se simţea nici o adiere de vînt. Cei doi au rămas, deci, închişi în astronavă, mulţumindu-se să examineze doar compoziţia atmosferei. N-au găsit nici urmă de microorganisme. Gazele erau purificate, parcă, în- tr-un laborator. Erau aceleaşi elemente ca în atmosfera pămîntească, dar amestecate în alte proporţii, azotul ocupînd ceva mai mult de patru cincimi.

A doua zi dimineaţă, ploaia contenise şi „Soarele"
— cum numesc cosmonauţii, dintr-o veche obişnuinţă pămîntească, steaua centrală a oricărui sistem planetar — se înălţa galben şi tînăr la orizont. Marius, care privise primul prin periscoape, a scos un strigăt de admiraţie.

— Hei, Costea, vino repede! Am nimerit într-o adevărată lume de basm!

Costea se apropie bombănind:

— De cîte ori vezi ceva nou, te topeşti de admiraţie... Parcă ai fi o fetiţă... Ce naiba ai văzut?

Dar, după ce îndepărtă din faţa hubloului central groasele obloane ce făceau corp comun cu pereţii astronavei, nu se putu stăpîni nici el să scoată o exclamaţie. Cîmpia strălucea, albă ca o lumină împietrită. Departe, chiar în faţă, se vedeau munţii pe care îi semnalizase radarul. Era o aliniere de piramide şi conuri, căţărate unele peste altele, ca nişte cristale văzute prin lupă. Vîrfurile ascuţite scînte- iau, ca aprinse, răsfrîngînd razele soarelui, descom- punîndu-le în fulgerări de violet, albastru,

verde — toate culorile şi nuanţele spectrului solar din acest sistem planetar îndepărtat. Suprafeţele piramidelor şi conurilor erau perfect netede, neîntrerupte de nici o fisură. Nu se zărea nicăieri vreo urmă de vegetaţie şi totul părea artificial, de o măreţie bizară, saturată de lumină.

— Parcă ar fi o beţie geometrică, murmură Ma- rius. Piramidele egiptene sînt o biată glumă faţă de munţii aceştia... Aşa trebuie să fi strălucit şi marea piramidă, pe vremea cînd era îmbrăcată în marmură albă! Dar sînt oare munţi, sau o construcţie? Geometria este prea perfectă!

Costea întoarse capul către el, curios:

— Crezi, oare, că aici este opera unor oameni? Ştii prea bine că pe Fulgul Alb nu există viaţă, nici măcar vegetală! Atmosfera de azot nu permite apariţia vieţii.

— Şi dacă aici s-a creat o altfel de viaţă, în aceste condiţii neobişnuite?

— Mai bine să ieşim şi vom vedea, propuse Costea.

Peste cîteva clipe, tancheta-robot părăsea astronava. Şenilele foşneau prietenos prin nisipiul alb, lăsînd dîre adînci şi egale, care se potriveau de minune cu peisajul dominat de precizie geometrică. Nisipul nu era mai gros de două palme şi părea aşternut uniform, ca un covor. „Mîna“ mecanică a tanchetei culese nisip, introducîndu-l în analizator, şi nu după mult se auzi vocea metalică, indiferentă, a maşinii:

— Banal. Siliciu cu impurităţi. Peste 90 la sută siliciu.

Cei doi se priviră mulţumiţi, ca întotdeauna cînd aflau că se găsesc în mijlocul unor elemente cunoscute. De cîte ori analizatorul ajungea la un rezultat care coincidea cu tabelele de control, răspunsul era precedat de acest „banal“, a cărui absenţă îi avertiza pe astronauţi că trebuie să devină atenţi.

— De ce o fi atît de alb? întrebă Marius.

La asemenea întrebări, însă, maşina nu putea răspunde şi, dealtfel, Marius nu întrebase pentru a afla un răspuns.

— Vom vedea în laboratorul astronavei, răspunse Costea. Ceea ce mă miră mai mult este tăcerea care ne înconjoară...

Intr-adevăr, „urechea" tanchetei-robot, capabilă să înregistreze şi ultrasunetele, se rotea atentă deasupra lor, dar de nicăieri nu se auzea nici un zgomot. întinderea era scăldată într-o tăcere absolută, nefirească. îngrămădirea de piramide şi conuri din faţa lor strălucea din ce în ce mai puternic, schimbînd

mereu gama culorilor, între care se dădea parcă o bătălie mută, cu cît soarele urca mai sus. Vîrfurile şi muchiile săgetau snopi de roşu care in- cendiau atmosfera din jur, ca un nimb straniu. Pă- rea că în sînul masivului clocotea un foc nevăzut, care îşi trimitea flăcările colorate ca pe nişte semnale.

Lanţul munţilor ţîşnea direct din nisip, ca şi cînd ar fi fost aşezaţi de cineva pe o masă uriaşă. Oprind la poale, cei doi cosmonauţi ieşiră din tancheta-ro- bot şi se apropiară de pereţii care acum, văzuţi de jos, din imediata apropiere, îşi pierduseră văpăile de culori, rămînînd albi, ca şi nisipul cîmpiei. Pereţii stîncoşi erau netezi, ca daţi la rindea. Ici şi colo abia se zărea cîte o crăpătură slabă. „Mîna“ tanchetei decupă cu greutate o fărîmă de rocă şi din nou se auzi vocea indiferentă a maşinii:

— Banal. Siliciu cu impurităţi. Peste 90 la sută siliciu.

— Te pomeneşti că toată planeta are aceeaşi compoziţie, rîse Marius. Un bulgăre de siliciu! Dealtfel, cred că nu ne-ar supăra deloc! Am termina mai repede şi nici nu s-ar putea găsi o bază mai bună pentru staţia noastră decît o planetă inertă, lipsită de orice fel de surprize, ca Fulgul Alb!

— N-am făcut decît o plimbare şi vrei să şi dai gata o planetă! îi răspunse Costea, manevrînd aparatura de ultrasunete.

Gîtul lung al aparatului ieşi din tanchetă, începînd să vibreze uşor. Şi iar se auzi vocea metalică:

— Materie omogenă. Nici o fisură. Adîncimea patru kilometri două sute patru.

Aparatul încercă şi în alte direcţii şi rezultatul rămase mereu acelaşi. Ciudatul masiv stîncos de piramide şi conuri era format din roci compacte, un conglomerat omogenizat, la baza căruia era siliciul, banalul siliciu atît de răspîndit şi pe Pămînt.

— Văd că nu mai descoperim nimic, Costea. Cred că ar trebui să încercăm să găsim vreo trecătoare în munţii ăştia...

Dar tancheta a adulmecat zadarnic, cîteva ore, de-a lungul zidurilor albe. Lanţul muntos era continuu, neprezentînd nici o posibilitate de intrare, ca la o cetate cu porţile zidite. Soarele ajunsese în mijlocul bolţii şi aerul se încălzise puternic. Peisajul, oricît li se păruse de insolit la început, devenise apăsător de monoton, cu aceiaşi munţi albi şi netezi, acelaşi nisip fin, nemişcat.

— Ne înapoiem, Marius?

— De ce? Poate că totuşi găsim o trecătoare!

— Nu e mai bine să venim cu un elicopter?

— Aşa-i! Tancheta asta nu ştie să spună decît „banal", ca un papagal...

În mai puţin de jumătate de oră, cei doi zburau deasupra masivului. Văzuţi de sus, munţii păreau şi mai stranii, ca o îngrămădire haotică de cristale. Marius rîdea:

— De-ar fi cu noi şi bătrînul profesor de cristalografie! Aici este un adevărat paradis pentru el!

Pluteau încet, scrutînd adîneimile masivului, întunecate. Lumina, oprită de suprafeţele netede, reflectată ici şi colo, provoca jocuri neaşteptate de culori, printre care apăreau suprafeţe negre, de beznă, ca în plină noapte. Spre mijlocul masivului, înălţimile descreşteau, pînă ajungeau să formeze un platou, puţin înclinat. Au coborît, atent, elicopterul. Jur împrejur, masivul îi înconjura cu un inel de nepătruns. Platoul era lustruit, ca o sticlă, doar rare fire de nisip, ca o pudră fină, străluceau din loc în loc.

— O adevărată cetate! Dacă ar mai exista profesia de strateg, ea acum cîteva secole, specialiştii ar fi extaziaţi de o asemenea apărare naturală! spuse Marius.

Înaintau cu infinite precauţiuni, încercînd terenul la fiecare pas, cu vergelele sondelor metalice, deşi se familiarizaseră repede cu acest peisaj monocrom. Platoul cobora lin, apoi se întrerupea deodată, cu un prag adînc. Jos, cam la o sută de metri, în umbra conurilor şi piramidelor se auzea un clocot. Nu era decît o gură îngustă, ca de fîntînă, sau cel puţin aşa li se părea lor, în care fierbea o apă întunecată. Nivelul ei scădea din cînd în cînd, brusc, apoi creştea iar, ca şi cînd ar fi fost sorbită în răstimpuri din adînc.

— Apă! Tocmai cînd începusem să cred că pe planeta asta nu vom mai vedea altceva decît siliciu! Trebuie să cercetăm mai îndeaproape fîntîna de jos...

Vorbind, Costea se îndepărtă cîţiva paşi în lături şi simţi cum piciorul i se cufundă. în penumbra în care se aflau, nu se putea distinge nimic deosebit, terenul părea la fel de alb şi neted. Vîrî sonda, care străbătu un strat subţire, ea un fel de zăpadă vîs-coasă, şi dădu din nou peste stînca dură a platoului.

— Ce-i, Costea? întrebă Marius care, aplecat peste pragul de deasupra fîntînii, filma atent.

— Încă nu ştiu. Pare să fie acelaşi siliciu, în stare vîscoasă,

acoperind ca o spumă solul stîncos. Dacă n-am fi uitat în grabă să luăm un analizator, am fi aflat...

Culeseră, într-un mic vas etanş, o probă din ciudata zăpadă şi se pregătiră să plece, deoarece nu puteau coborî nici cu elicopterul, nici singuri, pînă la fîntina care le atrăsese atenţia. Marius filmase şi înregistrase toate particularităţile platoului, adunaseră zeci de probe de rocă şi erau nerăbdători să cunoască rezultatele analizelor.

Pe platou se pornise un vînt, la început uşor, dar crescînd neaşteptat de repede în viteză. Cînd ajunseră lîngă elicopter, vîntul sufla cu putere, înşurubîndu-se din loc în loc în vîrteje ce stîrneau pudra fină a nisipului, ca pe nişte evantaie transparente, alburii, agitate nervos.

— Poate că sîntem mai adăpostiţi aici decît dincolo de munţi, spuse Marius. N-ar fi mai bine să aşteptăm pînă ce încetează vîntul?

— Nicăieri nu putem fi mai adăpostiţi decît în astronavă, îi răspunse Costea. Nu ştim nici cît va dura, nici ce va deveni vîntul acesta care începe să semene cu o furtună...

Intrară în elicopter şi, după cîteva clipe, se înălţau drept în sus, clătinaţi uşor de vîntul ce se înteţea, parcă, cu fiecare rafală.

— Priveşte! strigă deodată Marius, arătînd spre mijlocul platoului.

Nu departe de locul unde Costea descoperise stratul vîscos, începuseră să se formeze nişte valuri, miş- cîndu-se încet, dar stăruitor, în direcţia vîntului. Cîte o creastă albă se ridica mai sus şi, sub biciuirea vîntului, se sfărîma în jerbe lungi de stropi. Pe o suprafață destul de întinsă, şi care părea strict delimitată, platoul parcă prinsese viaţă, frămîntîndu-se asemeni unui lac cu valuri leneşe, greoaie. Cîte o clipă, cînd vîntul părea că s-a oprit pentru a-şi aduna puterile, talazurile albe rămîneau nemişcate, ca solidificate brusc, apoi se prelingeau din nou în ondulări obosite.

— Asta nu mai e apă, strigă Marius. Parcă ar fi...

— Avem o probă la noi, spuse Costea, şi vom şti foarte curînd dacă este apă sau...

— Gelatină, completă Marius.

— Fie şi gelatină! Numai că valurile par a fi din aceeaşi substanţă cu aceşti munţi geometrici...

Zburară deasupra masivului inelar şi cînd ajunseră în plin cîmp fură înconjuraţi de palele de nisip care fluturau în toate părţile. Atmosfera devenise şi ea alburie, ca un voal străveziu. Intrară în astronavă şi, după ce lăsară costumele de scafandru cosmic în etuva ionizantă, se năspustiră la hubloul cel mare. Afară nu se mai vedea nimic în afara trîmbelor de nisip care se răsuceau ca nişte mănunchiuri de şerpi, în sus, la peste o sută de metri. Extenuaţi de efort, se aşezară în fotolii, aşteptînd ca analizatoarele astronavei să le comunice rezultatele. Fuseseră introduse pentru analiză, în ordine, probele de nisip, bucăţile decupate din munţi şi de pe platou, şi materia albă asemănătoare unei zăpezi vîscoase.

— Iar vom auzi: „banal“... „siliciu"... spuse Marius. Mă înnebunesc maşinile astea impersonale, cu constatările lor plate! Priviţi ce-i afară! Şi ele socotesc că asta înseamnă „banal“!

Dar, după ce se auzi declicul aparatului vorbitor şi se aprinse becul ce semnaliza „atenţie", vocea nu mai spuse „banal", deşi tonul era tot atît de nepăsător:

— Proba unu. Material plastic. Baza: siliciu.

Cei trei se priviră uimiţi, dar nu avură timp să-şi spună nimic, deoarece vocea metalică a aparatului anunţă mai departe:

— Proba doi. Material plastic. Baza: siliciu.

Şi continuă la fel şi pentru celelalte probe. Apoi becurile de semnalizare clipiră, schimbîndu-şi culoarea, şi aparatul anunţă:

— Notaţi formulele. Proba unu...

Odată cu vocea indiferentă, pe ecranul analizatorului apărură formulele chimice, o înlănţuire arborescentă de elemente printre care trona banalul siliciu, stăpînul Fulgului Alb.

Cînd au terminat, Costea şuieră, nedumerit:

— Nu înţeleg nimic! Material plastic? Cine a putut produce aici cîmpii, munţi şi lacuri de material plastic? Nu cumva am nimerit nu pe Fulgul Alb, ci, vorba ta, într-un laborator?

Marius ridică din umeri, neştiind ce s-ar putea răspunde, apoi zvîrli caietul pe care îşi notase formulele.

— Nu crezi că ar trebui să mîncăm ceva? După- masă, eu judec întotdeauna mai limpede.

Afară, furtuna dansa, nepăsătoare, fantasticul ei dans alb.

Către seară, furtuna încetă tot atît de repede pe cît se dezlănţuise. Cei doi sateliţi ai Fulgului Alb urcau leneş pe boltă,

îmbrăcînd peisajul într-o lumină irizată, cenuşie, care artificializa şi mai mult peisajul. Masivul muntos scînteia în zare parcă plutind în văzduh.

Refăcuţi, după cîteva ore de odihnă, astronauţii se pregăteau pentru munca de noapte, încă uimiţi de rezultatele primelor analize. Instalară o sondă automată chiar în apropierea astronavei, pentru a fora pînă la cîteva mii de metri, cercetînd astfel structura solului, care la suprafaţă se arătase atît de ne-obişnuit. Instalaţia începu să vibreze uniform, pă- trunzînd metru cu metru în crusta Fulgului Alb. La fiecare sută de metri, sonda trimitea la suprafaţă o probă care intra direct în analizator, iar rezultatele, înscrise pe diagrama forajului, erau comunicate şi de glasul metalic şi indiferent al maşinilor. Cînd rezultatele prezentau un interes deosebit, programul sondei putea fi schimbat după voie, obţinîndu-se probe chiar la fiecare metru, sau şi mai puţin.

La început, sonda pătrundea anevoie, ca într-un metal. Primele sute de metri erau însoţite de glasul indiferent al maşinii:

— Material plastic. Baza: siliciu.

Apoi, după ce se trecuse de cinci sute, sfredelul porni să lucreze din ce în ce mai repede, dînd de o rezistenţă mai lesne de învins.

— Cere o probă. Repede, Marius, nu mai aştepta suta! strigă Costea. Poate că am dat de un strat subţire, după care intrăm iar în materialul ăsta plastic blestemat!

Marius acţionă manetele de comandă şi sonda se cabră o clipă, apoi porni din nou drumul ei nevăzut în adîncuri. Proba urcă la suprafaţă, închisă ermetic într-un cilindru de oţel. Nu mai era material plastic, şi glasul metalic îi anunţă:

— Amestec de roci. Argile, siliciu, calcar.

— Dar ăsta este pămînt! La cinci sute de metri începe pămîntul! Mai repede, Marius! Oare nu începe iar plasticul?

Dar sonda înainta tot atît de lesne, trimiţînd probele care dădeau mereu aceleaşi rezultate:

— Amestec de roci. Argile, siliciu, calcar.

Fulgul Alb părea a fi o planetă obişnuită, acoperită însă cu o crustă masivă de material plastic, ca şi cînd cineva ar fi vrut să-i protejeze solul.

Cînd sonda ajunsese la trei mii de metri, noaptea era pe

sfîrşite. Istoviţi de munca depusă în costumele incomode de scafandru cosmic — oricît de bine ar fi construit un astfel de costum, şi oricît de comod ar părea la început, în primele ore, sfîrşeşte prin a deveni apăsător — cei doi cosmonauţi opriră mecanismele. „Pămîntul“ de sub crusta de silicon le apărea acum clar în faţa ochilor, ea şi cînd l-ar fi privit într-o uriaşă falie, unde alternau rocile dure sau argiloase, nisipurile jilave, cavităţile pline de amestecuri de gaze, cursurile subterane de apă. Strat după strat, totul era acum aranjat în laboratorul astronavei, în micile cutii etanşe cu probe, sonda efectuase o călătorie atentă în interiorul Fulgului Alb, ale cărei rezultate urmau să fie cunoscute în toate institutele de pe Pămînt.

— Şi acum, stingerea! spuse Costea. Cinci ore obligatorii de somn. Mai avem atîtea de făcut...

— N-ai vrea, totuşi, să ne destindem puţin?

— Cum?

— Să dăm o raită cu elicopterul, măcar un sfert de oră. Uite, e aproape dimineaţă. Un zbor ne-ar mai spăla puţin ochii... Apoi, putem să ne culcăm.

— Nu e rea ideea. Hai!

Elicopterul îi duse în direcţia opusă masivului stîncos. Solul se desfăşura lin, fără accidentaţii, al- băstrindu-se treptat. Cele două luni păliseră şi la orizont se ridica geana de lumină a dimineţii. Pe vîr- furile munţilor începuseră să joace primele scînteieri violete. Cînd, la marginea bolţii se arătă soarele gal- ben, pe cîmpia monotonă sclipi deodată un fulger verzui subţire, apoi un mănunchi de fulgere care zvîcniră de cîteva ori, topindu-se într-un ghem luminos, lăptos, care parcă se rotea şi pulsa, căutîn- du-şi forma. Părea o lumină ciudată de semnalizare, acolo, în cîmpul neted şi pustiu.

Elicopterul se răsuci în loc şi se întoarse atent către ciudatul izvor al luminii. Coborî atent şi rămase suspendat la vreo zece metri deasupra solului. Dimineaţa se făcuse clară, cîmpul de material plastic devenise albastru-deschis. în zare se zărea astronava, care părea a face parte de totdeauna din acest peisaj tăcut. Ridicat direct din solul neted, sub elicopter se înălţa un cub perfect, cu latura cam de un metru. înăuntrul lui, lumina lăptoasă parcă se solidificase. Laturile cubului erau drepte, ca tăiate de cel mai fin aparat şi, în apropierea laturilor, lumina interioară se oprea, lăsînd un spaţiu translucid. Cînd primele

raze căzură drept asupra cubului, o jerbă de culori ţîşni din toate colţurile lui, iar înăuntru zvîcni din nou un fulger verzui, ca o vietate închisă în cub.

— Parcă ar fi un monument sau un altar ridicat în cinstea tuturor culorilor, murmură Costea.

— Mă conving din ce în ce mai mult că am nimerit pe planeta geometrilor! Dar cine or fi aceşti geometri care se joacă cu o planetă întreagă?

Jur împrejur nu se simţea nici o mişcare. întinderea era pustie. Doar apele culorilor, ţîşnind din cubul singuratic, dădeau senzaţia vieţii. Singurătatea în care era aşezat mărea senzaţia de straniu.

— Ciudăţenie a naturii? Sau...

— Nu vrei să coborîm, pentru a decupa o probă? întrebă Marius.

— Deocamdată să ne întoarcem. Venim mai tîrziu. Nu cred că va dispare de aici.

— Cine poate să ştie? Şi crezi că pot să dorm fără să ştiu ce naiba e cu cubul ăsta?

— Ai să poţi, spuse Costea, conducînd elicopterul către astronavă. îţi garantez eu...

— Mda, mormăi Marius. Ştiu şi eu că am să pot... M-ai îndopat cu somn ca pe un copil...

În urma lor, cubul zîmbea în toate nuanţele spectrului solar.

Pe la prînz, cînd se treziră — Marius uitase să mai consulte „calendarul local“ — începuse să se cearnă din nou aceeaşi ploaie fină care îi întîm- pinase la venirea pe Fulgul Alb. Marius îl găsi pe Costea îmbrăcîndu-şi scafandrul cosmic, în faţa hubloului central.

— Iar plouă?

Costea nu răspunse decît într-un tîrziu:

— Nu ţi se pare ciudat că, deşi plouămereu, nu există nici un curs de apă, sau vreun lac pe aici? în afară de fîntîna din mijlocul platoului, n-am mai văzut nimic.

Marius sări deodată în sus:

— Evrika! Ai dreptate! Cum de nu ne-am gîndit la asta?

— Nu înţeleg. La ce nu ne-am gîndit ?

— Dacă aici, pe planetă, există condiţii de laborator şi apa trebuie să fie de laborator! Trebuia s-o analizăm de la bun început!

Nici nu terminase, şi Costea acţiona o „mînă“ mecanică, care luă într-o cupă apă de ploaie. în timp ce Marius încă mai făcea cîteva figuri de gimnastică, vocea indiferentă a aparatului îi anunţă:

— Apă suprasaturată cu oxigen. Hidrogen doi, oxigen doi. Multe impurităţi...

— Asta era, deci — murmură înciudat Costea. Într-adevăr, cum de nu ne-am gîndit? Apă oxigenată... De aceea nu se formează lacuri. Ploaia macină mărunt materialul plastic, lasă în nisip oxigenul, iar hidrogenul rămîne liber...

— Dar undeva tot trebuie să existe mări, sau măcar lacuri, altfel n-ar avea cum să se formeze norii!

— Da. Trebuie să ne mutăm tabăra. Programul de azi va fi deci explorarea cit mai departe a planetei, cu elicopterul!

Jos, se desfăşura acelaşi peisaj monoton. Stepa de material plastic se unduia uşor. Din loc în loc albul era presărat cu vine roşietice, ca nişte artere. Apoi solul începu brusc să prezinte adîncituri dezordonate, dar drepte, ca tăiate cu cuţitul. Părea că masivul muntos pe care îl cercetaseră cu o zi înainte se repeta aici în negativ, săpat în adîncime. Abisuri piramidale sau conice alternau. Ici şi colo, în funduri, parcă strălucea un ochi argintiu de apă.

Deodată, amîndoi strigară:

— Priveşte!

In faţa lor se întindea marea.

Era o mare sură, închisă, cu valuri dese şi concentrice, ca şi cînd vîntul ar fi bătut din adîncuri. In văzduh nu se simţea nici o mişcare. Şi totuşi suprafaţa mării era brăzdată, cît vedeau cu ochii, de valuri, dar nici unul nu avea coama spumoasă a mărilor cunoscute. Un abur vineţiu plutea deasupra apei. Faleza înaltă, tăiată drept, se termina cu o plajă întinsă, albă, netedă ca şi cîmpia unde coborîse astronava. Pe plajă erau risipite o puzderie de cuburi, de mărimea celui singuratic văzut cu o noapte înainte. Nu erau aliniate, dar perfecţia pură a liniilor dădea impresia unei opere omeneşti.

— Trebuie să coborîm, Marius.

Găsiră un loc, printre cuburile tăcute, şi coborîră. Marius vru să fugă către mare, dar Costea îl opri:

— Mai întîi trebuie să cercetăm aceste cuburi.

„Mîna“ mecanică decupă atent o bucată din cubul

cel mai apropiat şi după o clipă se auzi vocea indiferentă:

— Banal. Clorură de sodiu.

Ca şi cînd n-ar fi auzit bine, cei doi cosmonauţi se uitară, surprinşi, unul la altul.

— Clorură de sodiu? Adică... Nu înţeleg, spuse Marius.

— Sarea noastră de bucătărie?

— Nu pot să cred! Poate că maşina s-a defectat. Să mai încercăm o dată.

Decupară din acelaşi cub o altă bucată, cercetară analizatorul, pentru a vedea dacă nu conţine impurităţi, apoi introduseră proba. Dar vocea indiferentă a maşinii răspunse la fel:

— Banal. Clorură de sodiu.

— Adică?... Nu înţeleg nimic, repetă Marius, pe acelaşi ton, ca şi cînd ar fi fost influenţat de răspunsul stereotip al analizatorului.

— Ce-ai vrea să înţelegi? Fulgul Alb nu are voie să conţină sare?

— Dar...

— Ştiu, te-ai obişnuit cu materialele plastice, dar analizatorul nu ne poate minţi. Să-i transmitem o comandă cristalografică.

„Mîna“ mecanică pipăi cu abilitate laturile cubului, în timp ce instalaţia de ultrasunete îl cerceta din interior. Apoi analizatorul mormăi un timp şi le rosti răspunsul care îi nedumeri şi mai mult:

— Banal. Monocristal de clorură de sodiu.

— Costea... spuse încet Marius, mi-e teamă.

— De ce?

— Mi-e teamă că analizatorul nostru nu mai e bun de nimic...

— Poate... Dar vom repeta în orice caz analiza, în laboratorul de pe astronavă. Să mai luăm cîteva probe şi de la alte cuburi.

înaintară încet pe faleza pustie, ce părea locul unde nişte copii de giganţi părăsiseră un joc de cuburi scînteind sub lumina galbenă a zilei.

— Poftim! Monocristale de un metru cub! bombănea Marius. Cine a mai pomenit sare de bucătărie adusă în cuburi pe malul mării!

Dar deodată, cum tocmai decupa o bucată din această sare neobişnuită, cubul la care lucra începu să se întunece, învineţindu-se.

— Marius! strigă Costea în receptor, priveşte contorul!

La pieptul fiecărui scafandru cosmic era prins un mic contor pentru înregistrarea radiaţiilor. Contoarele începuseră să vibreze uşor. Acul se zbătea, ca o gînganie, abia perceptibil.

— E sub limită!

— Da, trebuie însă să fim atenţi!

Valurile mării începuseră să se agite din ce în ce mai puternic. Aburul vînăt devenise mai dens şi în cîteva clipe cerul se acoperi cu nori continui care se ridicau acolo, în faţa lor, direct din mare, ca o vegetaţie de fum. Un vînt legănat se porni printre cuburile de sare. Contoarele erau din ce în ce mai neliniştite, iar cuburile se învineţeau, ca de frig.

— Ce se întîmplă? întrebă Marius. Radiaţiile cresc!

— Să ne întoarcem la elicopter!

— Dar încă n-am luat o probă din mare!

Chiar atunci începu furtuna. Se dezlănţui dintr-o dată cu toată puterea, năpustindu-se din largul mării. Din norii vineţii care legau valurile de cer ţîşniră roiuri de scînteieri, care se adunară, ca la o chemare, în sfere galbene, săltînd nebuneşte de la suprafaţa apei spre înălţimi. Erau mici cît pumnul, şi pulsau nervos, ca şi cînd în interiorul lor s-ar fi zbătut cineva. Apoi începură să crească, săltînd mereu, pînă ajungeau cu diametrul de cîţiva metri, cînd se pulverizau într-o ploaie luminoasă, din picurii căreia se formau iar alte mingi cît pumnul. Costea şi Marius priveau ca vrăjiţi acest joc nebunesc al elementelor. Uneori, sferele se ciocneau între ele şi un fulger verzui izbucnea drept în sus, atrăgînd în calea lui sute de sfere luminoase, care se spărgeau şi se recompuneau cu o viteză uimitoare. Fulgerele se înmulţeau, pînă cînd la înălţimea norilor se adună o lumină verzuie, ca un cerc imens, palpitînd uşor. Lumina zilei dispăruse, dar în scînteierea sferelor galbene şi a cununei ce palpita pe cer se vedeau clar valurile mării ce se zbăteau nebuneşte, iar cuburile de sare de pe plajă luminau vînăt, scînteind din toate colţurile.

Cei doi intrară în elicopter. La adăpostul carcasei de oţel antiradiant, contoarele se potoliră. Doar contorul instalat pe elicopter, în afară, trepida alarmant. Radiaţiile creşteau vertiginos.

Cînd elicopterul se ridică de la sol căzură primele picături de ploaie. Erau stropi mari, luminoşi, la început rari.

— Costea, ţipă Marius, ce se întîmplă cu mono- cristalele?

Costea întoarse capul. Cuburile de pe plajă fumegau sub stropii de ploaie şi se topeau văzînd cu ochii, ca o ceară. Apoi ploaia se înteţi şi nu se mai văzu nimic.

Ajunseră la astronavă cu ploaia gonind pe urmele lor. Cînd marile plăci ale cabinei-garaj se închiseră în urma elicopterului, ploaia cuprinsese toată cîmpia albă. Nisipul fierbea, din loc în loc se formau lacuri care, deşi ploua mereu, dispăreau imediat, ca şi cînd solul ar fi fost încins. Cu toată ploaia, parcă priveau un peisaj de secetă cumplită, venită brusc cînd toată apa s-ar fi evaporat de căldură. Solul părea o plită încinsă pe care apa nu se putea aşterne, deşi o găurea neîncetat. Cununa verzuie a fulgerelor plutea deasupra cîmpiei şi munţilor, învăluind furtuna într-o lumină spectrală.

— Nu mai e ploaia obişnuită, saturată de oxigen, spuse Marius. Ar trebui să ştim ce e...

Acţionară o „mînă“ mecanică şi aşteptau glasul indiferent al analizatorului, cînd deodată Marius strigă:

— Sonda!

Şi se repezi afară, încheindu-şi din goană costumul de scafandru cosmic. Cînd ajunse lîngă sondă şi începu să manevreze mecanismele de demontare automată, în astronavă glasul indiferent al analizatorului rosti:

— Deuteriu doi, oxigen doi. Apă grea.

— Marius, strigă Costea în emiţător, mă auzi?

Marius făcu un semn cu mina. îl auzea.

— întoarce-te imediat. Plouă cu apă grea. Mă auzi?

— Gata, răspunse Marius, vin imediat.

— Lasă sonda. E apă grea, înţelegi?

Marius mai făcu un semn cu mîna şi se aplecă din nou asupra sondei. Mecanismele de demontare adunau într-un pachet aparent diform toate piesele sondei.

În clipa aceea, cîmpia deveni galbenă de mulţimea sferelor luminoase care se rostogoleau în toate părţile. Cununa verzuie de sus nu se mai văzu, apoi apăru o alta, la numai cîţiva metri de sol, ca o mînă uriaşă care rostogolea bilele incandescente. Lovin- du-se, sferele se contopeau, atingînd mărimi uriaşe. Una dintre ele se răsuci o clipă, ca şi cînd şi-ar fi căutat echilibrul, apoi se rostogoli înspăimîntător de repede direct către locul sondei.

— Marius!

Costea strigă şi îşi acoperi, fără voie, ochii. Cînd privi iar, sfera dansa în aer, în dreapta astronavei, iar Marius era culcat la pămînt, lîngă grămada de ţevării a sondei. Costea vru să strige din nou, dar Marius se ridică şi porni în goană către astronavă. Căruciorul-robot care adunase, piesă cu piesă, toată instalaţia sondei, îl urma liniştit, ca şi cînd nu s-ar fi întîmplat nimic.

— M-a ocolit. Un simplu capriciu... încercă să zîmbească Marius, cînd intră în astronavă. Ce-i toată harababura asta de afară?

Căzu istovit pe fotoliu, deşi voia să pară calm.

— Apă grea. înţelegi acum de unde vin aceste descărcări uriaşe de energie? Este...

— Un laborator, nu ţi-am spus eu? Trebuie să-l înregistrăm în mărime naturală, printre laboratoarele cele mai perfecţionate ale Institutului de cosmonautică.

Prin hublouri se vedea toată măreţia dementă a furtunii. Sferele uriaşe creşteau neîncetat, rostogo- lindu-se în toate părţile.

— Dacă mai cresc...

Ele creşteau, pînă cînd pe cîmpia ce fumega sub cununa joasă a fulgerelor verzi nu se mai văzură decît sfere de dimensiuni uriaşe, de zeci de metri diametru, rostogolindu-se năuce.

— Să pregătim tunul antiradiant! Jocul începe să devină periculos!

Goniră cu ascensorul pînă la ultimul etaj al astronavei, unde se afla tunul antiradiant, instalat pe o placă turnantă. Era de ajuns să fie manevrat un singur mecanism, pentru ca ţeava scurtă şi groasă a tunului să iasă prin pereţii astronavei, căutînd singură, de jur împrejur, izvorul radiaţiilor. Tunul se descărca automat, ori de cîte ori întîlnea un izvor de o anumită intensitate.

De abia îl puseseră în funcţiune şi tunul porni să tragă, des şi nervos. Sferele uriaşe se rostogoleau mereu mai dezordonat în preajma astronavei. Văzduhul se colorase într-un violet ameninţător şi fulgerele verzui cădeau ca o perdea deasă. Ţeava tunului antiradiant se rotea într-un circuit neîntrerupt, ameţitor, pulverizînd una după alta sferele dezlănţuite. Dar din pulberea de scîntei se formau altele. Toată astronava tremura,

ca un animal încolţit.

După vreo oră, furtuna slăbi. Mai întîi păliră fulgerele, apoi sferele incandescente se destrămară în scîntei care se stingeau, neputincioase. Ploaia continua. Contoarele exterioare ale astronavei îşi slăbiseră alarma. O lumină mohorîtă coborî peste cîmpie. în depărtare, masivul stîncos apăru deodată, lueindu-şi piramidele şi conurile ce oscilau între albăstrui deschis şi roşu. Extenuaţi, cei doi prieteni coborîră în sala cea mare, apoi, fiecare cu cîte un detector de radiaţii, porniră să cerceteze toate ungherele astronavei. Cînd se reîntîlniră, schimbară un singur cuvînt:

— Nimic.

— Nimic.

Îşi îndepărtară căştile şi căzură în fotolii. Prin hubloul din faţa lor se vedea cîmpia sfredelită de ploaie. Nu departe de astronavă lucea întunecat o băltoacă de apă grea.

— O vezi? spuse Marius.

— Da.

— Şi?

— Am lăsat tunul antiradiant în funcţiune. Furtuna poate reîncepe oricînd. Trebuie să ne odihnim măcar două ore, apoi...

— Apoi?

— Bineînţeles, plecăm. Nu sîntem suficient de bine echipaţi pentru Fulgul Alb.

— Ai dreptate. Şi părea atît de candid...

Fulgul Alb strălucea, în depărtare, imaculat, ca acoperit de zăpezi şi gheţuri veşnice, aşa cum li se păruse de totdeauna cosmonauţilor. Astronava se instalase pe direcţia care o ducea spre Pămînt. Planeta apei grele se micşora mereu, clipind prie-tenos.

Marius se ridică deodată, înciudat, şi smulse din perete „micul calendar local“, rupîndu-l în zeci de bucăţele, pe care le aruncă în pîlnia crematoriului.

— Ce faci, Marius? îţi distrugi propria operă? Ce vină avea calendarul? Ştiu că de obicei păstrai asemenea documente...

— De ce să-l păstrez? Ca să-mi aducă aminte că am venit pentru o lună şi n-am putut rămîne decît trei zile? Şi încă ce zile? Zilele unei planete blestemate! Acum trebuie să ne întoarcem cu mîinile goale pe Pămînt. Asta nu mi s-a mai întîmplat.

— Chiar cu mîinile goale nu ne întoarcem noi. Am luat cu noi

destule probe şi apoi...

— Ce probe? „Banal. Material plastic. Banal. Clorură de sodiu.“ Asta ducem noi pe Pămînt? Sare de bucătărie?

— Materialul plastic nu este deloc de dispreţuit, Marius. Poate că Fulgul Alb ne va învăţa cum să obţinem noi materiale plastice, mai rezistente ca ale noastre. Asta înseamnă nimic? Va veni, după noi (sau poate vom veni chiar noi), o altă astronavă, pregătită pentru aceste condiţii neobişnuite şi vom putea afla toate tainele acestui imens laborator natural care se numeşte Fulgul Alb. Poate că noi ducem oamenilor un dar mult mai de preţ decît ne închipuim. Ştim despre antimaterie, dar încă nu ştim ce fel pot arăta treptele intermediare pînă la ea. Poate că noi am descoperit una din aceste trepte. Fulgul Alb pare, faţă de Pămîntul nostru, aceeaşi natură, oarecum inversată. Aerul are şi oxigen şi azot, numai proporţia lor este inversată. Materialul plastic pe care noi îl creăm pe cale industrială, aici este format de natură, şi poate că argilele pe care le-am găsit în adîncimi s-au creat acolo tocmai din cauza condiţiilor neobişnuite, inversate. Apa este aceeaşi ca la noi, doar că îşi schimbă proporţia de oxigen din moleculă sau înlocuieşte hidrogenul cu deuteriu. Apele dispar chiar în timp ce plouă...

— Asta e literatură, Costea, nu ştiinţă. Ce legă-; tură are toată vorbăria ta cu antimateria?

— Poate că nici una. Gîndeam, doar, că natura Fulgului Alb nu şi-a dezvăluit secretele, ca să spun aşa, de fabricaţie... Deocamdată doar ne-a întărîtat. Dar ne vom întoarce!

— Cît despre asta, să n-ai nici o grijă. Tot eu voi întocmi „micul calendar local“ pe Fulgul Alb.

Privîră amîndoi prin hublou, dar planeta nu se mai zărea.

Drum deschis

Ion Hobana

Cerul e aproape, atît de aproape, încît i se pare că l-ar putea atinge cu vîrful degetelor. Nu ştie unde se află. Apoi privirea i se limpezeşte şi cerul se arată a fi un tavan albastru, de un albastru adînc, odihnitor. O lumină dulce, venind de pretutindeni şi de nicăieri, umple încăperea cu pereţi albaştri.

Încearcă să-şi ridice capul de pe pernă şi o săgeată de foc îl străpunge, întunecînd totul în jur. Cînd negurile prind să se risipească, zăreşte un chip care se apropie şi se depărtează, plutind în văzduh. Apoi se statorniceşte, lîngă pat, dezvăluind un oval pur şi doi ochi albaştri, de un albastru adînc, odihnitor.

— Apă! şoptesc buzele arse. Apă!…

Un pahar lunecă spre gura lui Toma. Fiecare înghiţitură trezeşte durerea ascunsă undeva, în plasa de nervi a creierului.

— Mulţumesc…

Silabele se îmbină cu greutate, rostite parcă de o gură străină.

— Nu vorbi! N-ai voie să vorbeşti! închide ochii şi încearcă să dormi…

Pleoapele se lasă încet peste ochii obosiţi. Cerul păleşte şi se stinge. Toma vede deodată peronul gării pariziene din care plecase spre Cherbourg. Şi se aude spunînd: Ei, puştiule! Dă-mi un „Paris Soir“!

— Ei, puştiule! Dă-mi un „Paris Soir“!

Vînzătorul de ziare se întoarse brusc, lovind cu cotul un personaj înalt şi uscat, care îl copleşi cu un potop de imprecaţii. Fără să-l bage în seamă, îşi croi drum pînă la Toma şi-i întinse foile încă ude de cerneală tipografică. Numără restul cu iuţeala unui prestidigitator şi se mistui în forfota peronului, lăsînd să fluture deasupra capetelor strigătul său de luptă: „L’Intransigeant!“ Mărturisiri senzaţionale în procesul stupefiantelor! „Combat!“ Discuţii aprinse în parlamentul britanic! „Paris Soir!“ O nouă expediţie oceanografică!

Toma deschise ziarul, citind titlul desfăşurat pe toată lăţimea paginii a patra: „Exploratorii adîncu- rilor“. Iar dedesubt, în chenar: „După cum anunţă agenţia France Presse, profesorul Morlet va folosi un nou aparat: elicopterul submarin. Au fost invitaţi reprezentanţi ai presei şi radioului din…“

Se opri, alarmat de vocea imperioasă a conductorului: „Poftiţi

în vagoane!“ Se sui repede în automotorul care vibra abia simţit, trădînd puterea închisă în dinamurile sale strălucitoare. Întîrzie o secundă pe culoar, aşteptînd pornirea, şi intră în compartiment.

Locul său de lîngă fereastră era ocupat de o tînără care privea cu un aer concentrat liniile laterale, încărcate cu garnituri de vagoane de marfă şi de pasageri. Toma se aşeză alături, desfăcînd ziarul cu grijă, ca foşnetul să nu pară ostentativ. Apoi se lăsă furat de lectură şi, cînd îşi luă ochii de pe ultimul rînd, constată că tovarăşa de drum aştepta de mult această clipă:

— Îmi împrumutaţi ziarul dumneavoastră?

— Vă rog! se grăbi Toma să i-l ofere.

Şi se rezemă de speteaza pluşată, privind clădirile pestriţe ale foburgurilor scăldate în soare. Cînd era gata să aţipească, necunoscuta începu să dea semne de enervare. In cele din urmă, izbucni:

— Cum e posibil să se publice asemenea inepţii?

Toma o privi foarte puţin încurajator.

— Iertaţi-mă! Citeaţi cu atîta încordare... Am crezut că vă interesează problema.

— Într-o oarecare măsură, da. Mai mult latura practică.

Tînăra se aprinse din nou:

— Tocmai despre latura practică e vorba! De unde au scos ei că „elicopterul submarin" este un fel de submarin în miniatură? Dacă l-ar cunoaşte…

Toma o întrerupse, amuzat:

— Dumneavoastră îl cunoaşteţi, desigur, amănunţit!

— Amănunţit, nu. După numai trei cufundări..:

Zîmbetul de pe faţa lui Toma dispăru.

— Faceţi parte din echipa profesorului Morlet?

— Da.

— Atunci iertaţi-mă şi îngăduiţi-mi să mă prezint: Toma Grigoriu, reporter al Radioteleviziunii române.

— Marie Parmentier, oceanolog. Vă număraţi, deci, printre invitaţii noştri. Veţi transmite un reportaj de pe „Calypso"?

Toma crezu că poate să-şi ia revanşa:

— Nu, domnişoară. Voi transmite un reportaj din adîncul oceanului. Profesorul Morlet a fost de acord să iau parte la una din cufundări. Pe răspunderea mea, se înţelege.

— O, cît curaj!

Toma preferă să nu sesizeze accentul ironic al exclamaţiei:

— Se pare că mai multe primejdii înfruntă parizianul care traversează o stradă aglomerată.

— Credeţi? replică Marie, gînditoare. Nu uitaţi că avem de-a face cu un continent mai mare decît toate celelalte la un loc şi infinit mai puţin cunoscut.

— Poate pentru că eforturile noastre s-au îndreptate mai ales către stele, spuse Toma, aprin- zîndu-şi o ţigară.

— Poate...

Marie şovăi o clipă, înainte de a relua:

— Nu sînt insensibilă la mirajul aventurii cosmice. Avem, însă, o datorie faţă de planeta aceasta care ne-a dat viaţă şi ne poartă prin Univers. Trebuie să o explorăm temeinic, în întregime. Şi oceanul ascunde atîtea enigme...

— Vă gîndiţi, probabil, la şarpele de mare.

— Mă gîndesc, într-adevăr, şi la el, cu tot zîm- betul dumneavoastră ironic!

Toma se apără cu amîndouă mîinile de învinuirea, vai, prea întemeiată, dar fata urmă, fără să-i dea atenţie:

— De ce n-ar fi posibilă existenţa unui urmaş al reptilelor marine din era secundară? Aţi auzit, desigur, despre celacant...

Reporterul se precipită ca un premiant scos la tablă:

— A fost pescuit în 1938, lîngă coastele Africii. Trăia şi acum trei sute de milioane de ani, după cum o dovedesc exemplarele fosile găsite de paleontologi.

— Cam aceeaşi ar trebui să fie şi vechimea şarpelui de mare, interveni Maria.

— Să nu confundăm realitatea cu prezumţia! protestă Toma. Celacantul există, a fost studiat, iar dumneavoastră vă entuziasmaţi pentru o... legendă. A văzut cineva pasărea Phoenix? Sau inorogul? Sau... şarpele de mare?

— Numai în a doua jumătate a secolului trecut a fost văzut de cincizeci de ori.

— Prea de ajuns pentru un portret-robot!

— Pot să vi-l reproduc pe cel propus de profesorul Oudemans: „Lungime: douăzeci de metri. Capul mic, asemănător celui al unei foce, gura mare, ochii mari, negri, nările în vîrful botului, aruncînd două ţîşnituri de vapori de apă. Corpul, uşor turtit (mai mult lat decît înalt), are două labe rudimentare în formă de înotătoare şi se termină cu o coadă lungă, ascuţită la vîrf.

Pielea, mai deschisă pe pîntece, este neagră, cu pete galbene."

— Profesorul dumneavoastră are o imaginaţie bogată.

— Imaginaţie?... în 1898, canoniera „Avalan- che“ a întîlnit de trei ori un cuplu de animale marine semănînd leit cu megofiasul lui Oudemans. Şi vă închipuiţi că echipajul nu citise o lucrare de strictă specialitate!

— Unde s-a întâmplat asta?

— În apele Tonkinului.

— Atunci e limpede! rîse Toma. Echipajul citise în schimb poveşti cu dragoni!

Marie îşi schimbă brusc tonul:

— Ia ascultă, domnule, ţii cu orice preţ să mă scoţi din sărite?

Toma vru să protesteze, dar nu mai avu timp. Tovarăşa lui de drum îl copleşise cu o adevărată avalanşă de argumente. Vorbea atît de repede, încît reporterul nu auzea decît frînturi de fraze:

— La 12 februarie 1904… locotenentul Peron, de pe vasul „Chateaurenault“… la 24 februarie, locotenentul L’Eost, de pe vasul „Decidee“... în 1905, iahtul „Valhalla“... lîngă ţărmul brazilian... în 1917, „Hilary“... în sud-estul Islandei... în 1947, „Santa Clara“...

— Mă predau, rosti Toma, ridicînd braţele. Şarpele de mare merită să existe măcar pentru pasiunea cu care-l aperi!

Ar fi vrut s-o împace cu această butadă, dar Marie nu păru dispusă să o guste:

— Spuneai că te cheamă Toma? Nici nu se putea un nume mai potrivit!… îţi doresc să întîlneşti în ocean obiectul necredinţei dumitale... şi să nu fie în toane bune!

— Şi ce te faci dacă va trebui să mă însoţeşti?

— Nădăjduiesc să fiu scutită de această obligaţie.

— Asta sună ca o declaraţie de război!

— Ia-o cum vrei.

Toma socoti că merseseră prea departe:

— Totuşi, e ridicol să ne certăm pentru o reptilă... fie ea şi preistorică!

— Dacă am suportat fumul ţigării dumitale, nu înseamnă că trebuie să-ţi suport şi conversaţia!

Şi Marie ieşi pe culoar, trîntind uşa cu atîta indignare, încît Toma tresări.

Toma tresare. O voce străină murmură la căpătîiul lui:
— Fii mai atent, Roger! Pacientul are nevoie de linişte... Ai reglat umiditatea, domnişoară Helene?
— Da, murmură glasul care-i ceruse cîndva să nu vorbească, să doarmă...

Cînd fusese asta? După ce coborîse din tren, la Cherbourg? Sau în larg, pe „Calypso“?...

Nu simte înţepătura injecţiei. Ochii întredeschişi abia desluşesc o faţă ridată, cu cîteva şuviţe de păr alb căzute pe frunte. Şi înainte de a aluneca în somnul binefăcător, schiţează un surîs către o rază de soare care străluceşte în ochelarii doctorului.

O rază de soare strălucea în ochelarii profesorului Morlet — una dintre ultimele raze pe care aveau să le mai vadă Toma şi Marie pînă la întoarcerea din călătoria submarină.

Toma cercetă încă o dată din priviri sfera de material plastic, avînd deasupra două motoare auxiliare pentru deplasări orizontale, iar dedesubt partea cea mai grea, motorul principal şi elicea. Palele elicei se înşurubau în apă, trăgînd sfera spre adînc.

— Şi ce se întîmplă în cazul unei pene de motor? întrebase corespondentul Radioteleviziunii franceze, un băiat plin de pistrui, cu care Toma se împrietenise din prima zi.

Răspunsese Marie:

— Fiind mai uşor decît apa, „elicopterul submarin“ coboară numai antrenat de elice. în împrejurarea de care se teme domnul Berthaut, aparatul ar urca singur la suprafaţă. După cum vedeţi, profesorul Morlet a prevăzut şi această eventualitate.

În sfîrşit, pătrunseră în sfera străvezie. Toma verifică încă o dată emiţătorul cuantic şi îşi puse ochelarii speciali, meniţi să corecteze deformarea imaginilor de către peretele rotund al aparatului. Şuruburile trapei de acces fură strînse pînă la refuz: Un palane special aşeză sfera pe apă. Palele elicei începură să se învîrtească.

Aparatul se cufunda lin în apa limpede — atît de limpede, îneît fără mişcarea înceată, dar continuă a acului batimetrului, ai fi putut crede că te afli în- tr-un acvariu uriaş. Peşti nu se vedeau încă.

Contemplînd lumea aceasta nouă pentru el, Toma îşi transmitea impresiile unui auditoriu răspîndit pe întreaga

suprafaţă a globului. Căci emisiunea era preluată de sateliţii geostaţionari şi tălmăcită simultan în sute de limbi naţionale.

— Parcă ne aflăm pe o altă planetă, spunea el. O planetă unde aerul ar avea o stranie culoare verzuie. Nu pot să asemuiesc culoarea aceasta imaginilor pămînteşti: ierburilor crude, frunzişului pădurilor tinere, smaraldelor chiar — simboluri ale ver- delui fără pată... Ne aflăm pe o altă planetă!

Apa căpăta nuanţe mai întunecate. La 60 de metri, apăru un peştişor alb, brăzdat de dungi negre, verticale. Marie îl clasifică în specia peştelui-pilot, Naucrates ductor. La 80 de metri fură nevoiţi să aprindă reflectoarele. La 130 de metri, cîrduri de peşti argintii trecură nepăsători pe lîngă aparat, urmărind o pradă invizibilă. Aveau guri enorme, faţă de restul corpului, guri de fiare de pradă.

— Cyclothone cignata, şopti înfiorată Marie.

— Şi iată un şarpe care vine spre noi! anunţă Toma, cuprins de vanitatea descoperirii unei specii necunoscute. Îl văd cum îşi onduleaza trupul negricios cu luciri de bronz...

— Te înşeli, domnule reporter. E o anghilă. Şi dacă-ţi încordezi privirile, poţi desluşi, acolo, în stînga, şi larvele ei transparente.

— Dragi ascultători, domnişoara Parmentier are, ca întotdeauna, dreptate... Departe, la marginea conului de lumină al reflectoarelor, evoluează forme obscure, nedefinite. Am ajuns la 170 de metri. Rezervoarele de oxigen şi absorbanţii bioxidului de carbon funcţionează normal. Respirăm cu aceeaşi uşurinţă ca la suprafaţă. Temperatura a scăzut cu 7 grade de la începutul cufundării.

...216 metri. Aş vrea să descriu culoarea stratului de apă pe care-l străbatem şi iarăşi n-am termeni de comparaţie. Datorită profesiunii mele, am văzut multe: reverberaţia razelor în cristalele de zăpadă de pe crestele Himalaiei, ghirlandele aeriene ale aurorei boreale, fluorescenţe stranii în timpul expe- rienţelor din laboratoare. Nimic nu seamănă cu amurgul luminii în adîncul oceanului, cu albastrul acesta fluid.

— Albastrul acesta fluid... spune Toma, privind mai mult ochii Helenei decît pereţii biotronului.

— Bravo, tinere! Dacă ai început să-i faci curte Helenei, înseamnă că eşti pe cale să te vindeci! se bucură doctorul, ridicîndu-şi şuviţele de pe frunte.

Toma vrea să se vindece. în primul rînd, ca să ştie ce s-a întîmplat acolo, în adîncul oceanului. Un văl translucid a coborît asupra memoriei lui, înecînd totul într-o lumină moale, pufoasă, legănătoare.

Zilele trec şi vălul nu se ridică. Toate încercările sînt zadarnice. Dar într-o dimineaţă, doctorul intră în camera lui Toma cu o figură radioasă. Ţine în mînă o valiză mică, galbenă. O aşază pe noptieră, glumind ca să-şi ascundă emoţia:

— Am văzut-o pe Helene cu un buchet de garoafe care seamănă leit cu cele din vaza dumitale. Să ştii că nu renunţ la cea mai bună asistentă!... Nu sînt destule fete frumoase în România?...

Între timp, meştereşte ceva la valiza al cărei, capac deschis nu-i îngăduie lui Toma să vadă ce-i înăuntru. Şi deodată îşi aude glasul puţin înfundat, venind parcă de departe:

— 590 de metri! Un peşte..:

— 590 de metri! Un peşte trece cu atîta repeziciune, încît nu reuşesc să disting decît un şir de puncte luminoase — podoabă pentru un bal nocturn la palatul zeului mărilor...

— Simplă capcană pentru peştii atraşi de lumină.

— încă o dată, domnişoara Parmentier m-a readus pe... era să zic pe pămînt!

— Ascultătorii dumitale au nevoie şi de cunoştinţe exacte, nu numai de poezie. Şi te sfătuiesc să-mi spui simplu: Marie — altfel o să-ţi iroseşti un sfert de reportaj tot repetînd: domnişoara Parmentier, domnişoara Parmentier...

— Bine, Marie. Şi ca să pecetluim înţelegerea noastră, spune-mi, te rog, dacă în ochii fosforescenţi ai acestor sepii străluceşte cu adevărat scînteia inteligenţei, sau e numai o închipuire reportericească!?

(O clipă de tăcere. Apoi răspunsul vine şovăitor:)

— Mi-e greu să-ţi răspund. Cefalopodele au creier

— şi încă închis într-o capsulă cartilaginoasă, ca un fel de craniu. Organele gustului, mirosului, auzului, organele tactile şi de echilibru sînt foarte dezvoltate. Mai mult încă: sistemul lor circulator şi digestiv posedă atribute specifice animalelor superioare: inimă, gîtlej, esofag, stomac... Unele cefalopode nasc pui vii...

— Dar ochii, ochii aceştia care ne privesc cu interes parcă...

— Au o structură aproape identică cu ochii noştri: retină,

cornee, iris, cristalin, corp sticlos, strat de pigmenţi. Sînt capabili şi de acomodare — adică de fixare a vederii la distanţe diferite. Numai că lucrul acesta se realizează nu prin mărirea sau micşo- rarea curburii cristalinului, ci prin apropierea sau depărtarea lui de retină, cu ajutorul unor muşchi speciali.

— Fascinant... şi oarecum îngrijorător. Dacă ar fi ieşit pe uscat odată cu strămoşii noştri peştii, am fi avut astăzi un rival redutabil.

— Ai citit prea multe cărţi de Science fiction. Mai bine priveşte bătălia asta submarină!

— Dragi ascultători, Maria n-a exagerat deloc; asistăm la o adevărată bătălie submarină. Un crus- taceu...

— Acantefera purpurea.,7

— ...lansează o încărcătură de fluid luminos ca să-şi orbească adversarul, un peşte cu gura bine garnisită de dinţi.

— Fotostomias.

— Nu mă aşteptam să întîlnesc un aruncător de flăcări în adîncul oceanului! Credeam că locul lui e în muzeul războaielor trecute...

— Aici e folosit numai pentru defensivă. în bezna abisurilor, explozia de lumină joacă acelaşi rol ca norul de cerneală pe care-l răspîndeşte sepia în apa limpede de la mică adîncime.

— Iarăşi sepia? Nu mai vreau să aud despre acest concurent acvatic al oamenilor!... La ce adîncime ne aflăm?

— 1 500 de metri.

— 1 500 de metri!... încerc să nu mă gîndesc la presiunea uriaşă care se exercită asupra aparatului nostru. Cifrele sînt însă încăpăţînate şi îmi strigă în creier că pe fiecare centimetru pătrat apasă o greutate de o sută cincizeci de kilograme. Şi sfera are zeci de mii de centimetri pătraţi...

(Pauză. Toma urmăreşte cu încordare banda îngustă care lunecă fără zgomot de pe o rolă pe cealaltă. în ochii lui se aprind luciri încă nesigure...

Doctorul îl priveşte cu o cută adîncă, verticală, săpată între sprîneene. Va reuşi această ultimă încercare?... Banda magnetică a sosit abia astăzi dimineaţă: aflînd din ziare despre amnezia lui Toma Grigoriu, un băiat de cincisprezece ani, din îndepărtatul Ontario, îşi adusese aminte că înregistrase transmisia din adîncul oceanului...)

— Am ajuns la 2 500 de metri şi sub noi se conturează

îngrămădiri haotice de piatră. Marie îmi şopteşte că ne aflăm deasupra unui lanţ de vulcani submarini stinşi. „Elicopterul" nostru îşi arată abia acum superioritatea faţă de greoiul batiscaf. Motoarele auxiliare au intrat în funcţiune, îngăduindu-ne să evităm colţurile de stîncă. Palele elicei se învîrtesc din ce în ce mai încet... Alunecăm de-a lungul unui perete de bazalt în care se deschid gurile unor peşteri întunecate. Ce monştri se ascund oare aici, pîndindu-şi prada?

— Concurenţii dumitale:caracatiţe,calmari..;

— Şi şerpi, Marie! Priveşte-i pe cei doi care se rotesc acolo, în dreapta! Vezi ce dimensiuni respectabile au? Să ştii că ţi s-a împlinit visul: am întîl- nit şarpele de mare — şi încă în dublu exemplar!

— Să ne apropiem! Dă-mi aparatul de filmat!

(Pauză. Toma s-a ridicat în coate şi expresia lui mărturiseşte efortul dureros de a înnoda firul rupt al memoriei. Nu vede cum Helene se strecoară în cameră, nu vede cum doctorul o ţintuieşte în prag, cu un gest poruncitor.) O aude numai pe Marie rostind cu dezamăgire în glas:

— Descoperirea dumitale e interesantă, dar nu e vorba decît de un calmar gigantic.

— Un calmar?

— Da. „Şerpii" sînt, de fapt, tentaculele de serviciu.

— Domnişoară Parmentier! Marie! Nici eu, nici ascultătorii mei nu sîntem oceanologi! Ce-nseamnă asta, „tentacule de serviciu"?

— Cînd doarme, calmarul îşi pierde o mare parte din sensibilitate. Dar duşmanii lui nu-l pot lua prin surprindere. Unul sau două tentacule rămîn de veghe şi se rotesc fără oprire. Dacă le atingi...

— Atenţie! Opreşte aparatul! Opreşte!...

— Opriţi aparatul! Opriţi!

Toma s-a lăsat să cadă în perne şi şi-a acoperit ochii cu braţul îndoit din cot. Strînge puternic pleoapele, vrînd să strivească viziunea de coşmar care-i asaltează memoria. Zadarnic. Vălul translucid s-a ridicat. Imaginile se desfăşoară lent, ca într-un film rulat cu încetinitorul. Şi totul durează doar cîteva zeci de secunde.

Totul a durat doar cîteva zeci de secunde. Poate că sfera atinsese tentaculele de serviciu, poate că zgomotul sau

vibraţiile motorului fuseseră de ajuns ca să-l trezească pe calmar...

O explozie de lumină îi orbi pe amîndoi. Cînd deschiseră ochii, tentaculele îmbrăţişaseră sfera transparentă — două odgoane mai groase decît trupul unui om zdravăn, presărate cu noduri şi umflături. Radiau un fel de lucire albastră care pulsa, crescînd şi scăzînd în intensitate. Din mijlocul ventuzelor enorme ieşeau la iveală gheare ascuţite.

Albastrul se preschimbă într-un roşu aprins, sîngeriu.

— Acum îl vom vedea, murmură Marie.

În deschizătura stîncii apăru un ghem colcăitor, care se desfăcu lăsînd să se desfăşoare opt tentacule cu sute de guri rotunde. Apoi un cioc enorm, ca de papagal.

Toma transmitea, încereînd să-şi biruie spaima:

— Ochii imenşi, mai mari decît hublourile cabinei mele de pe „Calypso“, ne privesc eu o cruzime rece. Din nou mi se pare că descopăr în ei mai mult decît fixitatea lipsită de expresie a celorlalte vieţuitoare marine... Calmarul ne învăluie acum cu toate cele zece braţe ale sale. Sfera de material plastic nu poate fi strivită, sau pătrunsă de ghearele ascuţite. Dar dacă ne tîrăşte în culcuşul lui din stîncă? Cum mai ieşim de acolo?...

Marie spuse încet:

— Tocmai asta încearcă, blestematul! Şi numai cu motoarele auxiliare nu ne putem împotrivi.

— Poate că motorul principal...

— Dacă mărim turaţia... Cît arată batimetrul?

— 3 100.

— Riscăm să ne izbim de fund. Şi totuşi, altă soluţie nu există. Peste cîteva clipe va fi prea tîrziu!

Elicea porni să se învîrtească din ce în ce mai repede. Dar calmarul nu voia să-şi abandoneze prada. întregul aparat vibra sub acţiunea celor două forţe opuse.

Marie luă microfonul din mîna lui Toma şi-l apropie de buze.

— Profesore Morlet, mă auziţi?... „Elicopterul" trebuie prevăzut cu un mijloc de apărare. Poate un generator electric... Oricum, accidentul acesta stupid nu demonstrează nimic. Drumul spre abisuri rămîne deschis. Chiar dacă...

— În sfîrşit! o întrerupse Toma. Tentaculele se desprind!

Se bucurase însă zadarnic. Sfera se zgudui de cîteva ori, prăvălindu-i dintr-o parte într-alta, apoi se răsturnă brusc şi

porni vertiginos în sus. Toma simţi o izbitură puternică la cap şi se cufundă în întuneric.

— Aşa a fost, clatină din cap doctorul, ştergîn- du-şi ochelarii. Calmarul a „înţeles" că elicea e singura voastră armă... sau a luat-o drept un alt monstru care-i dispută prada. încolăcindu-şi tentaculele în jurul ei, a simţit împotrivirea motorului şi asta l-a înfuriat şi mai mult. S-a desprins cu totul de sferă ca să dea lupta cu acest rival neaşteptat. Greutatea calmarului, forţa prodigioasă a tentaculelor au smuls elicea de pe axul său. Sfera a ţîşnit spre suprafaţă. Te-ai lovit cu capul de pereţii ei şi...

Doctorul îşi aşeză ochelarii pe nas.

— Şi Marie? întreabă Torna, cu o undă de speranţă în glas.

Nu-i răspunse nimeni. Helene îşi îngroapă obrazul în garoafele sîngerii pe care mai strălucesc cîteva boabe de rouă. Boabe de rouă?...

— Şi Marie? îngînă el, pierdut.

Afară e un soare orbitor de august, care inundă pămîntul cu pîraie microscopice de aur topit. Indicatoarele biotronului au încremenit însă la „Primăvară". Miroase a ierburi crude, a garoafe. Privirile lui Toma rătăcesc pe pereţii albaştri, stăruie o clipă în ochii albaştri ai Helenei...

Nimic nu seamănă cu albastrul fluid în care algele îşi unduiesc tulpinile mustind de seva ce poate să hrănească şi să vindece. Metale de preţ îşi risipesc acolo strălucirea în fărîmituri nevăzute, care strînse la un loc ar ridica spre cer munţi cu piscuri trufaşe. Şi poate că şarpele de mare...

Doctorul spune ceva despre odihnă, despre medicamente.

Toma nu aude decît glasul Mariei, repetînd: „Drumul spre abisuri rămîne deschis". E ca o formulă magică, purtîndu-l spre clipa în care valurile se vor închide asupra sferei străvezii şi privirea i se va cufunda iarăşi în amurgul albastru al luminii din adîncul oceanului.

Întîmplări din veacul XXI

Ion Ilie Iosif

Secţia meteo făcuse azi toaleta oraşului mai devreme ca de obicei, declanşind ploaia diurnă peste cartierele de locuinţe. Aerul proaspăt, înfiorat de parfumul liliacului, întipărea pe chipurile oamenilor un zîmbet identic, iscat de o stare de bună dispoziţie al cărei motiv zadarnic ai fi încercat să-l afli.

Radu Slăvescu simţi dintr-o dată dorinţa de a o lua la goană, printre copacii aflaţi la limita trotuarului rulant, cuprins de o exuberanţă adolescentină. „Nu merge, se înfrînă el, mă fac de rîs! Om la treizeci de ani să mă comport ca un copil!“ Neastâmpărul însă îl îmbrînci de pe calea rulantă pe aleea pietonală. „Stai şi te laşi dus“, mormăi el, privind dezaprobator defilarea în viteză a leneşilor de pe banda 1.

Cu paşi mari străbătu parcul tropical, furnizorul principal de ozon al oraşului, depăşi clădirea Operei XXI, puţin frecventată în comparaţie cu Opera clasică şi, cotind pe lîngă monumentul ridicat în memoria constructorilor primei nave cosmice româneşti, ajunse la staţia metroului.

O larmă veselă stăruia în sala de acces la garnitura Oltul, care făcea azi cursa prin Orizont-I. Ajungea la kilometrul 50 exact peste zece minute şi Radu oftă gîndindu-se că din nou va sosi cu o jumătate de oră mai devreme la Centrală. Din nou o să-l ia în zeflemea Victor, prietenul, vecinul şi directorul său, felicitîndu-l pentru punctualitate şi asigurîndu-l că-l propune la „primă". Buna dispoziţie a lui Radu se cam dusese pe copcă. „Cred şi eu că-i dă mîna să glumească pe seama altora, se montă Radu. El are dreptul să stea în Centrală cît îi pofteşte inima, pe cînd eu… După trei ore trebuie să-mi închei programul şi să-mi iau tălpăşiţa, fie că vreau, fie că nu! Asta-i inegalitate!“ se trezi el vorbind cu glas tare, spre amuzamentul celor din apropiere.

Trebuie spus că Radu Slăveseu era considerat, şi se considera, un neadaptat la noul program de muncă, deşi acesta intrase în vigoare încă din deceniul trecut. De fapt, lucrul se explica, dacă ne gîndim că, pînă de curînd, lucrase în sectorul cercetare — singurul loc unde nu acţiona această lege. „Dracu’ m-a pus să plec“, oftă el, iar draeu se proiectă în mintea sa cu chipul lui Victor Corbu, omul care îl încîntase eu imagini de muncă trepidantă, eroică… Şi cînd colo… Trei ore de stat în

fotoliu în faţa ecranului de supraveghere a sectorului 1-l0-Agricol şi 1,2-Legumicol, spre care dirija necesarul de îngrăşăminte, umiditate şi căldură — asigurarea aprovizionării cu legume şi fructe a laboratoarelor gastronomice orăşeneşti şi... cam atît. Ce-l sîcîia cu deosebire era faptul că, în totalitate, colegii săi păreau perfect acomodaţi la acest program, luîndu-l peste picior ori de cîte ori îşi manifesta nedumerirea. Pentru a-l ajuta, ziceau ei, atunci cînd i-au constatat pasiunea pentru ore suplimentare, i-au montat la fotoliu dispozitivul de respingere după încheierea orelor de lucru. Avea să ţină minte toată viaţa ziua cînd fotoliul începuse să salte cu el în faţa ecranului, obligîndu-l să se agaţe furios de marginea pupitrului. încercarea de a-şi stăpîni Ducipalul nărăvaş se soldase cu rostogolirea unei vaze grele din cristal masiv, direct peste pantof şi cu fracturarea a două degete! Tevatură, Salvare, internare în spital, unde dăduse peste el bucuria! Medicii, fericiţi că se procopsiseră cu un caz mai acătării, pur şi simplu năvăliseră peste el
— „Ca barbarii", avea să susţină Radu mai tîrziu — îl băgaseră urgent în sala de operaţii, îl adormiseră
— „Fără să fie nevoie!“ — scrîşnea Radu povestind aventura, iar cînd se trezise, piciorul drept îi era cochet încorsetat într-o elegantă cizmă de ortorăşină, pînă la genunchi. „Pentru două degete scrîntite?“ uriaşe el furios la directorul spitalului, venit să asiste personal la trezirea „cazului grav!“ „Fracturate", îl corectase acesta, păstrîndu-şi zîmbetul serafic. „Şi de ce pînă la genunchi? De ce cizmă? Un pantof nu ajungea?... Daţi-mi hainele! Plec acasă!“ „Exclus, se speriase directorul. Vă spitalizăm două luni. O să vă odihniţi..." îl îmbiase el. Şi chiar o nimerise! Lui Radu doar atît îi mai trebuia să audă...

Şi, totuşi, a rămas două săptămîni. L-au înduioşat lamentările doctorului, optica lor întrucîtva comună. „O să ajungem la descalificare profesională, se plîn- gea slujitorul lui Esculap. Zile întregi nu avem nimic de făcut". Ultimul caz mai serios, tratat cu cinci zile în urmă, fusese extragerea unui os de peşte din gîtlejul unui coleg, despre care directorul avea serioase bănuieli că se înecase voluntar, numai pentru a-i face lui o plăcere!... Radu răspunsese confesiunilor doctorului,
plîngîndu-se de minipro- gramul cu care nu se putea împăca, iar acesta îl încurajase şoptit: „Şi o să fie şi mai rău, după cîte se-aude!" „Cum?..." ,Da, da..." „Cît?“ şoptise dărîmat Radu. „O

oră!...“

Garnitura opri în faţa intrării Centralei agricole „Oltenia-3", ale cărei secţii controlau o suprafaţă de cinci sute de mii de hectare. Aidoma celorlalte nouăsprezece centrale de pe teritoriul ţării, CAO-3 îşi avea sediui la Orizontul I. Ca să folosim numele dat de specialişti, era de fapt, al doilea teritoriu, cel subteran, întrucît toate întreprinderile industriale, reţeaua de trasporturi grele, depozitele generale erau de acum dispuse în adîncime, pe trei orizonturi. Deasupra, locuinţele, edificiile de artă şi cultură, complexele sportive se ridicau spre un cer fără pată.

Radu coborî din vagon şi se îndreptă spre sala de relaxare a Centralei. îi mai rămînea exact o jumătate de oră, pe care hotărî s-o petreacă în faţa bucătarului automat. Comandă pe claviatura acestuia un suc de ananas, chifle, unt, miere şi un pachet de ţigări Galactica. Trăgea ultimul fum, cînd Victor Corbu intră grăbit şi se îndreptă spre acelaşi bucătar, căruia îi cîntă o serenadă prelungită. „Haplea, îl califică Radu în gînd, privind tava încărcată cu bunătăţi, pe care Corbu o ducea strîngînd-o cu evlavie la piept. Dă, doamne, să se-ngraşe, să se-nveţe minte!“

— Salut, salut, exclamă Corbu vesel, zărindu-şi prietenul.

— La revedere, mormăi Radu.

— Faci pe spiritualul, neadaptatule? Ai venit de mult? întrebă el în timp ce depunea tava pe masa lui Radu.

— Nu!

— Cum, nu?

— Uite-aşa, am dormit aici, la datorie...

— Mă, Radule, tu ai devenit un caz unic în România... zău! Voi raporta forurilor superioare să-ţi construiască o rezervaţie tip 1930, preistoricule! poate aşa să te simţi şi tu bine!

— Eşti un traficant de carne vie, aia eşti, tovarăşe Corbu, un personaj anacronic, un...

— Du-te, du-te, fiule, la treabă, că o să întîrzii pentru prima oară în viaţă şi, dacă află băieţii, leşină în masă de uimire...

E, desigur, riscant să vorbeşti şi să mănînci în acelaşi timp, aşa că directorul îşi încheie patetica invocaţie printr-o tuse zdravănă. Se înecase!

— Nu ţi-a ajutat dumnezeu! declară Radu satisfăcut, părăsind sala.

— Misticule, retrogradule, îşi aminti Victor nişte cuvinte

arhaice, pe care i le aruncă printre accese de tuse, ştergîndu-şi ochii plini de lacrimi.

Radu intră în camera dispeceratului fluierînd vesel. Întîmplarea îi redase buna dispoziţie iniţială. Se instală în faţa ecranului opac şi făcu legătura cu supraveghetorul general. Pe ecran apăru, în medalion, o figură rotofeie.

— Bună, Costache, îl salută Radu. Preiau controlul sectorului. Ceva deosebit?

— Predau sectoarele 1—10 A şi 1,2 L. Totul în regulă, nici o defecţiune, sună raportul oficial al lui Costache. Fii atent, Radule, cred c-o să trebuiască să pompezi nişte giberelină în 4-A. Mi se pare că grîul de acolo e sub înălţimea normală.

— Atent pe naiba! răspunse lehămetisit Radu. Chiar de-aş vedea pe sub pămînt, afurisitele alea de detectoare mi-ar semnala rapid, spunîndu-mi şi ce trebuie făcut pe deasupra. O să ajungem ziua cînd au să ne bage şi mîneare în gură cu linguriţa automatele astea!... Ai auzit cum se fac acum, deasupra, arăturile?... Cu plug laser independent. In cinci zile lichidează toate operaţiunile din sectorul nostru...

Avertizorul sonor emise semnalul de atenţie şi pe ecran se proiectă harta sectorului 4-A, fragmentat în parcele delimitate prin linii şi litere. în cîteva parcele apărură cifre şi simboluri indicînd cererea de îngrăşăminte. îşi notă în viteză datele şi luă legătura cu depozitele-rezervoare ale Combinatului chimic de la Orizont-3. Din acest loc pornea păienjenişul conductelor de alimentare spre întreaga suprafaţă controlată de CAO-3.

— Alo, nea Raicule, ia-mi comanda, se adresă Radu operatorului după ce obţinu legătura.

— În regulă, şefule, îi dăm drumul, confirmă acesta după ce-şi notă indicativele date de Radu.

Mental, Radu urmărea procesul de alimentare a ogoarelor. Pe măsură ce îngrăşămintele, oxigenul şi apa ajungeau în zonele deficitare, cifrele şi simbolurile dispăreau de pe hartă, indicînd saturarea.

— Gata, nea Raicule, sistează, ceru Radu cînd ultima cifră se stinse de pe hartă.

— Alo, Radule, ai o reclamaţie de la dieteticianul oraşului!

De pe ecran îl privea, hlizindu-se, Costache.

— Iar? oftă Radu. Precis, o nouă ispravă a lui Tonea!

— Tovarăşe Slăvescu, iar mi-aţi dat peste cap reţetarul de

proteine! A doua oară în luna asta! Ce aveţi, tovarăşe, cu mine, ce v-am făcut? Dacă nu vă plac meniurile noastre gătiţi-vă singuri, acasă. Nu vă opreşte nimeni!...

— Dar ce s-a mai întîmplat, tovarăşe dietetician? întrebă Radu profitînd de pauza de respiraţie a interlocutorului furios.

— Vreţi să spuneţi că nu ştiţi nimic?

— Întocmai...

— V-am cerut ieri două tone de castraveţi pentru patru mii de salate?

— Ne-aţi cerut şi vi i-am trimis, nu?

— Ne-aţi trimis, tovarăşe Slăvescu, castraveţi cu gust de banane, sau banane cu gust de castraveţi — dracu' ştie cum să le zic — şi am făcut salate de banane cu ceapă, tovarăşe Slăvescu, şi patru mii de burţi se vaită la ora asta, tovarăşe Slăvescu, şi patru mii de reclamaţii planează pe capul meu la ora asta, tovarăşe Slăvescu, se căină dieteticianul.

— Dar de ce le-au mîncat, dacă nu le-a plăcut? se miră Radu. I-a forţat cineva? Şi, pe urmă, de unde a mai răsărit şi neoleguma asta?

— De unde vreţi să ştiu eu? Ştiu doar că le-au devorat, de mult ce le-a plăcut! Numai că ceapa şi bananele...

— Bine, tovarăşe dietetician, am să controlez ce s-a întîmplat. Vă promit să nu se mai repete. Aveţi toată încrederea, îl asigură Radu.

— Sper să fie cum ziceţi, numai că... slabă nădejde... În sfîrşit... notaţi-vă comanda pentru săp- tămîna viitoare.

Remarcînd lipsa castraveţilor de pe listă, Radu îşi făcu datoria să întrebe:

— Dar castraveţi?

— Apage, satana! se cutremură dieteticianul, încheind convorbirea.

Satisfăcut că lucrurile s-au încheiat oarecum cu bine, Radu deschise interfonul:

— Tovarăşe Tonea, pofteşte te rog pînă la mine, rosti el.

Cîteva minute mai tîrziu, pe uşă dădu buzna un tînăr de vreo douăzeci de ani.

— Tov. Slăvescu, să vedeţi ce-am făcut! Am obţinut o nouă specie, completamente originală...

— Să-ţi spun eu ce-ai făcut, Vasile! Ai îmbolnăvit patru mii de

oameni! Ai falsificat bananele, etichetîndu-le drept castraveţi!... Ce ţi-a venit, Vasile, cu experienţa asta?

— Cum ce mi-a venit, tovarăşe Slăvescu? Am încrucişat bananele cu castraveţii pentru a le aclimatiza la noi! Ştiţi dumneavoastră cîtă muncă mi-a cerut treaba asta?

— Dar cum au ajuns în laboratoarele gastronomice, Vasile? Ori ai vrut să mai faci o experienţă?...

— Nu ştiu, tovarăşe Slăvescu, zău! se jură acuzatul. Probabil tot grădinarii dumneavoastră roboţi mi-au făcut-o! Numai ei puteau comite confuzia asta. Şi-or fi băgat nasul în simulatorul experimental, or fi văzut că s-au copt, i-au cules şi...

— Şi acum ne facem toată Centrala de rîs din cauza ta!

— De ce din cauza mea? se apără Vasile. Roboţii...

— Lasă roboţii, Vasile, se înfurie Radu. întotdeauna arunci vina pe ei cînd faci cîte-o boacănă. Cine a trimis, anul trecut, la banchetul dramaturgilor, lubeniţe cu miez de ceapă, de-au plîns bieţii oameni minute în şir după ce le-au tăiat la masă?...

— Dar... încearcă Vasile să protesteze.

— Nici un dar, lasă-mă să termin. Tot anul trecut, cînd ai cerut omologarea unui nou soi de caise, botezat de tine „uriaş“, nu şi-au rupt degustătorii dinţii în sîmburele, într-adevăr uriaş — că toată caisa ta nu era decît sîmbure, mascat de pieliţă, fără pic de miez?... Cine a făcut toate minunile astea? Roboţii?

— Roboţii, tovarăşe Slăvescu, rămase ferm pe poziţie Vasile. Vă aduceţi aminte de cîte ori m-am plîns că nu mai pot lucra cu ei? Fac totul anapoda de-mi vine să cred că mă sabotează cu bună ştiinţă! Ştiţi bine că toate astea s-au întîmplat din cauza amestecării catalizatorilor vegetali cu soluţia mimetică... Înadins mi-au făcut-o, ca să mă discrediteze!... Zău, tovarăşe Slăvescu, luaţi-i de pe capul meu!

— Vasilică, tu eşti un băiat deştept, o recunosc; un chimist excepţional! De ce nu-ţi vezi de treaba ta şi-ţi vîri nasul unde nu te pricepi? Cine te pune să demontezi roboţii, să umbli la circuite şi să le zăpăceşti? Cine-i de vină că acum acţionează anapoda?... Tot tu! Am să-i rog din nou pe cei de la depanarea robotronică să ţi-i pună la punct, însă, fii atent. E pentru ultima oară! Dacă te mai prind că le faci ceva... s-a zis cu simulatorul tău experimental... Te trec în exclusivitate la sectoarele 1 şi 2-L. Dixit!

Vasilică ieşi spăşit pe uşa dispeceratului fără a mai încerca

vreo dezvinovăţire. în gînd blagoslovea însă „hodoroagele alea ruginite", pe care nu voia decît să le perfecţioneze.

Orele de lucru trecură în goană şi Radu lăsă liber fotoliul colegului venit să-l înlocuiască. O făcu fără prea mare regret, întrucît avusese grijă să-şi facă un program încărcat pentru restul zilei. îi promisese lui Răducu junior o partidă de înot la Mangalia, aşa că trebuia să-l aştepte acasă pînă la ora unsprezece, cînd acesta sosea de la Institutul anteşcolar. În ascensor, spre mirarea lui, îşi întîlni şeful.

— Mergeţi să vă trataţi tuşea măgărească, tovarăşe director? se interesă el politicos.

— Am tuşit un ceas din cauza ta, îi reproşă Corbu. Mergi la meci, nu-i aşa? Şi eu tot acolo. Să vezi ce-o să mai snopească universitarii noştri pe atomiştii din Bucureşti!...

— N-ai nimerit-o, directore! Plec la Mangalia cu fiu-meu. Meciul îl văd la întoarcere, înregistrat pe recording.

— Radule, salvează-mă! Am uitat ca naiba!... Acelaşi lucru i l-am promis şi eu lui Fănel!... Ia-l şi pe el cu tine.

— Nu-mi cere asta, Victore, se sperie Radu. Dacă plec singur, cu năzdrăvanii ăştia doi, risc să mă îmbolnăvesc de inimă! Renunţă la meci şi hai să mergem împreună. Şi pe urmă, gîndeşte-te, ce educaţie îi dai lui Fănel, dacă nu-ţi respecţi cuvîntul?

Ochii lui Radu spuneau cu claritate că orice încercare de a-l convinge era-sortită eşecului, aşa că Victor se resemnă. De altfel şi el ar fi procedat la fel. Cei doi puşti manifestau un spirit inventiv surprinzător pentru modesta lor vîrstă de cinci ani. Faptul că mamele lor erau detaşate pe Staţia orbitală pentru o jumătate de an le dădea un plus de libertate de mişcare, fiindcă taţii, ca şi în vechime, dovedeau un foarte slab tact pedagogic!

Aveau să constate toate astea — nici nu-şi mai aminteau pentru a cita oară — numai peste cîteva minute, respectiv în momentul cînd, ajunşi acasă, Victor simţi că-i fuge pămîntul de sub picioare şi se lungi dinaintea lui Radu ocupat cu descuierea uşii. Cercetînd fenomenul, remarcă miraculoasa proprietate a ştergătorului de pantofi de a se învîrti bezmetic, de îndată ce puneai piciorul pe el!

— Asta-i isprava moştenitorului tău, conchise Radu apăsînd clanţa uşii. In clipa următoare dispăru fulgerător din faţa lui Victor. Uşa se smucise brusc spre interior şi-l proiectase pe

Radu, agăţat de clanţa ei, pe covoraşul din hol!

— Iar asta, a moştenitorului tău, rîse Victor.

— Cred, mai degrabă, că sînt coautori, directore, numai că de data asta au mers prea departe. E cazul să-i zgîlţîim niţeluş.

N-au mai avut, însă, răgazul necesar elaborării unor metode adecvate, deoarece în hol se rostogoli pe neaşteptate Radu junior!

— Tii, ce-am uitat! exclamă el necăjit.

— Parcă eu, nu? îi răspunse Fănel, venit în urma lui. M-a trîntit ştergătoru' ăla!...

Cei doi părinţi au cerut, bineînţeles, explicaţiile de rigoare şi, atunci cînd le-au primit, s-au considerat vinovaţi cincizeci la sută. În definitiv, ei le aduseseră trusele „Micul electronist", dar nu le interziseseră să-şi încerce talentele la voia întîm- plării.

— Le confiscăm? întrebă Victor.

— Mai bine nu, hotărî Radu după o scurtă chibzuinţă. Ar putea să-şi facă rost de altele... Să-i convingem să ni le dea singuri.

I-au convins cu preţul promisiunii de a-i lăsa să-şi construiască o rachetă.

— ...O să zburăm cu ea la mama, pe Staţia orbitală, se bucura Fănel.

— Sigur, savanţilor, o să zburaţi!...

— Ascultă, Radule, zise Victor străbătut de o vagă îngrijorare, nu era mai bine să nu-i lăsăm? Mai ştii?...

— Ei, asta-i acum, îl luă Radu în rîs. Haideţi, băieţi, luaţi-vă sacii de excursie. Dar iute, că am întîrziat!

— Şi totuşi, nu mă pot obişnui cu programul ăsta, perora Radu, aşezat comod în faţa lui Victor. Ce-o să facem, noi, oamenii, atunci cînd automatele ne vor transforma în simpli spectatori?

— Multe, Radule. Uiţi că automatele noi le creăm, le supraveghem, le îmbunătăţim. Astea se fac de la sine? A elimina munca fizică nu înseamnă că ne dispensăm de munca intelectuală, de cercetare, de concepţie, de perfecţionare... Chiar şi acum, îţi trebuie trei ore pe zi pentru sintetizarea şi asimilarea noutăţilor din domeniul specialităţii tale. Asta nu-i muncă?

Helicopterul se apropia lin de nisipul încins al insulei artificiale, plantată la zece kilometri, de ţărmul bătrînei Mangalii.

Aventura de ciocolată

Eduard Jurist

Acum ştiu aproape toate cuvintele pe care le folosesc cei mari. Formidabil înseamnă: „Ce bine seamănă cu taică-său“. De cîte ori mă întîlnesc în curte, vecinii exclamă pe toate tonurile: „Formidabil!“ adăugind explicaţia: „Ce bine seamănă cu taică-său“. Extraordinar înseamnă că iar am băgat în gură ceva ce nu e de mîncare. „Extraordinar! Băiatul ăsta crede că totul se mănîncă.“

Îmi amintesc că primul cuvînt pe care l-am spus a fost: „Uaua“. Mama spunea că asta înseamnă „mama“, iar tata spunea că asta înseamnă „tata“. Nu i-am contrazis niciodată.

Mama şi tata sînt foarte culţi. Ei ştiu o mulţime de cuvinte. Şi ştiu şi ce înseamnă fiecare. Cu mine, însă, folosesc foarte puţine şi mereu aceleaşi. Toată ziua, bună ziua, mama îmi spune:

— Nu pune mîna!

Toată seara, bună seara, tata îmi spune:

— Nu pune mîna!

Într-o zi, cînd tata şi mama erau plecaţi de acasă, iar bunica moţăia într-un fotoliu, am hotărît să pun mîna pe tot ce nu aveam voie. Mai întîi am pus mîna pe pisică. Pisica s-a întins, a căscat şi a ieşit din cameră. Ştia că n-am voie să pun mîna pe ea, fiindcă „are microbi". Pe urmă am pus mîna pe ochelarii tatii. I-am pus pe nas şi am văzut o bunică atît de mare, că m-am speriat şi am pus ochelarii înapoi pe birou. Pe urmă am pus mîna pe butonul de la lampa de masă. Era foarte plăcut să apeşi pe el. Lumina se aprindea şi se stingea. E o lampă foarte inteligentă. Ştia ce vreau de la ea. Dar şi ea are ideile ei, pe care nu poţi să i le scoţi din cap. Am vrut să se aprindă de două ori la rînd, dar n-am putut s-o înduplec. Se stingea şi se aprindea, se stingea şi se aprindea. M-am lăsat păgubaş. Am mai pus mîna pe o mulţime de lucruri, dar nu s-a întîmplat nimic care să merite a fi povestit.

În cele din urmă, am găsit cutia cu ace, nasturi şi foarfeci. Mi-am adus aminte de o poezie compusă de mama:

„Ace, foarfeci, ochelari
Nu sînt pentru preşcolari."

Mama are talent literar, cu toate că tata e scriitor la noi în casă. De multe ori ne citeşte seara din lucrările sale. Mama şi cu mine sîntem foarte atenţi. La urmă spunem că ne-a plăcut, eu

toate că nu înţelegem mare lucru.

În cutie erau o mulţime de nasturi foarte interesanţi. Nasturii pot fi orice. Soldaţi, animale, ocheane sau pur şi simplu nasturi. Era acolo şi un nasture care era un buton. Un buton adevărat pe care, dacă apeşi, se întîmplă o mulţime de lucruri. L-am scos din cutie cu băgare de seamă. Era un nasture umflat de parcă l-ar fi durut o măsea. Dar faţa îi strălucea de bucurie. L-am luat în palmă şi a rămas nemişcat. Atunci mi-am adus aminte că în poezie nu se spunea nimic despre nasturi şi am apăsat pe el. Eu am primit o educaţie materialistă şi nu cred în farmece. Cele ce s-au întâmplat aveau desigur o explicaţie ştiinţifică. Cînd am apăsat pe buton, m-am pomenit deodată pe un cosmodrom. O rachetă uriaşă, făcută anume pe măsura mea, aştepta gata de plecare. Am urcat în fugă scăriţa şi am vrut să intru în cabină. în urma mea venea pisica! Am împins-o cu piciorul şi am închis uşa. Ea n-avea voie în spaţiul cosmic pentru că avea microbi.

M-am aşezat în fotoliul din faţa tabloului de bord şi am văzut cu bucurie că aici erau o mulţime de butoane. Să tot apăs pe care-mi place! Unul era un buton *ferofirofor*, altul, un buton *plastoplistoplast*, un buton portocaliu era pentru *aportoportocale*. Un buton mare şi roşu era pentru apăsat atunci cînd voiai să apeşi oricare alt buton. Iar un buton mic şi verde era pentru apăsat atunci cînd voiai să apeşi pe buton, aşa, fără nici un motiv.

Am apăsat pe un buton albastru şi motoarele superfotonice începură să huruie fără zgomot. Racheta s-a smuls de pe Pămînt şi cît ai zice *steaua alfa din constelaţia Lebedei* eram în Cosmos. Zburam spre o ţintă necunoscută, unde mă aşteptau, desigur, o mulţime de surprize. Surpriza cea mai plăcută era să ajung pe o planetă de ciocolată. Ştiam că întotdeauna cei ce zboară în Cosmos numesc surprize tocmai acele lucruri peste care se aşteaptă să dea. Dacă n-ar fi aşa, desigur nu şi-ar pierde timpul zburînd mii de ani-lumină încoace şi încolo. Desigur, trebuie să fie o planetă de ciocolată locuită. Locuinţă de fiinţe de ciocolată. Pentru că nimic nu mi se pare mai raţional ca ciocolata.

Pe un ecran *stereociclosferopanoramic* vedeam tot ce se întîmplă peste tot. Se întîmplau atît de multe, că mi s-a făcut foame. Am apăsat pe un buton pe care scria „Alarmă" şi imediat, dintr-o cutie situată în faţa mea, mi-au sărit în gură două sandvişuri. Le-am mîncat şi starea de alarmă trecu. Şi aşa,

fără să-mi dau seama — timpul pe rachetă trece atît de încet că nici nu observi cum trece — am ajuns pe planeta de ciocolată. Era o planetă foarte civilizată. Peste tot erau munţi de ciocolată, cratere de ciocolată şi mlaştini clocotitoare cu cremă de ciocolată. Erau şi oraşe de ciocolată. Le-am vizitat pe rînd, neştiind cu care să încep. Un soare galben de poleială întreţinea viaţa. Aşa viaţă mai înţeleg şi eu! Peste tot ciocolată! Am intrat într-o clădire uriaşă, circulară. Era un tort de ciocolată de toată frumuseţea. Cu metereze din zahăr ars şi acoperişul nins cu zahăr pudră. Cred că în tortul ăsta mare erau instalaţiile *frigofragoformice*, care conduceau toate
maşinile de făcut ciocolată de pe planetă.

M-am urcat pe spaţioasa terasă a tortului şi am văzut că planeta avea şi un satelit, bineînţeles tot din ciocolată, pe care alunizau alune interplanetare. Am coborît de pe terasă şi, traversînd oraşul, am ajuns în piaţa centrală. Aici, pe un soclu de ciocolată, era statuia unui ou de ciocolată, ca simbol al ideii „omnia ex ovo“. Eram obosit de atîta mers şi un gînd nu-mi dădea pace: „Ce-ar fi să mănînc şi eu o bucată de ciocolată?“ Puteam alege orice: o casă de ciocolată, un trotuar de Ciocolată sau un felinar de ciocolată. Am înghiţit însă în sec şi m-am stăpînit. Trebuia să găsesc marea sală a butoanelor. Un cosmonaut adevărat nu poate face nimic pînă nu apasă pe un buton. Sala am găsit-o. Dar nemaipomenit! Cineva fusese aici înaintea mea şi mîncase butoanele, pentru că, fireşte, şi butoanele erau de ciocolată. Am strigat „alo!“, dar nu mi-a răspuns nimeni. Am mai strigat o dată şi aceiaşi au tăcut din nou. M-am gîndit că în cazul acesta, fie ce-o fi, voi mînca un balcon. Am căutat unul care nu mai trebuia.

Balconul era foarte gustos. Barele din ciocolată forjată erau dîntr-un aliaj de fistic şi susan necunoscut pe Pămînt. Apoi m-am gîndit să fac o plimbare prin grădina publică. Am citit pe o tăbliţă: „Nu mîncaţi florile!“ Eu le-am mîncat. Dacă erau de ciocolată, înseamnă că nu erau de frumuseţe, ci de mîncare.

Pretutindeni pe unde am fost, am gustat din toate cîte puţin. Din cupola *Creierului suprem*, din rampele de lansare a rachetelor, ca şi din Orologiul care arăta orele, zilele şi anii. Mi-au plăcut foarte mult limbile sale de ciocolată extrafină. Vă daţi seama că atunci cînd am ajuns la Marea cofetărie a planetei, nu mai puteam înghiţi nici măcar o pralină. Şi aveau nişte praline

grozave, ca toţi izotopii radioactivi de pe Venus! Şi pentru că orice aventură are o
învăţătură, am dat şi eu peste ea. Da, oamenii de pe Terra au dreptate: „Lăcomia strică omenia“. Într-un galantar era un nasture de ciocolată. Vă închipuiţi, pe mine mă fascinaseră nasturii de nasture, darmite un nasture de ciocolată! Şi era unul aidoma celui din cutia de cusut a mamei. L-am luat şi am muşcat din el. Nesăbuinţa mea mi-a fost fatală. Într-o clipă, toate din jurul meu dispărură ca prin farmec (eu nu cred în farmece şi sînt sigur că şi aici trebuie să existe o explicaţie ştiinţifică) şi m-am trezit din nou acasă, cu nasturele mamei în gură. Tocmai atunci intrau în casă mama şi tata. Cum m-au văzut, au strigat într-un glas:

— Nu pune mîna!

Am pus nasturele la loc. Nu era deloc bun la gust şi cred că avea şi microbi.

Din toate cîte mi s-au întîmplat, de un singur lucru îmi pare rău. N-am întîlnit acolo nici o vietate şi mi-a rămas nelămurită o problemă: Ce fel de fiinţe trăiesc pe planeta de ciocolată, ursoizi sau iepuroizi?

Un derbedeu în cronospaţiu
Victor Kernbach

Inepuizabilul docent venea de la cinematograf. Drumul său de asfalt era presărat cu funigei. Soţia docentului era foarte elegantă, iar filmul văzut, seara molcomă şi berea care-i aştepta alcătuiau un meritat răgaz. Totuşi, docentul nu era foarte vesel. Se uita uneori pe furiş la ceas, pînă cînd soţia observă că timpul de odihnă nu se cade să fie cronometrat. Dar docentul ştia că numai el e inepuizabil, timpul — nu.

— Îmi mai trebuie un document, draga mea! spuse. Sînt nervos.

— Şi fără, nu se poate? zise ea.

— Nu! zise el, apoi explică mai relaxat: Ba s-ar putea, căci eşafodajul meu e inatacabil, de n-ar fi vorba de...

Fraza nu se sfîrşi. El îşi aduse aminte de ultimul obiect găsit în aşezarea de curînd săpată. Iată cum a fost: după un număr de obiecte de ceramică, în general bine conservate, de sub periuţa care curăţa cu migală pămîntul ieşi ceva lucios. Mulţi arheologi folosesc la săpături localnici vag instruiţi, care de obicei nu sparg prea multe vase. Unul din aceştia zise: „Asta ce naiba o fi?“ ca să audă răspunsul sigur al docentului: „Un obiect de cult, dar vom vedea!“ Curăţat şi mai bine, obiectul de cult începu să semene perfect cu o cheie pentru destupat sticlele de bere. Se săpa o aşezare din neoliticul timpuriu, obiectul paradoxal era cam ruginit şi asistentului nu i se îngădui să-l ia la analiză. Mai încolo, asistentul remarcă pentru sine că din lucrarea magistrului său lipseşte descrierea obiectului de cult şi lucrurile rămaseră baltă. Abia acum ciudata cheie cu care omul neolitic ar fi trebuit să-şi destupe sticlele de bere se recontură în mintea arheologului. Nu era nimic altceva decît un simbol, probabil din zorile bronzului şi nu din neolitic, fiindcă aşezarea arăta intactă, nu fusese răscolită anterior de nimeni...

Şi docentul chemă un taxi.

Dar între timp, asistentul începuse să sape în secret şi pe socoteala sa alte aşezări. Ştia că magistrul s-ar face foc să afle, totuşi acest asistent iubea nespus arheologia. La liceu se îndrăgostise îndeosebi de chimie şi de fizică, ca să-şi surprindă profesorii şi părinţii înscriindu-se după bacalaureat la arheologie. Acum este sigur că această ştiinţă îl interesa. În arheologie se întîmplă cîteodată şi aşa; dacă magistratul, care nu mai are

mult de trăit, şi-a ales printre săpăturile viitoare cutare munte de peste două mii de metri altitudine, iar deocamdată lucrează la clasificarea unor aşezări unde se poate ajunge cu troleibuzul, muntele ascuns rămîne nesăpat, fiindcă este muntele magistrului. Asistentul trebuie să asiste, definiţia e clară. Cu toate acestea, asistentului de care vorbim i s-a părut de la o vreme că magistrul său nu mai e chiar atît de inepuizabil şi că anumite lucruri trebuiau descoperite şi studiate urgent. Fără ştirea magistrului, asistentul lucra cu un prieten geolog care l-a şi ajutat să nu claseze printre obiectele paleolitice nişte fantezii sculpturale ale unei ape curgătoare. El de fapt căuta nişte vestigii certe ale civilizaţiei strămoşeşti. Dar izbuti să descopere, iarăşi fără să fi dorit, într-o necropolă din cutare epocă, un bidon gol din material plastic ori din altceva similar, purtînd o inscripţie indescifrabilă, care nu se putea raporta la nici una din scrierile popoarelor antice sau moderne. Asta încă n-ar fi fost nimic dacă, în timp ce examina obiectul împreună cu geologul cu care era prieten şi cu o studentă care îi însoţise la săpături, unul din tinerii localnici, angajaţi la lucru şi care i se cam păruse suspect mai demult, atît datorită figurii sale cam hieratice şi mîinilor aproape transparente şi subţiri, cît mai ales îndemînării colosale de a pricepe tot, nu i-ar fi surîs enigmatic pornind spre nişte tufe unde nu mai putu fi găsit după cîteva secunde.

Fenomenul era ieşit din comun. După un lung zbucium lăuntric, asistentul îşi sugrumă dorinţa de a se mărturisi magistrului său şi rămase noapte de noapte cu bidonul în faţă, înconjurat de maldăre de tratate lingvistice vechi şi noi şi de felurite dicţionare, pînă cînd îşi dădu seama el însuşi de zădărnicia acestui efort. Ar fi săpat tot teritoriul limitrof ca totodată să-l caute şi pe lucrătorul dispărut în împrejurări misterioase, dar aceasta însemna să se dea în vileag în faţa magistrului, plus nişte mari cheltuieli financiare cărora singur nu le putea face faţă.

Totuşi îi fu greu să renunţe. El învăţase la o universitate străină. Tocmai cînd se căznea să uite iritantele întîmplări, primi o scrisoare de la un fost coleg de la acea universitate străină, care îi descria o brichetă engleză alimentabilă cu gaz, găsită de acela într-un tumul celt. Era deci prea de tot! Fostul coleg îi trimitea şi fotografia şantierului deschis pe care era făcut un cerc alb şi fotografia brichetei, informîndu-l amical şi că un coleg

italian, care săpa împreună cu un vestit arheolog arab din Cairo în ţinutul Assuan, descoperise în sarcofagul unui oarecare faraon, sub şezutul mumiei, două bancnote emise pe la sfîrşitul secolului al XIX-lea de Banca naţională a Suediei. Dacă el însuşi n-ar fi avut propriile sale mirări, poate ar fi considerat că colegul străin glumeşte. Dar aici nu mai era vorba de o glumă a colegului. „Cineva se joacă!...“ îşi zise tînărul asistent, însă nu îndrăzni să cugete mai departe.

Docentul se cufundase în problemele sale şi lucra inepuizabil, iar întîmplarea ciudată nu-l mai ispiti, el dispreţuind tot ce nu intra în clasoarele sale şi era aşadar numai speculaţie mistagogică. Asistentul însuşi era deocamdată ocupat să-i explice studentei care-l însoţise la săpături că ea singură l-ar putea ajuta, dîndu-i mai mult curaj în activitatea arheologică, dacă s-ar mărita cu el.

Iar între timp (altfel nu putem spune şi cititorul va vedea imediat de ce), altă persoană dăduse curs zbuciumului sufletesc şi se pregătea de o nouă călătorie.

Persoana de care vorbim ajunsese la sfîrşitul adolescenţei. Era un tînăr zvelt, cu aceeaşi puritate a privirii ca la toţi tinerii de vîrsta lui, dar cu o nelinişte perpetuă în afecte, care la început nu îngrijorase pe nimeni, apoi fusese motivată ca o excepţie posibilă încă în sistemul atît de bine verificat al educaţiei biopsihice a tineretului. Se conchise că viaţa socială va corecta ceea ce greşise, într-o anume fracţiune de secundă, un releu defect.

Nici după fugă, instalaţiile psihologice consultate nu dădură semne de îngrijorare, iar psihologii educatori, care de cîteva milenii ţineau locul străvechilor părinţi, îşi ziseră că o călătorie, chiar riscantă, nu poate strica în atare caz.

Lucrurile s-au întîmplat în toamna aurie a anului 9 966.

Tînărul Vis 91 o77 Indigo V2 n ieşise din ultima clinică şcolară abia de o zi. Trebuie amintit că în vremea aceea învăţătura nu mai era administrată în şcoli cu profesori nervoşi sau blajini, nici măcar cu roboţi stabilizaţi sau autoperfectibili, ci în clinici speciale unde, la anumite răstimpuri, şcolarilor li se făceau uşoare trepanaţii în stare de narcoză hipnotică şi li se injectau, după înclinaţiile lor native, ştiinţele şi artele necesare sub formă de acizi nucleici sintetizaţi în laboratoare şi conţinînd memoria ramurii de învăţămînt ce le era destinată; în acelaşi mod li se

inoculau bunele deprinderi sociale. Fără îndoială, nu totul era previzibil, în om rămînînd şi o cîtime de necunoscut. Dar la cincisprezece ani tînărul avea cam tot ce îi trebuia ca să fie matur. In perioadele lungi dintre internările în clinici se făceau călătorii, excursii sportive, antrenamente practice la ştiinţele şi artele memorizate, se asculta muzică sau se rezolvau cele mai elegante probleme matematice, odihna tineretului bizuindu-se pe toate acestea cum şi pe multe ale voluptăţi superioare.

Într-o zi, lui Vis i se păru că vremea sa îl plictiseşte. Era la vîrsta cînd în lumea lui începeau specializările, adică fiecare om trebuia să-şi aleagă din informaţia globală, dobîndită în clinicile şcolare, zece meserii. Nu era prea greu, de vreme ce toată latura tehnologică sau — cum mai zicem încă — toată bucătăria profesiunii o făceau instalaţiile autonome, iar adaosul de informaţie se transmitea, bineînţeles, tot prin fiolele de acizi nucleici sintetizaţi. Abia după aceea omul era adult şi pornea să se folosească activ de tot ce se înmagazinase în el, adică începea să gîndească şi să creeze prin sine însuşi.

Între disciplinele sportive ale clinicii sale şcolare, Vis îndrăgise cel mai mult călătoria în timp. Dar nu degeaba se adăugase numelui său expresia $V2^{n}$! Colegii săi aveau aproape toţi acelaşi n, dar în paranteze, ceea ce însemna că incertitudinea lăsată e numai o formalitate administrativă. Cei care nu obţinuseră parantezele aveau fracţii totuşi mult mai mici, numai el poseda ca un soi de stigmat această ruşinoasă doime. Dar nu-i păsa. Lui îi plăcea să umble hai-hui prin timp. Exista posibilitatea să se specializeze în istorie şi atunci şcoala ar fi putut să-l trimită în epoca dorită sau pe rînd în mai multe epoci, spre a studia nemijlocit. Aceasta se făcea însă numai cînd informaţia era completă şi cînd organismul se maturiza total. Trebuie să recunoaştem că unui om plecat înapoi din mileniul X nu-i venea uşor să trăiască, de pildă, în epoca banilor sau a războaielor. De aceea mulţi tineri renunţau la studiul istoriei antice, această disciplină încredinţîndu-se tot mai mult sondelor temporale automate. Lui Vis nu-i plăcea însă, atît istoria cît plimbarea prin timp. Deplasările cronospaţiale nu se făceau nici prin mijloace mecanice, nici prin sisteme biochimice ca în epoca ştiinţelor primitive, ci numai prin autoimpulsuri concentrate după o anumită metodă psihofizică ce necesita mai ales un foarte mare antrenament. Tocmai de aceea călătoriile şcolare şi

competiţiile sportive se efectuau în tovărăşia automatelor şi a unor instructori cronospaţiali cu veche practică sportivă. La nevoie instructorul putea acţiona telepatic pentru a readuce la loc pe tînărul care ar fi greşit măsura concentrării ori şi-ar fi pierdut o clipă echilibrul temporal.

Într-o zi din toamna aurie a acelui an, Vis ieşi să se plimbe pe nişte alei vegetale ce îi aminteau un peisaj, vizitat în mileniul II. Atunci i se făcu poftă de spaţiu-timp. Se gîndi atent la epoca dorită. Cînd făcuse o excursie în anul 2 000, întîlnise o fată care i se păruse mai atrăgătoare decît fetele din epoca lui, arhispecializate în cîte zece ştiinţe sau arte. Ţinea minte destul de bine teritoriul numit în acel an străvechi ţară, aşa că încercă să-şi regleze impulsul cronospaţial direct într-acolo. Trupul său se concentră într-o secundă numai la particulele elementare fără masă, care erau de fapt totul în organism. Ştia oricine că această esenţă îşi găseşte numaidecît, oriunde s-ar opri, materia necesară spre a recompune trupul cu toate atributele lui, conform codului din momentul plecării. Şi astfel Vis dispăru din timpul şi spaţiul său. Dar tinereţea lui fragilă şi lipsită de suficientă experienţă îi jucă un renghi, ducîndu-l într-o epocă necunoscută şi după primele aparenţe mult mai veche. Era limpede că entuziasmul adolescentin exagerase în Vis doza de concentrare...

Puţin buimac în primele minute, Vis se trezi de tot şi privi în jur. Arşiţa soarelui, atît de bine filtrată în timpul său, aici era din clipă în clipă tot mai insuportabilă. Vis se reconstituise pe coama unei măguri dîntr-un ţinut arid, fără nici un fel de plante. în zare se ridicau de undeva nişte nori gălbui şi străinului îi trebuiră mai multe minute ca să deducă compoziţia lor nisipoasă. Vînt însă nu se simţea. Călătorul cronospaţial aşteptă să vadă ce va fi. Deocamdată îl aţîţă curiozitatea. După vreo jumătate de oră nişte făpturi metalice, aşezate pe alte făpturi mai mari şi cu patru picioare, apărură în raza privirii, făcând larmă şi lucind în soare. Puţin mai tîrziu Vis îşi dădu seama că erau oameni, mai ales după strigătele lor care păreau totuşi a fi limbaj aproape articulat. După aceea, văzu că făpturile purtătoare îi aminteau imagini cunoscute vag de undeva, pînă cînd înţelese în cele din urmă că semănau cu nişte animale simpatice din rezervaţii, despre care robotul-ghid spunea că se folosiseră odinioară ca vehicule şi că se numeau cai. Asociativitatea gîndirii tinărului Vis

funcţiona precar, nefiind antrenată pînă la capăt, aşa că el nu pricepu prea uşor de ce pe asemenea căldură oamenii aceia se acoperiseră cu atîta metal şi pentru ce purtau în mîini piloni metalici ascuţiţi care nu prea păreau să folosească la ceva. Iată însă că din sensul potrivnic se iviră alţii, aproape la fel, doar că făcuseră economie de veşminte metalice şi aveau cai mai mici. Interesat, nepoftitul oaspete se aşeză pe nisipul măgurii şi aşteptă. Caii alergau unii spre alţii ridicînd praful. Ambele grupuri de oameni zbierau sălbatic, cum ştia Vis că fac uneori maimuţele din rezervaţii. Abia acum Vis înţelese şi rostul pilonilor, amintindu-şi de o scenă sportivă dîntr-un film din arhiva istorică: erau prin urmare suliţe sau lănci, greu de ştiut care din ele. Dar aceste lănci sau suliţe fură aruncate de oameni în oameni, ceea ce lui Vis i se păru curios. Ba mai mult, unii oameni se prăbuşeau însîngeraţi şi probabil mureau. Ar fi vrut să-i ajute să nu moară, însă nu îndrăzni să se bage în absurda învălmăşeală. Două ore de spectacol, apoi grupurile se potoliră şi se retraseră. Cei foarte metalizaţi rămăseseră încă destul de mulţi, şi ei şi caii lor. Cîţiva se urcară pe măgură fără să-l ia în seamă pe Vis. El nu se feri, ştiind că în orice clipă poate dispare în timp.

Un bărbat viguros şi cu barbă întrebă răstit din înălţimea calului său:

— În ce lună sîntem?

Vis înţelese. Avea putinţa să înţeleagă orice conversaţie istorică orală prin captarea directă a fluxului ce îl produceau vorbitorii, cînd gîndeau, iar aceştia de aici gîndeau prea puţin ca să-i mai facă şi dificultăţi.

Altcineva, care descălecase, îşi ridică fruntea spre bărbos şi spuse:

— În iulie! şi adăugă: Constantinopolul va fi la picioarele noastre.

Vis pricepu că numele rostit era al unui teritoriu, nu ştia dacă ţară sau oraş; ceea ce nu înţelese era cum putea să fie acesta la picioarele lor. Să fi însemnat asta că vor descăleca şi vor atinge pămîntul Constantinopolului chiar cu picioarele lor?

Ascultă gîndurile celor care vorbeau acum şi izbuti să afle că toţi aceşti călăreţi metalizaţi vin de departe, din occident, că au trecut peste nişte munţi numiţi Balcani, după cum ziceau ei pentru a elibera în cu totul alt loc geografic un mormînt al cuiva

care nici măcar nu era în acel mormînt. înţelese că bărbatul cu barbă se numeşte Godefroy de Bouillon, dar conversaţia ciudaţilor oameni, care stăteau imobili, deshidratîndu-se la soare, sub grelele lor haine metalice, deveni tot mai plictisitoare. Vis regretă că plecase, însă nici înapoi nu s-ar fi întors deocamdată. îi păru rău că nu se amestecase măcar în bătălie, apoi se gîndi atent la dozajul necesar al concentrării, căci la urma urmei ce avea el cu acest Godefroy de Bouillon, cînd de fapt nu voise decît să-şi caute fata din anul 2 000! îşi şi făcuse planul de a se însoţi cu ea, spre a deveni — vai, ce amuzant ar fi fost! — propriul său strămoş. Prost era că uitase nuanţele dozării şi se căznea să-şi amintească nuanţa care-i trebuia. îşi ridică ochii sub impulsul unei presimţiri şi văzu că era prea tîrziu pentru deliberări, căci chiar în clipa aceea însuşi Godefroy de Bouillon îl zări şi îndreptă asupra lui un obiect lung şi plat de metal, se pare tăios, care sclipea la soare. De sub viziera căştii Godefroy îl privea cumplit. Întîi Vis întinse braţul spre el, începînd să zîmbească, dar deodată înţelese riscul, şi el nu era un spirit aventuros, aşa că se concentră la întîmplare şi dispăru imediat din faţa cruciaţilor a căror stare sufletească trecu numaidecît de la mînie la groază. Godefroy ceru apă, convins că arşiţa începuse să nască vedenii. Alţii văzură în asta un semn ceresc.

Vis se trezi recompus într-un ţinut rece, în plină ninsoare, pe o stradă a unui oraş ce se numea Uppsala. Aflase cu totul întîmplător numele oraşului, care nici nu-l interesa, căutîndu-şi un adăpost. Dîrdîia de frig şi era cam îngrijorat de această trecere bruscă de la arşiţă la ger. Altminteri, lumea i se părea aici foarte liniştită. Dintr-o clădire masivă şi cenuşie ieşeau foarte mulţi tineri veseli, cu obiecte paşnice sub braţ (călătorul recunoscu îndată cărţile şi caietele de hîrtie văzute adesea prin muzeele de antichităţi culturale), discutînd lucruri diverse. Costumul simplu, din bluză şi pantaloni, al lui Vis atrase atenţia cîtorva dintre ei. Dacă cruciaţii îl luaseră în seamă tîrziu şi îl crezuseră cine-ştie-cine, aceştia de aici, mai tineri, mai civilizaţi şi mai iscoditori, erau gata să-l ia cu asalt. Nu păreau dornici de violenţă, însă lui Vis nu-i convenea un contact neprevăzut. încă nu dorea să părăsească timpul în care abia sosise, aşa că se strecură pe după nişte clădiri mici, văzu o uşă deschisă şi, deprins din vremea lui să poată intra oriunde era deschis, intră

acolo nepăsător, pomenindu-se deodată faţă în faţă cu un bătrîn care aşeza în stive nişte dreptunghiuri de hîrtie (căci Vis cunoştea destul de bine hîrtia din muzee), ce păreau foarte multe; iar alături de ele bătrînui alcătuia coloane din mici discuri argintii de metal. Vis se opri zîmbind, dar omul bătrîn îşi întinse repede braţele peste teancurile şi coloanele sale, izbutind să şi le răstoarne în timp ce se uita cu spaimă la musafir. Privindu-l intens drept în ochi pe bătrînul caraghios, fără să vrea Vis reuşi să-l tulbure, căci bătrînul deschise gura îneordîndu-şi tendoanele gîtului ca să strige, însă nu scoase nici un sunet. Tînărul călător socoti că aceste hîrtii sînt de mare folos de vreme ce bătrînul le apăra cu atîta ardoare, aşa că fără să se gîndească prea mult luă două, le privi amuzat, apoi le băgă în buzunarul bluzei şi se întoarse să plece, bănuind că tinerii de pe stradă se împrăştiaseră. Dar cum părăsi întunecoasa încăpere, simţi o mişcare în spatele său şi auzi ţipete. Revenindu-şi, bătrînul alerga după el răcnind:

— Hoţul! Mi-a furat banii, derbedeul!...

Vis era acuma în stradă; reţinuse cuvintele fără să le cunoască sensul: hoţ, derbedeu, bani — noţiuni fără înţeles. Nu le dete importanţă şi merse mai departe. Strada se golise şi era parcă şi mai frig. Văzu nişte haine groase, cam ridicule, ca şi cele pe care le purtau tinerii de adineauri, dar îşi dădea seama că în această epocă primitivă haina groasă era singurul mijloc de a te apăra de frig. îi trebuia una. Hainele pe care le zărise erau aşezate în fereastra largă a unei clădiri. Vis vru să intre ca să-şi ia una, căută o uşă, n-o găsi nicăieri, iar în spatele său se stîrnise altă larmă. Privi curios şi îşi dete seama că iarăşi ceva se încurcase, căci bătrînul alerga însoţit de mai mulţi bărbaţi şi cu toţii repetau cele trei cuvinte neînţelese, precum şi altele cîteva. Momentul devenea nostim. Grupul de oameni îl ajunse şi-l înconjură pe Vis, care se oprise şi privea liniştit. Bătrînul gesticula bombănind, apoi sări pe neaşteptate spre Vis şi îl apucă de bluză, începînd să-l zgîlţîie. Tînărul străin încercă să-şi facă loc şi să treacă mai departe, căci, dacă tot nimerise aici, voia să vadă această Uppsală rece despre care nu auzise niciodată nimic şi unde-l uimea abundenţa vieţii sociale şi universitare, în ciuda unei temperaturi în care altădată crezuse că n-ar putea trăi decît numai anumite microorganisme. Dar cercul urmăritorilor se strînse şi înşfăcat de umeri de cineva,

zgîlţîit mereu de bătrînul a cărui înfăţişare ruinată îi producea dezgust, Vis renunţă la planul său turistic şi se descompuse imediat, cu tot ce avea la sine.

Nu mai avusese răgaz să-şi dozeze impulsul nici măcar atîta cît credea el că e în stare. Acum istoria cercetată direct şi în detaliile ei ciudate începea să-l înspăimânte şi îi era deocamdată indiferent unde ar fi ajuns. Se trezi iarăşi în plină arşiţă, dar spre seară: era o seară de culoare violetă, pe un şes albicios de lîngă malul unui fluviu larg cu ape roşcate.

Descompunerea organică a lui Vis, ca a oricărui alt om, se făcea de fiecare dată după un program riguros dictat de codul impulsului. Oprit la capătul celălalt al duratei, el se recompunea integral şi, fireşte, în acelaşi costum cu care plecase şi cu tot ce avea asupra sa, chiar în buzunare. Totuşi, fie lipsa de antrenament, fie naivitatea juvenilă îl făcu de astă dată să-şi pipăie bluza şi pantalonii, ca să vadă dacă plecarea precipitată din Uppsala nu-l lăsase cumva gol. Liniştindu-se, aruncă o privire în jur. în preajma lui, o procesiune purta o ladă lungă înspre deschizătura unei clădiri de o geometrie frumoasă. Pentru a nu-şi mai crea încurcături, călătorul cronospaţial se strecură înaintea celorlalţi în clădirea întunecoasă şi aici îi plăcu o răcoare înmiresmată pe care n-o mai gustase. Procesiunea intră în clădire şi coborî agale treptele interioare. Fură cîntate nişte melodii monotone, apoi cineva — un bărbat smead cu capul ras şi îmbrăcat cu o cămaşă lungă, albă, strînsă într-o cingătoare de aur — care părea cel mai important din tot convoiul, rosti nişte cuvinte despre altcineva foarte puternic ce se numea Ra şi avea o anumită legătură cu soarele, fiind în acelaşi timp fratele şi părintele celui din lada de alabastru, adică din sarcofag. Sarcofagul fu depus pe un piedestal pesemne anume pregătit, iar Vis nu se putu stăpîni să nu ridice puţin capacul: cît îi îngăduia semiobscuritatea din sala subterană, zări în sarcofag un om. Nu ştia dacă e viu. Socotind însă că în năravurile acestei istorii paradoxale a îndepărtaţilor strămoşi s-ar fi putut îngropa oamenii şi de vii, Vis se gîndi ce ar putea să bage sub capacul sarcofagului ca să-i împiedice etanşeitatea. Îşi aduse aminte de cele două hîrtii luate de la bătrînul din Uppsala şi vru să le îndoaie ca să le poată vîrî sub capac, însă chiar atunci oamenii din incintă se mişcară precipitat, iar Vis, nemaifiind atent la ce făcea, băgă mîna în sarcofag cu totul ca

să pipăie omul şi să-şi dea seama dacă e viu sau e mort.

— Cine a mişcat capacul? tună o voce.

Speriat o clipă, Vis scăpă din mînă cele două hîrtii acolo sub trupul omului şi-şi retrase mîna din sarcofag; capacul căzu şi se închise cu zgomot uşor, iar omul smead cu capul ras rosti solemn:

— Este Ka, sufletul celui veşnic care îşi cercetează trupul...

Apoi procesiunea ieşi din clădire. Nişte zgomote surde şi dispariţia treptată a luminii îi sugerează lui Vis ideea că poate intrarea se astupa definitiv. Atunci el izbucni în rîs, cum nu se obişnuia prea des în mileniul său, şi rîsul său se ridică şi se dezlănţui din ce în ce mai mult. De la o vreme Vis băgă de seamă că cei de afară strigau înfricoşaţi silindu-se să zidească intrarea mormîntului cu cît mai mare grabă. Izbuti totuşi să audă clar prin zid aceeaşi voce dominantă, care zise:

— Este risul celui veşnic, întors cu bucurie la sinul părintelui său Ra!

Bineînţeles, cu toată mireasma încă plăcută a aerului dinăuntru, aici, în societatea faraonului defunct, nu mai era de stat, aşa că fără să mai ezite Vis se concentră şi dispăru din mormînt şi din epocă.

Dar acum i se deschisese pasiunea călătoriei în sine, făcută ca un simplu sport. Şi cui nu-i place sportul, fie şi fără atît de trebuinciosul antrenament? Vis începea să regăsească în memoria sa tot mai exact informaţiile injectate prin acizii nucleici şi mai ales să le folosească din ce în ce mai elastic în gîndirea curentă. Şi el începu astfel să se perinde prin timp fără nici o ţintă, fără nici un plan, numai de dragul simplei treceri de la o epocă la alta. Cunoscu, deci, alte cîteva epoci, chiar dacă numai fulgerător, iar durata totală a şederilor, oricît de scurte, acumulă în cele din urmă cîţiva ani de viaţă, pînă cînd adolescentul Vis ajunse un tînăr bărbat de 20 de ani, zvelt, frumos, cu privire uşor hipnotică şi cu chip enigmatic. Apucase să cunoască felurite imagini vii din istoria planetei, se alesese cu porecle, iscase mituri, mutase obiecte mărunte dîntr-un timp în alt timp. Acum însă ştia să intuiască zonele sociale prin care trecea şi să li se adapteze măcar în aparenţă. începuse chiar să aibă preferinţe şi poftă de activitate.

Tocmai părăsea, după cîteva săptămîni de plimbare, Europa de sud-est, unde într-o mînăstire de lîngă oraşul sîrbesc Pecs se

amestecase în picturile murale ale meşterului Giorgio, alăturîndu-se acolo ucenicului Nicola şi luîndu-şi numele local de Dobroslav. Nimeni nu putuse bănui cine era acest Dobroslav şi, dealtfel, pe vremea aceea obîrşia lui nu interesa pe nimeni. Vis aflase, în sfîrşit, că în aceste epoci primitive lucrurile nu aparţineau tuturor oamenilor laolaltă, ci fiecăruia în parte, şi că ele se mutau de la o persoană la alta prin mijlocirea caraghioaselor discuri mici de metal numite bani sau, în epocile ceva mai tîrzii, prin dreptunghiurile de hîrtie care se numesc bancnote. Aşadar el nu mai fura cum făcuse, fără să ştie, la Uppsala.

Meşterul Giorgio sfîrşise de pictat zidurile interioare ale bisericii, dar sus, pe schelă, se temea să se suie. Cum nici Nicola nu era mai îndrăzneţ, de plictiseală Dobroslav se oferi să zugrăvească el ceva. I se explică ce anume ar trebui să facă, iar Giorgio şi chiar marele arhitect fra Vita îi povestiră despre îngeri, despre zborul lor şi despre alte bazaconii legate mai ales de personalitatea incertă a celui pentru mormîntul căruia înfruntase zările, sub ochii lui Vis, însuşi viteazul Godefroy. Ciudatul Dobroslav, pe care stareţul mînăstirii îl îndrăgise temîndu-se puţin de el, zugrăvi acolo sus ceva ce plăcu mult privitorilor de sub schelă, mai ales că nu desluşeau mai nimic; pe tencuială apăruseră două elipse cu cîte un ins în fiecare, şi ele se deplasau prin spaţiu cu ajutorul unor jeturi de gaze, ca primele nave din istoria astronauticii omeneşti. Dobroslav se amuză el însuşi de această ispravă şi cînd coborî şi fură strînse schelele, observă criteriul laudelor primite: de pe duşumeaua bisericii, cele două nave spaţiale păreau nişte nouraşi zburători. Deci nu în zadar meşterul Giorgio îl bătuse pe umăr glorificîndu-i sfînta inspiraţie divină.

Ca intermediu distractiv mersese, dar prea mult nu mai putea rămîne aici în preajma mînăstirii, pentru că genul de activitate i se păru agasant, însă şi fiindcă stîrni furia cîtorva bărbaţi mustăcioşi care alergară după străini agitîndu-şi iataganele. Iată pînă unde ajunsese cu aventura: ştia chiar şi numele armelor! Asta se întîmpla pe la 1350.

Cu o sforţare minimă, Vis se mută într-un secol vecin. Nu ştia unde ajunge, dar se informă de la un preot pe care-l recunoscu după sutana neagră, şi află că e în anul 1460, geografic vorbind puţin mai la răsărit.

Trecu printre lume, se uită la oameni şi privelişti şi deodată fu cuprins de uimire şi spaimă. Ajunsese într-un orăşel numit Tîrgovişte. Se oprise şi asista şi el în mulţimea încremenită la o scenă stranie: un număr mare de bărbaţi graşi, în haine greoaie şi abundente, ţipau zvîrcolindu-se cînd erau înşfăcaţi şi înfipţi de vii cu spinarea în nişte stîlpi ascuţiţi, care în grai local purtau numele de ţepi. Perforaţi astfel, bărbaţii aceia mureau probabil destul de repede. Vis întrebă pe oamenii de lîngă el ce se petrece. I se explică limpede, însă cu teamă, că stăpî- nul ţării voia să scape populaţia de hoţi (o! acum el ştia ce înseamnă a fi hoţ, după ce însuşi fusese...), precum şi de ucigaşi sau de alte lifte. Explicaţia părea şi nu părea clară. Văzînd un om cu o privire mai scînteietoare, Vis se apropie de acesta şi îl întrebă:

— Dar altfel nu se poate?

— Altfel, cum? întrebă la rîndul său acel ins.

Vis se strădui să găsească o formulă lexicală. Zise nesigur:

— De pildă, printr-un şoc de voinţă teletransmis...

Insul îl privi lung, îşi lipi primele trei degete ale mîinii drepte, le puse pe rînd pe frunte, pe burtă, pe umărul drept şi pe umărul sting, apoi clătinînd din cap se pierdu discret în gloată. Vis era niţel în derută. încredinţat că hoţia, în rigorile acelei societăţi, unde alimentele şi obiectele uzuale nu se produceau în cantităţi suficiente, nu era pricinuită totdeauna numai de pasiunea de a fura, el înţelese că acolo unde abundenţa de bunuri acoperă nevoile, nu se mai poate gîndi nimeni să ia mai mult decît îi trebuie. Şi totuşi, ce era de făcut? Oamenii aceştia vioi din gloată, mai toţi cu ochi negri şi priviri iuţi, îi deveniră simpatici. Aproape că le dădea dreptate să practice pedeapsa cumplită şi, pe furiş, îşi pipăi spinarea uitîndu-se la muribunzii sîngerînd în ţepi. Dacă şi-ar fi putut regla mai corect impulsurile cronospaţiale, s-ar fi dus îndată la mormântul faraonului de lîngă Nil şi apoi îndărăt în nord, ca să restituie cele două bancnote furate din Uppsala. Dar nu era cu putinţă aşa ceva. Şi Vis se posomori, cunoscînd din ce în ce mai acut consecinţele plecării sale în spaţiu-timp, fără o pregătire completă.

Într-un foişor al palatului domnesc, voievodul Vlad scormonea mulţimea cu privirile sale ca două raze de laser, izbucnite din ochii mari şi negri, de sub sprîncenele arcuite dens, deasupra nasului lung şi drept, perpendicular pe mustaţa dreaptă şi

neagră. O stea în opt colţuri, fixată pe tivul de pietre preţioase al căciulii conice, parcă lumina şi mai mult privirea ascuţită a voievodului implacabil. Vis îl privi cu multă simpatie şi ar fi stat de vorbă cu el, dar numai pădurea de ţepi însîngerate îl făcu să-şi schimbe dorinţa. Hotărî să se plimbe însă în jurul acestui palat destul de modest pentru un
conducător aşa de aspru, iar cînd trecu prin mulţime, uitîndu-se curios pretutindeni, cineva îi puse o mînă grea pe umăr şi răcni:

— Iacă iscoada turcească unde-mi fu!

Vis îşi pierdu o clipă cumpătul, uitînd cine e şi de unde vine. Apoi îşi dete seama de primejdie. În fracţiunea de secundă care-i mai rămăsese pentru deliberare se gîndi că e totuşi destul de trist să vii dintr-o lume atît de evoluată şi să nu ai alt mijloc de apărare decît dispariţia laşă în spaţiul-timp. Putea să se facă nevăzut oricînd, fără consecinţe, dar nu i se mai păru interesant, ba dimpotrivă, acum ar fi dorit o convorbire chiar cu voievodul Vlad Ţepeş. Pricepuse că în astfel de împrejurări ţeapa acestui om cu ochi fierbinţi nu putea fi un fapt involutiv, de vreme ce urmărea un progres. Voievodului poate că nu i se recomandaseră alte mijloace sau nu le avea nici măcar epoca...

Vis se întoarse zîmbitor spre cel care-l apucase de umăr şi poate că privirea sa tînără şi curată îl înduplecă pe voinicul suspicios, care îl lăsă. Vis făcu cîţiva paşi prin mulţime către pridvorul palatului. Ţepeş îl zări şi-i făcu semn să vină. Vis se apropie de voievod. Oamenii traşi în ţeapă probabil muriseră.

— Eşti iscoadă? îl întrebă Ţepeş privindu-l tăios, apoi adăugă rîzînd rece: Nu prea pari.

Vis nu ştia ce înseamnă iscoadă; intui numai că e ceva rău, ceva ce nu place oamenilor cinstiţi. Răspunse cu greutate, creînd iluzia că vorbeşte:

— Nu.

— De unde vii? zise Ţepeş.

Se gîndi să spună adevărul, dar renunţă numaidecît şi comunică alt adevăr, mai recent:

— Am zugrăvit biserici sîrbeşti.

Voievodul clătină din cap, cercetîndu-i îmbrăcămintea nefirească şi Vis pricepu, dar acum nu mai era nimic de făcut. Trecu la alt subiect.

— Mă gîndeam, zise Vis, că se pot schimba obiceiurile rele şi fără omor... fără asta! şi arătă o ţeapă.

Ţepeş ridică din umeri, sugerîndu-i că s-a plictisit şi făcu un pas in lături, ca să se mişte. Era un temperament stăpînit, deşi nervos. Cineva de lîngă el, probabil un consilier, zise în locul lui:

— Îndrăzneala ta e primejdioasă, străine!

— Încercaţi o dată şi fără omor, zise Vis. Poate izbutiţi.

Ţepeş se supără, iar sfetnicul, înţelegînd lucrurile în felul său, făcu un semn şi doi bărbaţi se năpustiră asupra tînărului pelerin şi-l apucară de braţe.

— Este o ţeapă nefolosită, doamne! zise sfetnicul.

Dar Vis nu mai voi să rişte. El ştia că, ucis oriunde, nu s-ar mai fi putut întoarce în timpul său şi ar fi murit în timp străin. Se încordă şi se topi în mîinile paznicilor uluiţi. Un murmur străbătu gloata. Boierii din pridvor se cruciră. Numai Vlad Ţepeş zîmbi.

— Al naibii drac! zise voievodul, apoi se gîndi la pericolul turcesc.

Vis se recompuse într-un mare oraş cu coloane şi statui. Nu-i fu greu să recunoască ţara pe care o mai vizitase, deşi în alt secol: Egiptul faraonic. Află că în limba unui grec, cu care se întîlnise chiar de la început, oraşul se numea Memphis. Localnicii îi spuneau însă altfel, cine ştie cum. Grecul îl privi ţintă şi deodată sări la el şi îl cuprinse în braţe, spunîndu-i că îl cunoaşte. Vis îşi aminti de pe cînd fusese în insula Creta de unde abia scăpase de furia mulţimii, că după o încercare a sa de hipnoză soldată cu două victime nedorite, mulţimea îl blestemase numindu-l vasilisc.

— Tu eşti vrăjitorul care ucide cu privirea! îi spuse grecul rîzînd cu intimitate. Mă bucur că ai scăpat de cretani. Atunci l-ai omorît chiar pe duşmanul meu, aşa că te voi sluji.

Vis rămase contrariat. Ce putea să facă pentru el grecul acesta?

— Cum să mă slujeşti? îl întrebă Vis.

— Simt, zise grecul, că vrei să rămîi la Memphis. Aici e bine de noi: lumea iubeşte vrăjile şi ghicitul. Tu ştii multe. Eu am aur şi o casă. Stai la mine, eu alerg pentru toate, tu tălmăceşti vise...

— Cum să tălmăcesc vise? întrebă Vis.

— Nu te preface, pe Apollon! Oamenii îţi mărturisesc ce li s-a arătat în vis şi tu tălmăceşti. Tu eşti omul ales de zei. Cum te cheamă?

Vis se gîndi să spună că-l cheamă Vis 91 077 Indigo V2 n, dar

renunţă numaidecît şi surîzînd zise într-o doară primul nume auzit în Creta:

— Rhino.

— Foarte bine! strigă grecul, îl luă de mînă şi-l trase după sine pe nişte ulicioare strîmte, printre case de lut cu pereţi orbi, pînă îl băgă într-una mai înaltă şi mai încăpătoare, care era a sa. Grecul chemă un sclav şi-i porunci să scrie frumos pe o scîndură nişte semne ciudate de păsări, şerpi, chei, frînghii şi altele asemenea, apoi admiră scîndură cîteva clipe şi i-o dete sclavului s-o atîrne deasupra porţii. Vis se duse să vadă ce este, iar grecul îi citi plin de satisfacţie:

— „Eu, Rhino din Creta, la porunca zeilor, tălmăcesc vise".

Apoi îi arătă un scaun sculptat, acoperit cu o blană de animal, în care Vis socoti că recunoaşte leopardul, şi-l pofti să se aşeze. Şi astfel viaţa lui Rhino începu amuzant la Memphis.

Trecură zile şi săptămîni sau luni. Rhino era respectat, grecul era mereu plin de încîntare şi aur, Rhino nu dorea aur şi mînca puţin. Dar de la o vreme Rhino se plictisi şi redeveni iarăşi Vis. Plecă din Memphis şi făcu un salt de 28 de secole pînă în insula ceţoasă locuită de un popor numit englez. De astă dată se hotărî să-şi păstreze autonomia absolută şi să se dedice ştiinţei, atîta cît l-ar fi ţinut răbdarea, îşi procură chiar haine de epocă şi o locuinţă. Meditînd la destinul său secret, se numi Petru Pelerinul şi se apropie, dintre toţi, de un singur om pe care-l chema Roger Bacon, om învăţat şi plin de forţe intuitive în care lui Vis i se păru că desluşeşte un contact, poate incidental, poate periodic, cu nişte raţiuni din afara planetei. Se scurseră ani fructuoşi şi plăcuţi, iar Petru Pelerinul fu de mai multe ori gata să uite de persoana lui Vis. Simţea că pe altă cale decît generaţia sa, o cale grea dar interesantă, o cale primejdioasă şi nesigură dar atrăgătoare, se apropiase de maturitatea abandonată în toamna aurie a anului 9966.

Venind o dată în vizită la învăţatul său prieten Roger Bacon, se opri în anticameră, căci acela vorbea cuiva despre el.

— Nu vi se pare misterios acest Petru? întreba vocea necunoscută. Tace cam mult, e retras. Ce poate gîndi?...

— Petru, zise Roger Bacon cu admiraţie, nu se preocupă de cuvîntări şi bătălii verbale; el se consacră lucrărilor înţelepciunii în care-şi găseşte liniştea.

„Adevărat, se gîndi Vis, ca să nu stau degeaba le-am arătat

cîte am putut să-mi aduc aminte. De pildă magnetismul..."

— Totuşi, cine poate fi el? spuse vocea necunoscută. Şi de unde vine?!

— De la Maricourt! repetă Roger Bacon ceea ce auzise şi el. Dar pentru noi mai însemnată este Scrisoarea despre magnet, pe care a publicat-o acum trei ani, în 1269.

118

— Şi credeţi, sir, că nu ascunde ginduri tainice în învăţătura lui sau este într-atîta de învăţat cît pare? spuse vocea necunoscutului trecînd la un ton mai perfid.

— El, zise Roger Bacon cu glas liniştit, cunoaşte din experiment ştiinţele naturii, precum şi medicamentele şi alchimia şi toate lucrurile din cer sau de pe pămînt...

Vis zîmbi. Anticamera era goală, aşa că putea zîmbi în voie. Ce ştia el la urma urmei, dacă nu era în stare nici măcar să-şi dirijeze precis impulsurile elementare pentru a nimeri fie şi în secolul, dacă nu chiar în anul dorit? Plecase prea devreme în această călătorie riscantă, fusese pe rînd vasilisc şi ghicitorul Rhino, hoţ involuntar la Uppsala şi zugrav de biserici sîrbeşti, scrib în legiunea romană XIII Gemina care cucerea teritoriul dacic, martor al nebuniei cruciaţilor, asistase la înmormîntări de faraoni şi vorbise cu domnitori dunăreni, trecuse de la asin la elicopter şi de la limuzină la quadrigă. Din toate cîte puţin, adică mai nimic. Iar acuma se sălăşluia pe furiş în sufletul său teama că nici nu va mai şti cum să se întoarcă în acea toamnă aurie din care plecase. Aşadar va fi sortit sau să-şi sfîrşească zilele aici, printre aceşti medievali pentru care orice fleac este înţelepciune şi oricare fenomen natural un fapt diavolesc, sau să colinde pînă la istovire spaţiul-timp, mereu la întîmplare şi mereu ca un hoinar fără căpătîi şi identitate (ah, el care era Indigo, fie şi V2 n...), pînă se va consuma substanţa cea mai nobilă din existenţa sa.

Dar auzi din nou vocea lui Roger Bacon, care sfîr- şea tot despre el altă frază:

— ...a cercetat magia şi ghicitul babelor, farmecele lor şi ale tuturor magilor, ca şi trucurile şi iluziile la care se pricep scamatorii. (Vis rîse în sinea sa de candoarea acestui bătrîn prieten, în care paradoxul mai amesteca superstiţia cu ştiinţa.) Cum însă onorurile şi recompensele l-ar stingheri în munca lui experimentală măreaţă, el le dispreţuieşte! mai zise învăţatul

englez.

Vis se ruşină. Bineînţeles că onorurile erau ridicole şi inutile, iar recompensele nu ajutau pe nimeni să fie mai înţelept. Dar el nici n-a făcut nimic altceva decît să se plimbe prin vreme, înainte şi înapoi, fără nici un fel de rost.

Petru Pelerinul puse mîna pe ivărul uşii. Dar n-o deschise, părîndu-i-se absurd să intre tocmai la omul care în ciuda obiceiurilor lumii medievale lăuda cu atîta patimă dezinteresată un ins despre care nu ştia nimic. Vis împrumută de la Petru Pelerinul ruşinea umilă a omului străvechi. Lăsă braţul în jos, încă nesigur dacă va intra sau nu, şi îşi aduse iară aminte de fata zărită în anul acela care dansa ca o flacără pe comori. Şi îi fu necaz, întîia oară în lunga sa aventură cronospaţială, pe doimea necunoscutei ataşată numelui său. Sau dacă acest n ar fi fost măcar între nişte paranteze...

În clipa aceea Vis renunţă la Petru Pelerinul.

Osecundă (era prima secundă), crezu că zăreşte fata într-o cofetărie: era la fel ca atunci, mînca un amestec rece şi semisolid din care instructorul nu le dăduse voie să guste, dar Vis gustase pe furiş, plăcîndu-i alimentul dulce şi îngheţat. Totuşi, cînd intră în cofetărie acum, văzu altă fată şi, după calendarul din perete, alt timp. îl despărţeau de ea trei decenii, atît de puţin greşise de astă dată! Vru să se aşeze la o măsuţă, dar două lucruri îl izbiră nu- maidecît: privirile oamenilor asupră-i şi banii. El rămăsese Petru Pelerinul după haine şi în buzunar avea bani britanici din veacul al treisprezecelea. Ieşi îngîndurat. Putea să dispară din nou, dar timpul în care intrase era prea aproape de anul căutat în preajma căruia i se păru că se simte bine. Văzu un gang gol, intră şi îşi scoase îmbrăcămintea greoaie, rămînînd tot în bluza şi pantalonii lui de care nu se despărţea, iar hainele lui Petru şi banii cîştigaţi în numele lui vru să-i arunce acolo în gang, pînă cînd o idee nouă îl lumină: rămînînd aici, îi vor trebui banii vremii. Şi după un minut de nehotărîre, cu vechile veşminte pe braţ, întrebă un trecător unde e muzeul de antichităţi. Ducîndu-se apoi într-acolo, se gîndi că învăţase pînă şi cum să-şi procure bani. Vai, cît de mult decăzuse!

Muzeul îi cumpără şi costumul vechi şi pumnul de monede medievale fără să-l întrebe nimic. Aşa era mai bine. Scîrbit, se întoarse în cofetăria ştiută şi mîncă absent îngheţata. Se uită în

jur, ascultă conversaţii străine, ieşi să umble pe străzi, privi cerul şi orizontul marelui oraş în care poposise. Oraşul era frumos, chiar dacă tot la suprafaţa pămîntului, încă în bătaia soarelui şi a ploii, dar pe cerul lui zburau vehicule iuţi, afişele anunţau aselenizări de oameni, lumea folosea automatele. Şi Vis înţelese că, blestemat să rămînă cu acel sinistru V2 n, el nu va mai putea fi aici vasilisc, Rhino din Creta sau Petru Pelerinul.

După o săptămînă de umblet în care-şi cheltui toţi banii căpătaţi la muzeu, se hotărî să se ducă la un institut academic. Ajunse uşor şi pătrunse greu, pînă cînd, sfîşiat de îndoieli şi sfială, vorbi cu o somitate a matematicii. Spunîndu-i făţiş adevărul, somitatea zîmbi:

— Dacă sînteţi autor de anticipaţii e mai bine să vizitaţi o editură literară. Numai dacă doriţi sfaturi ştiinţifice, vă putem ajuta...

Şi vestitul matematician, altminteri om foarte amabil, îl concedie cu destulă răceală.

Vis plecă să se plimbe amărît prin nişte parcuri, stătu în faţa unor havuzuri, şezu pe o bancă citind în lectură fotoconcentrată nişte reviste uitate de cineva şi mirînd o bătrînă cu viteza lecturii sale pînă cînd bătrîna spuse cuiva fără să greşească prea mult: „Ăstuia nu-i prea arde de citit!“, apoi prinse curaj şi se duse la o instituţie pentru el incertă unde se declară naufragiat de pe o farfurie zburătoare, dar fu transportat numaidecît eu un vehicul alb la un sanatoriu de neuropatologie.

Aşadar trebuia să dispară din nou, fiindcă lumea nu-i credea nici minciuna, nici adevărul. Şi ca în- tr-o beţie intră iarăşi în vechiul său du-te-vino prin timp, alungat parcă de un demonism neînţeles sau ademenit de cine ştie ce himeră. Stătea cel mult cîte o zi în fiecare secol unde nimerea şi pleca tulburat, oamenii considerîndu-l cînd hoţ, cînd derbedeu, cînd filozof mistic, fugar cu vederi neadmise, nebun şi şarlatan.

Ajuns apoi fără veste în mileniul 100, omul acesta pentru care prezentul murise lăsîndu-l pribeag între viitor şi trecut, nimeri ruşinat într-o rezervaţie zoologică. O vreme se împăcă şi cu această situaţie ridiculă, fiindcă avea totuşi fericirea să cunoască pe omul viitorului, perfect, el însuşi nemaitemîndu-se că va trezi bănuieli, aşa cum era amestecat printre animale. El, făptura fără nume de sub cupola străvezie a rezervaţiei, nu se mai gîndi la sentimentul demnităţii care pe un Petru Pelerinul l-

ar fi răscolit dureros. Timpul însă trecea şi minunata fiinţă a viitorului ale cărei fapte umpluseră Universul încă nu i se arătă. Sau nu avea el mijloace s-o vadă? Înţelese că el, cel viitor, a ajuns antichitate. Şi o stare necunoscută lumii sale îl năpădi biruindu-i pînă şi voinţa. Vis se pomeni plîngînd, cum nu făcuse nici măcar Rhino din Creta.

După aceea, liniştindu-se, făcu un efort pînă la ultima limită şi, înspăimîntat sau aproape îngrozit de primejdia mare, izbuti să se destrame cu o secundă înainte de a muri. Se trezi însă, spre mirarea sa, chiar în oraşul şi în anul în care mîncase neuitata îngheţată. Nu avea de ales. îşi aminti totul şi se duse la o editură propunînd o carte de călătorii aventuroase prin spaţiu-timp. I se ceru cartea, dar el minţi că vrea să dea un manuscris curat. Nu se miră nimeni, ba i se puse la dispoziţie o dactilografă şi un contract. Şezu în fotoliul unei camere străine zece ore pe zi, certîndu-se cu dactilografa după orele de dictare. De la o vreme nici măcar nu se mai prefăcea că se uită în nişte notiţe imaginare, povestind de-a dreptul toate aşa cum şi le amintea. Manuscrisul fu gata. Cartea apăru. El era fericit că în fine se descărcase de adevăr.

Apoi se feri de lumea care-l căuta şi de dactilografa care sperase să se mărite eu el. Se feri şi de sine însuşi. Un timp, cartea lui trecu neobservată pînă cînd cineva se trezi să-i închine un studiu, de la care se trecu rapid la organizarea unei sărbătoriri publice. Şezînd derutat la prima parte a elogiilor, Vis se gîndi o clipă să se stabilească în acest secol. Acum văzuse că diferenţa de concepţii şi de biostructură, destul de mică dacă nu vrei s-o observi, nu mai deranja pe nimeni. Firea lui, ce părea stranie, îl făcuse simpatic. Pe de altă parte se simţi însă plictisit de veşnicele sale travestiuri şi sforţări de acomodare. Călătorise prea mult şi era în sfîrşit sătul de atîta cronospaţialitate. Şi totuşi trebuia să mai încerce o dată să-şi întîlnească fata dorită. Acolo, numai acolo avea poate să se stabilească definitiv. Şi iarăşi începu să guste plăcerea speranţei de a deveni propriul său strămoş.

Aplauzele sălii îl treziră din reverie. Privi în jur şi răsuflă uşurat: se făcuse pauză. După douăzeci de minute, festivitatea reîncepu. El asculta flegmatic, acoperit de vasul mare cu trandafiri, şi la un moment dat fu cuprins de silă şi dor. Ezită o secundă, apoi se risipi în marea timpului, lăsîndu-şi scaunul gol.

Organizatorii se uitară buimăciţi unul la altul, trimiseră să-l caute la bufet, în birouri, la toaletă, pe stradă...

Dar aproape în aceeaşi secundă el şedea pe malul mării, alături de fata lui, în mijlocul anului 2000. şi începea să-i povestească istoria lui ciudată, iar fata îl asculta rîzînd cu voioşie de fantezia atît de cutezătoare. Aşa gîndea ea: o fantezie cutezătoare!

Lui Vis nu-i mai trebuia nimic. Avea totul, tocmai cînd crezuse că n-o să mai aibă nimic. Fata visată era lîngă el. în spatele lor era nisipul, în faţă marea. Ascultînd cu întîrziere strigătul unui mare poet, clipa se oprise în loc.

Dar în faţa lor, din mare sau numai de lîngă ea, ieşiră doi inşi. Vis îi văzu şi se cutremură. Auzi clar gîndul primului dintre ei:

— Vis 91 077 Indigo, 1/2 n, ai fost lăsat să te joci cît n-ai primejduit cursul istoriei.

— Sînt vinovat, gîndi el.

— Eşti vinovat! gîndiră cei doi inşi. Cele cîteva obiecte încurcate de tine în timp sînt un joc infantil care nu modifică istoria. Cel mult sperie sau antrenează pe arheologi. Dar acum eşti gata să produci un fenomen neîngăduit: vrei să fii propriul tău strămoş.

— Şi ce s-ar întîmpla, dacă?... gîndi Vis.

— Pleci, gîndi al doilea dintre cei doi inşi, pleci cu noi pe Planeta Exilului.

Vis se ridică în picioare apucînd fata de mînă.

— Desprinde-te de ea! îi ceru gîndul primului dintre cei doi inşi.

Cu voinţa înfrîntă, Vis îşi descleştă mîna de pe mîna fetei. Marea vuia.

— Cum ai ajuns aici? îl întrebă alt exilat.

Vis, care se împrietenise cu acesta, îi povesti.

Planeta Exilului avea aproape tot ce era necesar unei vieţi plăcute. Aici se putea recupera în laboratoare învăţătura pierdută. Exista putinţa activităţii celei mai complexe, era muzică şi algebră, erau sporturi subtile, rezervaţii ştiinţifice de animale şi plante, existau instrumente desăvîrşite pentru cercetarea universului. Numai călătoriile prin spaţiu-timp erau interzise.

— De ce eşti trist, Vis Indigo? îl întrebă prietenul, scurtîndu-i numele în chip intim.

— Preferam să pierd totul, dar să rămîn o săptămînă pe ţărm cu ea.

— Da! zise prietenul. De aici ai să te întorci cîndva pe planeta natală, în timpul tău, însă...

— Nu mă mai interesează! îl întrerupse Vis. Am greşit.

— De ce? întrebă prietenul.

Vis rupse un fir de iarbă. Zise:

— Dacă eram mai serios, mai tenace şi mai informat, cu temperamentul meu aş fi putut să mă consacru cronoplastiei, dar nu am răbdare să corectez istoria şi nici nu ştiu dacă e bine...

Planeta viselor
Mihnea Moisescu

Ultimele acorduri ale orchestroorgii electronice se topiră în pereţii căptuşiţi cu plăci de sonorin. Mîinile lui Setin rămaseră cîteva clipe deasupra clapelor instrumentului, aşteptînd parcă neliniştite ceva. Apoi lunecară moi pe genunchi.

Setin îşi fixă privirea pe o clapă neagră, neîndrăznind să ridice fruntea, să privească spre Mihu Constant, care stătea în faţa lui, într-un fotoliu.

În sala de concerte de pe nava astrală „Icar“, unde, de aproape paisprezece ani de cînd plecaseră de pe Pămînt, cosmonauţii se adunau să asculte cele mai diverse compoziţii, nu se aflau acum decît doi inşi: „copilul stelelor" Setin şi Mihu Constant, un bărbat de optzeci de ani, în plenitudinea forţelor. Nu era o vîrstă prea înaintată, pentru că media vieţii Pămîntenilor în acea vreme atingea o sută douăzeci de ani.

Totuşi Mihu Constant era de departe cel mai vîrstnic membru al echipajului navei „Icar“.

Ochii lui mici, verzi-căprui, în care sclipea adesea o luminiţă jucăuşă, aşa cum sclipeşte în ochii copiilor puşi pe şotii, priveau acum cu gravitate şi emoţie spre băiatul voinic, cu părul şi ochii de un negru pur, intens. Ştia că Setin aşteaptă să-i spună ceva, să facă o apreciere a compoziţiei pe care tocmai o ascultase, dar nu rosti, într-un tîrziu, decît:

— Te rog, mai cîntă o dată... Te rog!

Băiatul tresări, îi aruncă o scurtă privire îngrijorată, apoi, după ce îşi frecă uşor mîinile, cu un gest devenit reflex, dar poate mai nervos decît altă dată, degetele lungi începură să alerge pe clapele orchestroorgii.

Aripile melodiei fîlfîiră în sală, cînd cu bătăi repezi, scurte, ca ale unei păsări speriate, cînd întinzîndu-se largi, ca în zborul vulturului.

Şi Mihu Constant, virtuosul interpret şi marele compozitor cunoscut de toată umanitatea terestră, se lăsă învăluit, pătruns de acordurile orchestroorgii, cu o emoţie pe care nu o mai încercase niciodată. Era emoţia descoperirii, sau, mai bine-zis, a confirmării unui talent neobişnuit.

Cu cît muzica compusă de Setin se revărsa mai adînc în inima sa, cu atît mai uşor se transformau sunetele în imagini cunoscute şi totuşi inedite, care, unindu-se, creau pentru el

portretul unei planete- vii, a „Planetei viselor“, plămădită de imaginaţia lui şi a băiatului în nesfîrşite discuţii.

„De-ar fi ca din această lungă călătorie să n-am decît satisfacţia că am descoperit şi-am îndrumat primii paşi ai unui talent ca Setin şi tot ar fi de- ajuns, ba chiar foarte mult!“ gîndi Mihu Constant... Cu cîtă surprindere, cu cîte proteste chiar fusese întîmpinată hotărîrea sa de a lua parte la lunga expediţie a navei „Icar“ spre o planetă despre care se presupunea că e o planetă-vie! Mulţi nu puteau înţelege de ce un compozitor pe deplin consacrat vrea să plece într-o călătorie care îl va despărţi de milioanele de admiratori, într-o călătorie din care se va întoarce — dacă se va întoarce! — bătrîn, foarte bătrîn chiar. Mulţi nu puteau înţelege şi Mihu Constant nici nu încercase să le explice.

Adevărul era că el, consacratul, marele favorit al publicului, căruia i se ridicau osanale, se simţea nemulţumit, avea convingerea că în cei peste cincizeci de ani de cînd compunea nu a dat încă o operă despre care să poată spune că-l satisface pe deplin. Multe din compoziţiile sale i se păreau învechite; socotea că nu vor putea rezista timpului.

La un moment dat avusese senzaţia că talentul şi sufletul chiar îi ruginiseră, că nu le mai înţelege frămîntările, aspiraţiile semenilor săi — mai ales ale celor tineri — că nu le mai poate tălmăci în muzică. Asta ar fi însemnat sfîrşitul unei cariere, strălucitoare pentru alţii, dar, după părerea lui, neîncununată de opera care să poată rezista timpului.

Iată, însă, că începuseră să ţîşnească în Cosmos navele-colonii, cu ţeluri tot mai cutezătoare. Umanitatea terestră pornise marele asalt împotriva necunoscutului, pentru descoperirea cît mai multor planete-vii.

Mihu Constant simţise că ar putea să renască, să se depăşească ca artist, dacă s-ar contopi pe deplin cu acest nou şi foarte cutezător vis al oamenilor, începuse să nutrească tot mai puternic dorinţa de a crea o vastă compoziţie despre zborul unei nave-colonii spre o îndepărtată planetă-vie, despre temerarii astronauţi şi despre planeta pe care vor poposi după ani îndelungaţi. Se convingea din ce în ce mai mult că numai participarea directă la un asemenea zbor l-ar ajuta să-şi împlinească dorinţa.

Nimeni şi nimic nu-l mai putuse opri să se îmbarce pe nava

cosmică „Icar“.

Încă din prima parte a zborului îşi dăduse seama că are o dispoziţie de lucru cum nu mai avusese de multă, de foare multă vreme. Plăsmuise prima parte a compoziţiei atît de mult visată, intitulînd-o „Plecarea“.

Apoi, în decursul anilor, se închegase, viguroasă şi de o originalitate deosebită, cea de a doua parte: „Zborul“, în care încerca să oglindească mai ales frumuseţea sufletească a tovarăşilor săi.

Reîntinerirea lui Mihu Constant nu se reflectase numai în muzica pe care o compunea, ci şi în dorinţa de a mai învăţa o meserie, pe aceea de astrobiolog.

— Ştiţi, copii, nu vreau să am complexe, mărturisise el odată tovarăşilor săi de zbor. Voi toţi cunoaşteţi cel puţin două meserii, iar eu, deşi sînt mult mai vîrstnic decît oricare alt membru al echipajului, ştiu doar să cînt, să compun. Nu, aşa nu mai merge!

— Dar care dintre noi n-ar vrea să uite toate cunoştinţele numai ca să poată fi un compozitor ca dumneavoastră! replicase cineva.

— Vorbe, tinere! Nu v-aţi schimba meseriile nici dacă ar fi să ajungeţi un Beethoven al vremii noastre! Căci cel puţin una dintre meseriile pe care le cunoaşteţi e însăşi „viaţa“ noastră. Lasă, lasă că vă ştiu eu! Desigur că „viaţa" mea o să rămînă muzica, dar astrobiolog tot vreau să ajung. Aşa că, stimate Abor, de astăzi mă consider învăţăcelul tău!

Şi Abor, tînărul astrobiolog al expediţiei, avusese de atunci un elev cît se poate de sîrguincios.

în acelaşi timp, toţi cosmonauţii deveniseră „învăţăceii" lui Mihu Constant, care organizase o orchestră, ţinea cursuri de istoria muzicii şi programa audiţiile muzicale, ce deveniseră, cu timpul, pentru echipajul navei, la fel de necesare ca hrana.

— Cînd vă veţi întoarce pe Pămînt, fiecare dintre voi o să poată fi muzicolog, critic muzical de temut, spunea cu mare satisfacţie Mihu Constant, înseamnă că tot am fost şi eu bun, în zborul ăsta, la ceva.

Dar dintre toti învăţăceii, unul devenise favorit, după cinci ani de la plecarea navei de pe Terra: micul Setin, primul „copil al stelelor" născut pe „Icar".

La naşterea lui, Mihu Constant compusese poate unul din

cele mai frumoase cîntece ale sale, un cîntec de leagăn. Tot el scrisese şi versurile. De cîte ori nu adormise Setin mîngîiat de cîntecul pe care i-l şoptea mama lui:

„Dormi pe-un leagăn între stele,
Dormi pe-un leagăn prins de vise..."

Apoi, ca un veritabil „bunic astral", cum se autointitulase, Mihu Constant călăuzise, alături de părinţii copilului, primii lui paşi, se bucurase de primele lui cuvinte stîlcite, de primele versuri rostite într-o limbă pe jumătate neinteligibilă. Iar cînd Setin nici nu împlinise încă cinci ani, „bunicul" descoperise cu nespusă emoţie că băieţelul poate să înveţe uşor limbajul muzicii; descoperise că are talent.

La zece ani, Setin ajunsese să cînte perfect la orchestroorga electronică, instrumentul cel mai complex şi cel mai greu de „stăpînit". Dar Mihu Constant nutrea şi alte ambiţii şi alte speranţe. Cînd socotise că băiatul era destul de „copt", se apucase să-l iniţieze în tainele compoziţiei.

Adeseori îi vorbea şi despre viaţa marilor muzicieni, despre pasiunea cu care lucrau.

Şi băiatul se apucase să compună.

La început, micile lui bucăţi erau influenţate de muzica unor cunoscuţi meşteri. Venise, însă, şi clipa cînd Mihu Constant descoperise într-o compoziţie de-a lui Setin un sîmbure cu adevărat original.

După ce ascultase compoziţia aceea, mărturisise „nepoţelului" ceea ce nu mai mărturisise pînă atunci nimănui: îi explicase în amănunţime motivele care îl determinaseră să se îmbarce pe „Icar“.

— Niciodată un adevărat artist nu poate fi pe deplin mulţumit cu ceea ce a făcut. Exigenţă şi iarăşi exigenţă cu propria ta creaţie! E o deviză străveche, dar pururi valabilă. Muzică sau versuri mediocre, perfecte din punct de vedere tehnic, pot compune cu uşurinţă şi maşinile electronice. Ele sînt capabile să imite şi „stilul" marilor artişti. De aceea, în zilele noastre, un artist fără o personalitate puternică este inferior maşinilor sau, în cel mai bun caz, egal lor, deci inutil. Dar ca să rămînă original, chiar şi geniul trebuie să fie totdeauna exigent cu creaţia sa. Totdeauna! Să nu uiţi asta, Setin!

Băiatul, impresionat, ba chiar şi puţin speriat de mărturisirea şi sfatul „bunicului astral", timp de aproape un an nu mai

arătase nimănui nici o frază muzicală din ceea ce compunea. îngrijorat puţin de această atitudine, Mihu Constant îi ceruse de cîteva ori să-i arate ce lucrase — ştia bine că băiatul compune pe ascuns — dar Setin se eschivase, invocînd felurite motive. în schimb, insista tot mai mult să discute împreună despre planeta-vie spre care zburau.

Discuţiile acestea le iniţiase Mihu Constant, atunci cînd îi spusese lui Setin cum ar dori să arate planeta pe care vor coborî: să aibă un soare adînc, o climă dulce, animale frumoase şi blînde, dar mai ales o vegetaţie bogată, viu şi divers colorată, în aşa fel încît să-ţi dea senzaţia unei „explozii de tinereţe, de bucurie".

Imaginea unei asemenea planete îi plăcuse lui Setin şi căuta să vorbească din ce în ce mai des cu „bunicul" despre închipuita planetă, pe care fiecare nouă discuţie o îmbogăţea cu alte şi alte amănunte.

Mihu Constant şi Setin plămădiseră astfel, din imaginaţie, o „planetă a viselor".

Trecuse aproape un an de cînd băiatul lucra la o compoziţie pe care n-o arătase nimănui, cînd, în ziua în care începe povestirea noastră, se rugase cu vocea sugrumată de emoţie:

— Bunicule, vino, te rog... Aş vrea să asculţi ceva...

Îl dusese în sala de concerte şi cîntase, timp de zece minute, o parte — cea care i se păruse lui mai reuşită — dintr-o compoziţie pe care o intitulase „Planeta viselor".

Mihu Constant nu făcu vreo apreciere nici după ce băiatul termină de repetat fragmentul de compoziţie. Setin arunca profesorului său priviri furişe şi-şi freca mîinile din ce în ce mai repede, din ce în ce mai tare.

— Setin, ţi-ai terminat lecţiile pe care le aveai azi?

— Da...

— Atunci haide să trimitem un mesaj umanităţilor Universului!

Băiatul aştepta să i se spună cu totul altceva, îngînă:

— Nu ţi-a plăcut?

Mihu Constant ocoli răspunsul:

— Hai, vino!

Setin îl urmă fără entuziasm. Se îndreptară spre staţia de radio-emisie.

„Mesajele muzicale" sau, cum le mai numeau cei de pe

„Icar": „dialogurile muzicale cu umanităţile Universului" se născuseră dintr-o idee a lui Setin. Cu aproape un an în urmă îi spusese lui Mihu Constant:

— Ştiu că atunci cînd „Icar“ a plecat de pe Pămînt, oamenii recepţionaseră cîteva mesaje ale altor umanităţi, cu care n-au putut însă să ia legătura.

— Aşa-i...

— M-am gîndit la ceva: ce-ar fi să trimitem şi noi, de pe navă, cîte un mesaj umanităţilor necunoscute?

— Ce tot spui, băiatule? Ce fel de mesaje?

— Muzică, bunicule! Cea mai frumoasă muzică a pămîntenilor!

— Aşa... Să folosim „un limbaj al muzicii"... Hm... Ideea e foarte frumoasă, dar, din păcate, de nerealizat! Ar trebui o staţie de transmisie mult mai puternică decît a navei noastre, ar trebui să se anihileze toate cîmpurile magnetice pe care muzica le-ar întîlni, ca ea să poată trece. Şi asta e imposibil, înţelegi şi tu...

— Înţeleg, şoptise băiatul, întristîndu-se brusc.

— Unchiul Noor n-ar accepta niciodată să ne pună la dispoziţie staţia de radio a navei pentru un asemenea joc.

— Da... Unchiul Noor n-ar accepta...

Mihu Constant socotise că băiatul renunţase definitiv la ideea sa, dar se înşelase. Chiar a doua zi, cosmofizicianul Noor îl surprinsese pe Setin la staţia de radio a navei, umblînd la aparate. Băiatul asistase de multe ori la transmisiile radio ale lui Noor, dar singur nu călcase niciodată în cabina aceea. Îi era interzis.

După primele clipe de surpriză, Noor, supărat foc, revărsase un potop de întrebări:

— Ce cauţi aici? Cum de-ai îndrăznit să umbli la aparate? Nu ştii că nimeni, în afară de comandant şi de mine, n-are voie să intre singur în cabină?

Setin, neobişnuit să i se vorbească pe un ton atît de aspru, nu fusese în stare să scoată o vorbă de dezvinovăţire. O luase la fugă şi se închisese în cabina sa.

Mihu Constant încercase să-i explice lui Noor purtarea băiatului:

— I-a intrat în cap să trimită umanităţilor extraterestre mesaje muzicale.

— Mesaje muzicale?! Ce năzbîtie mai e şi asta?

— Din punctul nostru de vedere, al celor maturi, e, într-adevăr, o copilărie, o „năzbîtie", cum ziceai. Dar pentru el... Ideea în sine e chiar foarte frumoasă... Un limbaj al muzicii ar putea fi pe înţelesul oricărei fiinţe cugetătoare cu o civilizaţie avansată. Imaginează-ţi: o mare compoziţie, sau un fragment dintr-o mare compoziţie de Beethoven, Enescu, sau dintr-o compoziţie a unui modern, a lui Van, de pildă, ar fi auzit de „Ei!“ Ascultîndu-l, e imposibil să nu gîndească: „O muzică atît de măreaţă, atît de minunată, nu poate fi compusă decît de nişte fiinţe minunate!“ Numai pentru un astfel de gînd şi tot ar merita să transmitem muzica în Cosmos!

Mihu Constant vorbise cu înflăcărare, ca să-l apere pe Setin, dar şi pentru că ideea îl fermeca, deşi o socotea o copilărie.

După o tăcere încordată, cosmofizicianul începuse să dea din mîini, cum făcea de obicei atunci cînd era agitat, şi să bombăne:

— Fleacuri... Utopii...

Cîteva zile nu se mai putuse discuta cu el. Părea supărat şi în acelaşi timp foarte preocupat de ceva. Setin se dusese să-i ceară iertare, dar, după ce-l ascultase absent, Noor îi întoarse spatele, mor- măind: „Limbaj muzical... Hm! Limbaj muzical.

Apoi, o săptămînă stătuse închis aproape tot timpul în cabina staţiei radio. Nimeni nu ştia ce face.

Într-o dimineaţă, cu totul pe neaşteptate, îi spusese lui Setin:

— Alege cîteva compoziţii din cele mai frumoase şi vino cu ele la mine! Invită-l şi pe Mihu Constant!

Băiatul nu înţelesese ce urmărea Noor, dar se grăbise să-i facă pe voie.

Cînd Setin şi compozitorul pătrunseseră în cabina-radio, Noor îi întîmpinase cu întrebarea

Cu ce compoziţie facem inaugurarea?

Ce inaugurare? întrebă Mihu Constant, deşi bănuia ceva.

— Inaugurarea jocului ăluia trăsnit... născocit de Setin... Să-i zicem... „Dialogul muzical cu umanităţile extraterestre!“

Băiatului parcă nu-i venea să creadă ce aude:

— Cum? Vreţi într-adevăr să...

— Altfel de ce-aş fi lucrat atîtea zile să triplez puterea de emisie a staţiei?! Ideea e aşa de frumoasă, încît încerc să uit că nu e decît o copilărie! Şi, la urma urmei... ar fi chiar exclus ca o navă cosmică a altei umanităţi, zburînd la fel de departe de

planeta lor, cum zburăm noi de Pămînt, să fie aproximativ aproape de „Icar“ şi să recepţioneze muzica pe care o transmitem? Poate că... poate că nu-i atît de imposibil pe cît pare... în orice caz, meii» rită să încercăm!

De atunci, „dialogurile muzicale cu umanităţile Universului" aveau loc de două ori pe săptămînă, în zile fixe...

Noor fu foarte surprins acum, cînd Mihu Constant îl rugă să facă iarăşi o emisie în Cosmos, deşi chiar în ajun transmiseseră Enescu şi Bach.

— De ce acest „supliment", maestre?

— Pentru că azi e o zi deosebită. O zi pe care vreau să o sărbătorim în felul acesta!

— O zi deosebită? Nu înţeleg.

— O să înţelegi desearӑ şi tu, şi ceilalţi, cînd Se- tin o să ne cînte ceva cu totul aparte. Acum te rog să transmiţi „Eroica“ lui Beethoven. Te rog!

„Bunicul" ştia că „Eroica" era bucata care îl impresiona cel mai puternic pe Setin.

În timp ce muzica se revărsa atît în cabina unde se afla emiţătorul-radio, cît şi în afara navei, luîndu-şi zborul spre cine ştie ce puncte ale Universului, Mihu Constant îi şopti lui Setin:

— Băiatule, dragă băiatule... Cred, sînt convins că nu va trece multă vreme şi muzica pe care o vei compune va fi transmisă într-un astfel de „dialog muzical cu umanităţile Universului".

Setin înţelese că era cea mai mare laudă pe care „bunicul" o putea aduce compoziţiei sale, fragmentului din „Planeta viselor".

O nemărginită bucurie îi năvăli în inimă, şi bucuria îi turnă parcă argint viu în vine. Alergă în sala de gimnastică, întrerupse gravitaţia artificială şi, cu trupul devenit deodată uşor ca un fulg, începu să facă salturi fantastice, să zboare de la un perete la altul, repetînd în gînd aceleaşi cuvinte, cîntîndu-le pe un crîmpei de melodie improvizată chiar atunci: „Şi muzica mea va porni într-o zi spre toate colţurile Universului... Va porni într-o zi... Va porni..."

Mai erau puţine zile pînă cînd „Icar" să atingă ţinta călătoriei. Ultimele analize spectrale dovedeau că zborul nu fusese zadarnic: vor coborî, într-adevăr, pe o planetă-vie.

— O să studiez plantele cu competenţa unui cosmobiolog de prim rang! se lăuda, în glumă, Mihu Constant. Voi transforma

apoi fiecare frunză, fiecare floare în note muzicale care vor închega ultima parte a compoziţiei mele: „Planeta-vie!“ Sînt nerăbdător ca un copil care aşteaptă o jucărie de mult dorită şi am o dispoziţie de lucru cum nu ştiu să mai fi avut vreodată!

— Bunicule, oare planeta o fi chiar cum ne-am închipuit-o noi? întrebă Setin.

— Ei, poate că unele amănunte or să difere, dar, în general, trebuie să fie cum am visat-o, cum ţi-ai imaginat-o tu cînd ai compus fragmentul acela din „Planeta viselor". În special vegetaţia o să ne întîmpine atît de bogată, încît oriunde vom privi o să ni se pară că auzim un chiot de bucurie al vieţii. Uite, eu parcă aud de pe acum acest chiot şi de asta mă simt tînăr şi vesel ca un ied care zburdă primăvara pe tăpşane.

Dar numai cu trei zile înainte de a intra în „hibernarea" obligatorie în timpul frînării, adică cu cincisprezece zile înaintea descinderii navei pe pla- neta-vie, Mihu Constant începu să se simtă rău. Tocmai discuta cu Noor despre perspectivele motoarelor gravitaţionale, cînd simţi cum corpul începe să-i împietrească parcă încet, progresiv, de la labele picioarelor pînă în creştetul capului. Era o senzaţie pe care o mai încercase cîndva, dar pe care o uitase, sau, mai bine-zis, îşi impusese să o uite. Acum fu, însă, silit cu brutalitate să şi-o reamintească.

Senzaţia de împietrire dură numai două minute. După cîteva ore se repetă însă. De data asta, compozitorul se adresă medicului navei, dar nu ca să-l întrebe ce însemnau cele două crize, pentru că ştia precis că ele sînt preludiul unui sfîrşit inevitabil, că sînt simptomele „bolii radiaţiei necruţătoare", care recidiva.

În tinereţe, Mihu Constant luase parte la zborul unei nave în afara sistemului solar A.I. Nava avusese neşansa de a trece prin apropierea unei comete, numită ulterior „Vipera“, care transmitea o radiaţie capabilă să pătrundă prin învelişul de protecţie al navelor din acele timpuri.

„Vipera“ mai iradiase şi alţi cosmonauţi, din alte nave, şi boala provocată se manifesta totdeauna la fel: senzaţii din ce în ce mai dese de împietrire, apoi o atrofiere a tuturor simţurilor pe timp de circa o lună. Bolnavul se vindeca după aceea aparent complet, dar peste ani, boala recidiva, avînd aceleaşi simptome ca şi prima oară, doar că odată cu pierderea totală a simţurilor se curma acum, inevitabil, şi firul vieţii. Pînă la plecarea navei

„Icar“ de pe Pămînt, medicina rămăsese neputincioasă în faţa acestei boli, a cărei evoluţie nu putea fi cu nimic împiedicată, sau măcar încetinită, nici în prima şi nici în a doua ei fază, cea de recidivă.

Mihu Constant ştia perfect toate acestea şi cînd se adresă medicului îl întrebă doar:

— Spune-mi, te rog, cît crezi că mai am de trăit? Sau, mai precis, cînd crezi că mi se vor atrofia complet simţurile? Pentru că, pe urmă, oricît timp aş mai respira, viu tot n-o să mai fiu! Poate că m-aş împăca cu gîndul că trebuie să mor — în măsura în care se poate împăca un om cu aşa ceva! — dacă aş şti că îmi mai rămîne răgazul să-mi termin compoziţia, după ce vom coborî pe planeta-vie. Oare o să am acest răgaz? Ce crezi? Dar să-mi spui adevărul, bărbăteşte, ca între cosmonauţi!

— N-aş putea să vă răspund precis... Cînd recidivează, „boala radiaţiei necruţătoare” poate avea perioade de evoluţie diferite, de la organism la organism. Dumneavoastră aveţi un organism foarte viguros, aşa că... aţi putea trăi încă destul de mult...

— Mult? Ce înseamnă „mult“ în cazul ăsta? Trei săptămîni? O lună?

— Poate... şi mai mult... Depinde cu ce intensitate ați fost iradiat atunci...

— Blestemată fie „Vipera" în vecii vecilor! izbucni Mihu Constant,
într-un fel care nu-i era deloc propriu. De-ar fi ea omenirea să-mi poată împlini ultima dorinţă, i-aş cere să dezagrege această haimana cu coadă, din pricina căreia poate că n-o să-mi termin niciodată compoziţia care speram că ar fi meritat, într-adevăr, să rămînă moştenire oamenilor... Dar nu! Voi înfrunta „boala necruţătoare". Voi coborî pe planeta-vie, o voi cunoaşte cu toate simţurile treze şi mai ascuţite ea oricînd, apoi voi munci clipă de clipă şi tot îmi voi termina compoziţia înainte de a deveni un cadavru care respiră!

După aceea, timp de două zile, Mihu Constant şi Setin discutară iarăşi despre „Planeta viselor".

— Aş vrea să găsim acolo şi nişte flori asemănătoare trandafirilor, de un roşu aprins, strălucitor. Trandafirii sînt cele mai nobile flori pe care le cunosc, Setin... Pe „Planeta viselor" nu se poate să nu existe nişte flori care să le semene.

Iată însă că, după ce se treziră din „hibernare" şi coborîră pe

planeta-vie, Mihu Constant şi Setin avură o mare decepţie: e drept că planeta era învăluită într-o atmosferă respirabilă, că avea climă blîndă, animale gingaşe şi inofensive, dar vegetaţia nu era nici pe departe cea pe care o doriseră ei. în locul unor plante luxuriante, feeric colorate, care să pară „un chiot de bucurie a vieţii", găsiră copaci piperniciţi ce dădeau impresia că abia pot supravieţui, o iarbă rară, gălbuie, iar florile, cu culori palide, bolnăvicioase, nu aveau vlagă să-şi înalţe capetele spre cer, îşi tîrau tulpinile pe sol.

După trezirea din „hibernare", crizele de „împietrire" îl chinuiau din ce în ce mai des şi mai îndelung pe Mihu Constant. Şi, încetul cu încetul, un prim simţ, cel tactil, începu să i se atrofieze.

— Mai bine aş fi orbit înainte de a ajunge pe planeta asta, spuse odată Mihu cosmobiologului Abor. Atunci poate că voi v-aţi fi îndurat să mă minţiţi, poate mi-aţi fi spus că aici e cea mai feerică vegetaţie pe care aţi văzut-o vreodată şi mi-aţi fi descris-o chiar în amănunţime, iar eu v-aş fi crezut. Ar fi fost o minciună binecuvîntată, care m-ar fi ajutat, poate, să-mi adun forţele, să-mi retrezesc entuziasmul şi să creez ultima parte a compoziţiei. Dar ochii văd încă bine şi ceea ce văd mă decepţionează şi din pricina decepţiei nu mai găsesc puteri să lupt împotriva bolii, să compun. De fapt, ce să cînt? O lume cu înfăţişare bolnavă?! Nu asta am dorit!...

În a treia dimineaţă de la descinderea navei pe planetă, Setin dispăru pe neaşteptate. îşi luase zborul cu un rachetoplan, fără să anunţe pe cineva. Ştia că i s-ar fi interzis un asemenea zbor, că i s-ar fi recomandat să aibă răbdare pînă se vor organiza expediţii sistematice, dar nu mai putea să aibă răbdare. Spera să găsească, totuşi, un loc unde vegetaţia să fie măcar în parte aşa cum şi-o imaginau el şi Mihu Constant, atunci cînd vorbeau despre „Planeta viselor" şi acolo să-l ducă cît mai grabnic pe „bunicul cosmic". Dar vegetaţia pe care o întîlni — deşi destul de diversă — avea pretutindeni acelaşi aspect: era firavă şi parcă stoarsă de vlagă, gata să se usuce.

După această „explorare clandestină", drept pedeapsă, i se interzise să ia parte, o bucată de vreme, la vreo expediţie.

— Nici nu mă mai interesează planeta asta, care, într-un fel, m-a înşelat şi pe mine şi pe bunicul, ne-a înşelat aşteptările, visele! mărturisi Setin tatălui său.

Repeta, de fapt, într-o altă formă, o frază spusă de Mihu Constant. Adevărul era, însă, că dorea să rămînă cît mai mult alături de compozitor, căruia picioarele îi paralizaseră aproape cu totul.

Nu departe de navă, într-o mică poiană înconjurată de copaci piperniciţi şi presărată cu flori mici, palide, băiatul aranjase o „sală de concert în aer liber". Cîteva fotolii, un stereomagnetofon şi o orchestroorgă formau inventarul „sălii".

Setin îl ajuta zilnic pe Mihu Constant să vină în poiana aceea şi rămîneau acolo ore în şir. Ascultau concerte imprimate, alteori cînta băiatul, sau Mihu Constant îşi ţinea lecţiile de compoziţie. Căuta să-i dezvăluie „nepotului" toate, absolut toate cunoştinţele sale pe care încă nu apucase să i le împărtăşească. Socotea că e singurul rost al zilelor pe care le mai avea de trăit, pentru că era convins, mai mult ca oricînd, că descoperirea şi îndrumarea talentului excepţional al lui Setin rămînea probabil cea mai importantă „operă" a vieţii sale, mai ales acum cînd ştia precis că marea sa compoziţie despre zborul navei „Icar" nu va fi niciodată terminată.

— Setin, tu ai mai compus ceva din „Planeta viselor"? îl întrebă într-o zi.

— Nu, bunicule. Nu pot. Oricît am încercat... acum nu mai pot să lucrez.

— Înţeleg. Da, realitatea s-a dovedit altfel decît planeta pe care o plăsmuise imaginaţia noastră. Totuşi, va trebui să continui compoziţia, să o termini... poate mai tîrziu... poate chiar mult mai tîrziu. Dar să nu renunţi la ea! Să nu renunţi la nici un vis făurit cu ochii deschişi, băiatule. Mai ales că tu ai încă timp să întîlneşti aievea „Planeta viselor“... Dar pînă acum nu te-am întrebat: ce meserie vrei să înveţi? Vei fi, desigur, în primul rînd muzician, compozitor, totuşi va trebui neapărat să mai cunoşti o meserie, ca să poţi fi cît mai folositor într-o viitoare expediţie cosmică. Pentru că vei dori să mai participi şi la alte expediţii, nu-i aşa?

— Se-nţelege, bunicule! Doar sînt un „copil al stelelor"... Aş vrea să fiu cosmobiolog, ca dumneata.

— Ei, ca mine! E drept că în timpul zborului am învăţat ceva de la Abor, dar nu mă pot considera decît un cosmobiolog amator. Tu, însă... Ceilalţi „unchi cosmici", care-ţi sînt profesori, spun că ai putea deveni nu numai un bun muzician, ci şi un

priceput om de ştiinţă. Şi, dacă poţi, trebuie să devii! De fapt, în vremea noastră orice artist trebuie să fie la curent cu nenumăratele victorii ale ştiinţei. Altfel şi arta lui are de suferit, aşa cred eu!

Într-a şaisprezecea zi de la sosirea pe planeta-vie, Setin o întîlni pe Aria în apropierea navei.

Aria, o fetiţă de cinci ani, ţinea în mînă un bucheţel de flori şi, ţopăind într-un picior, cînta cît o ţinea gura un cîntec-joc:

— De zîmbeşti îţi dau o floare,

De-ai să cînţi îţi dau o floare!...

Zărindu-l pe Setin, socoti că şi-a găsit un tovarăş de joacă şi se apropie de el, repetînd cîntecul. Băiatul tocmai voia să-i spună că nu-i arde ni.ci de cîntat şi nici de dansat, cînd zări floarea pe care i-o întindea Aria. Semăna cu multe alte flori de pe planetă, dar era mai mare şi culoarea mov o avea mult mai vie.

142

Cu un gest brusc, Setin luă bucheţelul. Aproape toate florile acelea erau mai mari şi mai viu colorate decît florile obişnuite, pe care le cunoştea acum destul de bine.

Fetiţa începu să scîncească:

— Dă-mi înapoi floricelele! Eu le-am cules! Sînt ale mele!

— Sigur, sigur, Aria! Ia-le înapoi, nu te supăra. Dar spune-mi, te rog, unde ai găsit florile astea frumoase?!

— Acolo unde stai tu mereu cu bunicul Mihu şi cînţi.

— Nu se poate!

— Ba da! Du-te şi vezi! Mai sînt şi alte floricele frumoase.

Setin o rupse la goană spre poiana din care făcuse o „sală de concert în aer liber“. Cînd ajunse, privi cu atenţie în jur.

Într-adevăr, florile din poiană erau mai mari decît cele obişnuite, decît fuseseră înainte. Mai ales cîteva, din apropierea orchestroorgii şi a locului unde se afla stereomagnetofonul, crescuseră vizibil şi culorile lor deveniseră mult mai vii. Şi iarba parcă se îndesise, părea mai viguroasă. La fel şi frunzele copacilor.

„Ce s-o fi întîmplat aici? se întrebă Setin, buimăcit. Trebuie să-l anunţ imediat pe unchiul Abor!“

Peste cîteva minute se întoarse în poiană împreună cu astrobiologul. Abor cercetă atent florile, iarba, apoi copacii:

— Şi crengile copacilor au crescut. Se cunoaşte bine că au

avut o perioadă de creştere mult mai rapidă decît cea normală. Culoarea deosebită, mai deschisă, a cojii, stă mărturie.

— Dar cum de s-a întîmplat asta aşa... dintr-o dată?

— Nu s-a întîmplat dintr-o dată, ci în decurs de mai multe zile.

— Atunci de ce n-am observat? Doar vin mereu aici!

— Tocmai pentru că vii adesea, te-ai obişnuit atît de mult cu locul încît aproape nici nu-l mai priveşti. Iată de ce n-ai observat schimbările.

— Dar care e cauza fenomenului ăstuia extraordinar?!

— Hm… N-aş putea încă să-ţi spun… Aş lansa totuşi o ipoteză, dar…

— Ce ipoteză?!

— Dar e prematur să o lansez! Trebuie să mă ajuţi să facem nişte experienţe... Vrei?!

— Sigur!

— Te rog să selecţionezi nişte benzi cu cele mai măreţe compoziţii ale pămîntenilor. Sper că experienţele pe care le vom face or să merite această cinste!

Abor alese trei locuri nu prea depărtate de navă, unde i se păru că vegetaţia era mai variată şi, ajutat de Setin, instală acolo cîteva amplificatoare sonore legate de cîte un stereomagnetofon. Stereomagnetofoanele transmiseră apoi zi şi noapte, fără oprire, muzica anticilor Beethoven, Bach, Liszt, Enescu şi a altor mari compozitori mai vechi sau moderni.

Abor nu voia să spună nici celorlalţi cosmonauţi care era scopul acelor transmisiuni muzicale. Băiatul avea însă o bănuială.

În a şasea zi de la începerea „experienţei misterioase", în timp ce se afla cu „unchiul cosmic" lîngă unul dintre cele trei stereomagnetofoane, Setin exclamă, privind în jur:

— Acum totu-i clar! Uite ce mult au crescut şi florile, şi iarba. Florile şi plantele de acolo şi-au dezlipit tulpinile de sol, încep să şi le înalţe spre cer! Muzica a făcut năzdrăvănia asta, nu-i aşa, unchiule Abor? Voiai să verifici, cu experienţa dumitale, puterea muzicii asupra plantelor, nu-i aşa?!

— Da. Şi se pare că ipoteza mea nu a fost greşită. Muzica stimulează creşterea plantelor de pe această planetă.

— Extraordinar!

— Într-adevăr, ceva e extraordinar, dar nu fenomenul în sine, care e binecunoscut şi pe Pămînt. Se ştie de multă, de foarte

multă vreme că muzica poate stimula creşterea diferitelor plante de pe Terra. Undele sonore influenţează fotosinteza. încă de pe la mijlocul secolului XX s-au făcut în India numeroase experienţe în legătură cu acţiunea undelor sonore asupra dezvoltării plantelor. Experienţele au continuat, s-au intensificat şi în alte părţi. Totuşi, din punct de vedere practic, metoda s-a dovedit puţin eficace. Stimularea creşterii prin muzică era destul de limitată şi s-au găsit multe alte metode mai fructuoase pentru dezvoltarea rapidă a plantelor terestre. Pe planeta asta, plantele par să fie însă excepţional de „melomane". Viteza cu care cresc influenţate de muzică e, într-adevăr, extraordinară!

— Să-i spunem bunicului Mihu! exclamă Setin. Ce mult o să se bucure!

— Nu! Mai ai răbdare cîteva zile.

— Cîteva zile?! Dar dacă în timpul ăsta îşi va pierde toate simţurile?! Ştii doar că de ieri şi-a pierdut şi simţul olfactiv.

— Am vorbit cu medicul. Mi-a spus că văzul şi auzul i se vor atrofia ultimele, peste cel puţin douăsprezece zile... Să mai aşteptăm, să mai lăsăm plantele să crească, în aşa fel încît surpriza şi bucuria pe care o să le aibă bătrînul să fie şi mai mari.

Peste alte şase zile, Mihu Constant fu dus cu un rachetoplan la unul dintre locurile unde fuseseră instalate stereomagnetofoanele, zone pe care Setin le numise „oazele muzicii". în acele „oaze“ vegetaţia devenise complet de nerecunoscut, de parcă ar fi fost de pe altă planetă. Schimbarea nu consta numai în creşterea de-a dreptul extraordinară, ci şi în alte caracteristici, pe care plantele le avuseseră, desigur, de la bun început, dar abia acum se amplificaseră în aşa măsură încît puteau fi sesizate.

Florile, de pildă, căpătaseră nuanţe atît de intense încît păreau nişte mici reflectoare de lumină colorată. Multe dintre ele împrăştiau acum un miros nespus de plăcut, care îmbălsăma aerul pe o mare distanţă în jur.

Iarba, deasă ca peria, viguroasă, avea o culoare verde-aurie, strălucitoare şi sclipea sub lumina soarelui ca mii de cioburi de oglinzi.

Alte plante, înainte minuscule, crescînd, luaseră forme atît de diverse, de complexe, încît păreau nişte dantele împletite cu o neînchipuită măiestrie şi imaginaţie.

Toţi copacii care intraseră în „zona de influenţă a muzicii" îşi priveau fraţii mai depărtaţi, cu care fuseseră, pînă de curînd, egali, „de sus“. Se înălţaseră şi porţiunea crengilor crescută sub influenţa muzicii era dreaptă, netedă. Frunzele, dezvoltîn- du-se şi ele, deveniseră argintii ca ale mestecenilor tereştri.

Mihu Constant, căruia nu i se dezvăluise secretul „oazelor muzicii", crezuse la început că Abor şi Setin descoperiseră acele locuri cu vegetaţie feerică aşa cum le vedea el acum.

— Minunat! într-adevăr minunat! îngînă după ce coborîseră în prima „oază“. Păcat că vegetaţia asta se întinde pe o suprafaţă atît de mică!... Dar care e explicaţia că în acest loc plantele sînt cu totul altfel dezvoltate decît în jur? Solul e deosebit? De ce, Abor? Ai cercetat?

— Am cercetat! Cauza acestei dezvoltări e... muzica!

— Muzica? Nu înţeleg!

Abor îi vorbi despre experienţa pe care o făcuse şi deşi fenomenul de stimulare a creşterii plantelor prin muzică îi era de mult cunoscut lui Mihu Constant, el nu se putea abţine să exclame după fiecare frază a cosmobiologului:

— Extraordinar! Extraordinar!

Iar cînd totul i se clarifică, spuse cu o uimire amestecată cu bucuria care îl înăbuşea parcă:

— Înseamnă că faţa planetei se va putea schimba cu totul! Şi asta o va face muzica! Muzica! Nu-i aşa, Abor? Se vor instala pe planetă mii de amplificatoare sonore, şi cea mai măreaţă muzică a pămîntenilor va îmbrăţişa această lume. Va fi o îm- brăţişare generatoare de energii uriaşe, care vor transforma planeta într-o grădină de basm! Nu-i aşa, Abor?

Prins de entuziasmul şi emoţia lui Mihu Constant, cosmobiologul se grăbi să-l aprobe:

— E foarte, foarte posibil tot ce spuneţi! Da, e foarte posibil!

— Setin! Auzi, băiatule? Totuşi, planeta nu ne-a înşelat! Ea aştepta doar muzica pămîntenilor ca să poată deveni cum ne-am imaginat-o! Da, ea este, totuşi, „Planeta viselor"!

— Şi pe „Planeta viselor" cresc, aşa cum ai dorit, flori asemenea trandafirilor de pe Pămînt. Uită-te, bunicule!

Setin îi întinse o floare din „oaza muzicii", o floare cu cîteva rînduri de petale suprapuse, roşie ca sîngele, care semăna, într-adevăr, cu un trandafir.

Mihu Constant luă floarea, o privi îndelung şi scăpă un oftat:

— Păcat că n-o să mai pot termina niciodată compoziţia... Acum nu mai am forţe şi nici timp. Zilele-mi sînt numărate... Aş fi intitulat ultima ei parte: „Renaşterea planetei-vii".

Tăcu o vreme, apoi faţa i se lumină de un gînd:

— Setin, n-ai vrea să termini compoziţia în locul meu?! Am avea, astfel, o compoziţie comună. N-ai vrea?

— Eu... cum aş putea eu să...

— Ai putea, cu siguranţă că ai putea! Ba, cred că partea pe care o vei compune tu va fi cea mai bună. De fapt... ai şi început. Ştii, fragmentul acela din „Planeta viselor"... Va trebui, desigur, să lucrezi încă mult, poate ani întregi, dar vei reuşi, vei reuşi mai bine decît mine, pentru că — odată tot trebuia să ţi-o spun! — ai un mare, un foarte mare talent, băiatule. Mult mai mare decît al meu. Să nu-l trădezi niciodată! înţelegi ce vreau să spun?

— Eu... eu...

Setin nu fu în stare cîtva timp să lege cuvintele, apoi exclamă:

— Pe planeta asta o să răsune şi muzica dumitale, bunicule! Şi, auzind-o, florile or să-şi înalţe capetele, copacii or să-şi avînte crengile spre cer. Nişte crengi puternice, încărcate cu fructe de argint. Şi din muzica dumitale va prinde viaţă „Planeta viselor", bunicule!

Mihu Constant continuă să privească concentrat floarea pe care o ţinea în mînă. într-un tîrziu şopti, parcă numai pentru el însuşi:

— Înseamnă că o să trăiesc mai departe în florile şi copacii acestei planete... Ce-aş putea să-mi doresc mai mult?

Şi pentru prima oară de cînd „Icar“ îşi atinsese ţinta călătoriei, zîmbi. Poate că zîmbea florii pe care o ţinea în mînă, poate lui Setin, sau poate liniştii ce începea să i se aştearnă în suflet.

Minuni la Mărgărit

Ioana Petrescu

Era într-o duminică de vară. O duminică pe care n-aveau s-o uite în veci mărgăritenii. Şi anume, în ziua aceea se întîmplă un lucru de necrezut ce avea să schimbe cu totul firul vieţii Brînduşei — fetiţa cu codiţe ca mătasea porumbului. Şi firul altor vieţi.

Dis-de-dimineaţă, Brînduşa se înfiinţă la stupăria cooperativei. Avea răspundere nu glumă. Lucrau acolo toţi pionierii. Dar învăţătorul — nenea Fane, cum îi spunea toată lumea — plecase pentru două săptămîni la Buziaş şi lăsase stupii mai ales în seama Brînduşei, în ea avea mare încredere, era doar premianta clasei a IV-a.

De la umbra unui salcîm, fata privi un timp zborul harnic al albinelor care săgetau în lumină. Nici una nu se oprea pe florile care smălţau iarba, cum le văzuse ea altădată, ci se îndreptau toate spre răsărit, foarte grăbite să-şi atingă ţinta. „Unde s-or fi dueînd?“ se întrebă.

În văzduh, peste zumzetul albinelor, desluşi zbîr- nîitul unui avion care nu se vedea. Oare cu ce viteză zboară o albină? Avea să-l întrebe pe nenea Fane la întoarcere.

Apoi se mustră singură că-şi pierde vremea. Îşi puse masca şi mănuşile şi porni să inspecteze stupii.

La călcîiele fetei se aţinea Lupa, căţeaua lui Răducu. Şi pe ea o avea în grijă Brînduşa, de la plecarea băiatului, cu nenea Fane, la Buziaş.

— Culcat! porunci Brînduşa.

Căţeaua se aşeză cuminte cu botul pe labe, dar ochii iscodeau în toate părţile. Era în stare de război cu albinele. Cînd îi veni bine, hap! înhăţă o nevinovată culegătoare care făcuse imprudenţa să se apropie de botul ei.

Brînduşa o ameninţă cu nuiaua:

— Răutate! Să nu te prind că vînezi albine. Acasă!

O croi uşurel peste coaste. Căţeaua păru că a înţeles. Spăsită, amărîtă se tîrî pînă la marginea prisăcii. Dar cînd ajunse acolo începu să latre întă- rîtată la o căruţă care se apropia în clinchet vesel şi scîrţîit de osii.

— Bună dimineaţa, moş Vasile.

— Să trăieşti, fetico! Las şi eu căruţa acilea, la umbra nucului, că am puţină treabă cu preşedintele. Moşul se depărtă

îngînînd un cîntec: *„S-a dus Chiriac la luncă / Să taie Măriţei furcă... / Şi-a şezut o săptămînă / Şi-a tăiat o strîmbătură. / Mai bine şedea-a... o lu-u-ună-ă... / Şi tăia o-o-o... furcă-ă-ă bu-u-u-nă...“*

Moş Vasile se întrerupse din cîntec privind cu plăcere la o femeie tînără care stătea în pragul unei căsuţe albe. înaltă, voinică, clădită din plin, era parcă întruchiparea belşugului verii.

— ’Mneaţa, Florico! Unde-i preşedintele?

— Adineauri a trecut pe-acilea, că mi-a făcut inspecţie la clocitoare. Şi a zis că-i mulţumit.

— Cum să nu fie? Cine a mai pomenit aşa cloşcă vrednică, să scoată zece mii de pui dintr-o dată!

Florica rîse.

— Chiar că au şi început să iasă primii puişori.

— Şi puiul tău, cînd îi e sorocul?

— Taman peste fo două luni.

— Apăi, noroc! Să fie într-un ceas bun! îi ură Vasile, depărtîndu-se.

Linişte... Cînd şi cînd iapa costelivă, înhămată la căruţă, sforăia, bătea din copită, îşi scutura capul, apărîndu-se de muşte... Clopoţelul de la gîtul mîn- zului clinchetea un cîntec dulce. Zburda fericit în jurul căruţei şi se zbenguia de unul singur.

Era atît de drăgălaş, încît Brînduşa nu se putu împotrivi pornirii să vină lîngă el să-l mîngîie. în palmă avea o fărîmă de fagure cu care-l îmbie.

— Hai, căluţule, drăguţule, nu-ţi fie teamă.

Mînzul scutură capul, o privi într-o parte cu ochiul
lui mare, ca pruna bruMarie, şi se feri în lături sperios. Nu era învăţat cu asemenea bunătăţi. Fata îl lăsă în pace şi-şi văzu de treabă. Scoase capacul unui stup. Ceea ce văzu acolo i se păru nespus de ciudat. O albină se aşezase pe fagure. Stătu o clipă nemişcată, apoi porni să se învîrtească uşurel, cu paşi repezi, parcă ar fi dansat. Cînd la dreapta, cînd la stînga, se rotea, făcînd plecăciuni celorlalte surate care se adunaseră în jurul ei. Părură că se molipsesc şi ele de pofta ei de joc şi se încinse baletul albinelor. Prima dansatoare mergea în frunte şi trăgea după ea un şir întreg. Făcea la volte, la piruete, ca o adevărată balerină, şi toate celelalte îi repetau mişcările, săreau în loc, căutau s-o atingă cu antenele.

Totul nu durase mai mult ca un minut, apoi, deodată, prima dansatoare se opri în loc, zbură mai departe şi-şi reluă jocul în alt colţişor al fagurelui. După ce împlini şi acolo acelaşi ritual, zbură pe neaşteptate cu tot alaiul după ea. Fata fusese atît de prinsă de hora albinelor, încît nici nu mai ştiu ce se petrece în jur. Tresări, auzind un lătrat în spatele ei.

Pasămite, Lupei i se făcuse de joacă; se apropiase fără nici un gînd rău de mînzul care zburda, şi hămăise de cîteva ori, prietenoasă. Numai că mînzul nu înţelesese ce pofteşte. Inspăimîntat la culme, ciuli urechile şi-o luă la fugă prin poiană; căţeaua după el, tot lătrînd şi zbenguindu-se. în galopul lui dezordonat răsturnă un stup. Albinele năvăliră asupră-i furioase. înnebunit de înţepăturile lor, mînzul se ridică în două picioare, nechezînd subţire, apoi începu să sară printre stupi, doborîndu-i la pămînt.

La chemarea lui, iapa porni în goana mare să-şi apere odorul. Brînduşa, îngrozită, fugi după mînz, încercînd să împiedice prăpădul. Spre norocul ei purta încă plasa şi mănuşile, care o apărau de albine. Strigătele ei de ajutor fură auzite în toată cooperativa. Prima care ajunse la faţa locului a fost Florica. îşi lăsă baltă toată treaba la clocitoare şi alergă cît o ţineau picioarele să vadă ce s-a întîmplat. Pe lîngă ea zbură mînzul ca o nălucă, cu Brînduşa după el. Iapa trăgea căruţa într-un galop năprasnic. Mii şi mii de albine bîzîiau în jurul ei, într-un roi ameninţător.

Florica nu stătu o clipă la îndoială. Cînd căruţa trecu pe lîngă ea, încercă să apuce hăţurile. Albinele se întoarseră asupra ei, repezindu-se la faţă, la mîini.

— La o parte, Florico! strigă moş Vasile care se ivise în spatele ei.

Izbuti să apuce de dîrlogi şi să stăpînească iapa. Florica îi ajută Brînduşei să prindă mînzul.

Cînd ajunseră în poiană cei de la sediul cooperativei, atraşi de ţipetele de spaimă, rămaseră încremeniţi. Priveliştea era jalnică. Mulţime de albine moarte înnegreau iarba poienii.

Iapa doborîtă la pămînt, abia mai sufla. Lîngă ea, mînzul se tăvălea, chinuit de înţepături. Florica leşinase, Brînduşa se căznea s-o readucă în simţiri.

Moş Vasile singur era în picioare. Se lupta cu albinele. îşi repezea braţele în sus deasupra capului şi le mişca roată,

apărîndu-se cu îndîrjire, dar în bătălia asta crîncenă se aruncau mereu alte legiuni noi, ca ostaşii unui război adevărat.

Oamenii săriră în ajutorul lui, afumară albinele şi războiul încetă.

— Lăsaţi-mă în pace! spunea ursuz moş Vasile celor ce-l înconjurau, că n-am păţit nimic. Vedeţi de Florica, sărăcuţa de ea! Apoi îngenuncheă lîngă mînzul lui care abia mai mişca.

— Of! Frumosul moşului! se tîngui el. Mi l-au prăpădit blestematele de albine!

— Dar ce-ţi veni, măi omule, să-ţi laşi căruţa taman între stupii noştri? îl mustră preşedintele. Minte ai avut la anii dumitale? Acu' ai să dai seamă pentru toată paguba asta.

— Dar n-am lăsat-o între stupi, păcatele mele! Am lăsat-o acilea în alee, la umbra nucului. Se vede că iapa s-o fi tras la iarbă. Dar tu, fată, ce spui?

Brînduşa plîngea, scuturată de fiori.

— Nu ştiu, moş Vasile! Zău că nu ştiu cum s-a întîmplat. Eram la capătul celălalt. Tocmai ridicasem capacul unui stup, cînd numai ce îl văd pe mînz sărind în două picioare şi zvîrlind, de parcă dăduse strechea în el. Căţeaua lătra. S-o fi speriat de ea.

— Ba l-o fi pişcat vreo albină de bot sau de ureche, îşi dădu cu părerea secretarul Buia.

Florica se trezise şi privea în jurul ei, rătăcită. Preşedintele, care făcea faţă cu energie tuturor situaţiilor, nu-şi pierdu cumpătul nici de data asta.

— Trebuie dusă imediat la dispensar. Gogule, înhamă caii la docar. Şi dumneata, moş Vasile, te duci cu dînsa, să te panseze doctoriţa.

— Ba vorbă-i! Eu rămîn acilea cu căluţii mei. Nu mi-e de pielea mea, că-i argăsită şi bătrînă. Da' ce mă fac cu mînzul? Dacă moare, dragul moşului?

Mînzul stătea ghemuit lîngă iapă, gîfîind din greu şi privea în jur cu ochii tulburi, parcă cerînd ajutor.

Trimiseră în grabă pe cineva la veterinar, dar omul se întoarse cu răspunsul că e plecat la Constanţa. Abia marţi dimineaţa se prezentă el la preşedinte care îi povesti întîmplarea nenorocită şi-l rugă să treacă neîntîrziat pe la moş Vasile.

Veterinarul se şi duse îndată şi ceru să vadă mînzul. După ce

îi palpă cu atenţie trupul şi îi ascultă bătăile inimii înălţă din umeri a uimire.

— Nu mai înţeleg nimic. E o adevărată minune. După cîte mi s-au povestit, nu credeam să-l mai găsesc în viaţă. Am avut mai de mult un caz asemănător. Calul a murit în cîteva ore.

Moş Vasile îl privi chiorîş, mormăind printre dinţi:

— Iacă, poftim! Aşa-i cu tinerii ăştia. Socot că mută lumea din loc cu ştiinţa lor şi minunile nu le sînt pe plac.

Îi întoarse spatele. Nu-i mai păsa lui de veterinar. Mînzul era sănătos şi iapa la fel.

Florica se întremase şi ea. Doctoriţa, care urmărea îngrijorată starea ei, părea la fel de uimită ca şi veterinarul de repeziciunea cu care se refăceau ţesuturile.

După cîtva timp născu un băiat dolofan, deosebit de vioi şi de bine legat. L-au botezat Marin, după numele tatălui, tractoristul, şi îl alintau Marinuş, dar îi mai spuneau şi biciclistul. îşi mişca picioarele cu atîta putere în sus şi în jos, că se descotorosea într-o clipă de scutece şi pedala fără întrerupere în gol, încît îşi merita pe deplin porecla.

Doctoriţa îi ceru Floricăi să-l aducă în fiecare săptămînă la control. Se minuna de fiecare dată: băiatul creştea văzînd cu ochii, ca un aluat bine dospit.

— Oare ce-i cu el? întrebă îngrijorată mama.

— Nimica rău, Florico. Pruncul tău e un fenomen. Deşi născut la şapte luni, e mai mare şi mai voinic decît toţi sugacii din sat. Se vede că ai lapte bun şi din belşug.

Hotărî să supravegheze cazul acesta de aproape. „Biciclistul" nu se sinchisea de supravegherea ei. Nu plîngea niciodată. îşi cerea însă tainul cu energie tot mai sporită.

Într-o bună zi, se cumpăni în patru labe în pătuceanul pe care i-l meşterise Marin, apoi se ridică, se apucă cu mîinile de gratii şi se apleca, gata să se dea peste cap.

— Asta-i prea de tot, spuse cu năduf Florica, luîndu-l în braţe şi lipindu-i o pălmuţă pe partea cea mai rotunjoară.

Marinuş nu se supără defel: se uită la ea şi chicoti, ca de obicei.

Dar peste cîteva zile nu-i mai ardea de pozne. Răcnea întruna asurzitor.

Florica, mamă tinerică şi fără multă experienţă, alergă într-un suflet la doctoriţă.

— Ce-o fi avînd, de ţipă ca din gură de şarpe? o întrebă, înspăimîntată. Că pînă mai ieri, ştiţi şi dumneavoastră, că era copilul cel mai cuminte.

Doctoriţa îl cercetă cu băgare de seamă. îi deschise guriţa.

— Uite pricina! Îi arătă un punctişor alb pe gingia roşie şi umflată. îi iese un dinte.

Florica făcu ochii mari.

— Aşa curînd? Că abia împlini o lună.

— De obicei, primul dinte iese pe la cinci, şase luni, dar ţi-am mai spus că el nu-i un copil ca toţi copiii.

Florica duse mina la gură, speriată.

— Vai de mine!

Doctoriţa se grăbi s-o liniştească.

— Nu e nici un rău. Pruncul tău e ca Voinicul-din-poveste, care creşte într-o lună cît alţi copii într-un an.

Mai mult nu putea nici dînsa să spună; creşterea aceasta supranormală era o enigmă, pe care n-avea cum s-o dezlege. Dar aceasta nu era singura enigmă la Mărgărit.

Mînzul lui Moş Vasile pornise şi el să crească, parc-ar fi fost în întrecere cu Marinuş. Era gras şi rotund, ca un pepene, cu părul lucios, mai neastîmpărat ca oricînd.

Şi moş Vasile nu-şi mai încăpea în piele de bucurie.

— Pe cinstea mea, spunea el fîrtaţilor, la toţi ne-au priit înţepăturile. Asta-i minune curată. înainte de păţania cu albinele, iepuşoara mea era sfrijită de-i vedeai coastele, că zăcuse de răpciugă, şi mînzocul era slăbuţ şi pirpiriu ca vai de el; ian priviţi-l că parcă ar mînca jăratic. L-am poreclit Ducipal, că ăla a fost un cal vestit, despre care povesteşte Alexăndria.

Oamenii priveau şi- se mirau; tot satul vorbea de Ducipalul lui moş Vasile — cel înţepat de albine — or care nu voise să moară, şi era mai zdravăn ca înainte.

Dar cînd se uitară mai cu luare-aminte la moş Vasile, le păru şi el foarte schimbat.

— Ce vă cruciţi aşa de mine, oameni buni? Iacă, am început şi eu să înfloresc ca un trandafir. Se vede că mi-a ajutat veninul albinelor. Ce-o să se mai minuneze Chirilă al meu!

După minzul năzdrăvan, după copilul năzdrăvan, iată că venea la rînd bătrînul năzdrăvan. Nu era numai o glumă de-a moşului cel mucalit. Era de nerecunoscut. Întinerise.

Obrazul buhăit de înţepături se vindecase şi pielea era netedă şi rumenă ca la douăzeci de ani. Începuse să-i crească părul ca o perie. Şi creştea bălai şi creţ ca în tinereţea lui. Gingiile ştirbe se împodobeau cu dinţi de lapte. Şi spinarea gîrbovită se îndreptase. Îşi recăpătase moş Vasile ţinuta ostăşească şi mersul sprinten de acum patruzeci de ani.

— Iote, mă! spunea el vesel, cui sta să-l asculte. Nu mai am mult şi ajung flăcău. De-acu, or să se bată fetele pe mine la horă.

Lumea nu mai ştia ce să creadă, văzînd că minunile se ţin lanţ. Prunc, mînz, pînă şi căţeii fătaţi de Lupa de curînd, toţi creşteau peste rînduiala firii. D-apoi moş Vasile, care întinerise? Aveau ce sporovăi cumetrele. Se petreceau tot lucruri ca în basme.

Într-o zi, pionierii s-au întîlnit la prisacă. Începea culesul cel mare. Învăţătorul venise mai devreme. Privea cu atenţie albinele şi nu se dumirea.

— Parcă n-ar fi albinele noastre. Nu vedeţi ce mari sînt? Doar nu s-or fi hrănit toate cu lăptişor de matcă! Ce minune o mai fi şi asta?

Cînd cercetă ramele, altă mirare: recolta de miere părea să fie din cale-afară de îmbelşugată.

— Trebuie să adăugăm faguri suplimentari, să mărim volumul stupilor. Vom scoate peste cincizeci de kilograme la un stup. Aşa ceva n-am mai pomenit şi doar sînt de treizeci de ani apicultor.

Răducu se amestecă în vorbă:

— Tăticule, am uitat să-ţi spun că a telefonat Sanda. Şi-a luat concediu. Vine mîine. Ea o să le descurce pe toate, ai să vezi.

Sanda, sora cea mare, era cercetător principal la institutul de Geofizică şi Răducu nutrea pentru ea o admiraţie nespusă. Sanda ştie tot şi nu se poate să nu dezlege misterul.

În dimineaţa următoare, nenea Fane i-a povestit fetei întâmplările ciudate şi ea păru foarte curioasă să vadă cu ochii ei isprăvile albinelor.

După ce au băut lapte cald de la Joiana şi au dat gata cozonacul proaspăt, au pornit cu toţii să-i arate minunile Mărgăritului. S-au dus la prisacă. Linişte. Lumina părea plămădită din mierea albinelor.

— Pare într-adevăr un loc vrăjit, glumi Sanda.

Nenea Fane se apropiase de stupul de observaţie.

— Ia priveşte colea! Ce-o fi cu albinele noastre? Toate cele din vara asta sînt de o mărime neobişnuită.

Sanda examină cu atenţie cîteva, care se plimbau pe capacul stupului.

— Într-adevăr! Au peste trei centimetri. N-am văzut niciodată albine de dimensiunea asta. N-aţi cercetat prin împrejurimi? Poate matca lor s-a încrucişat cu vreo specie nouă, necunoscută?

— Ce specie? se indignă nenea Fane. Nu cunosc eu speciile? Şi pe aici, pe aproape, nici nu se află prisăci.

— Trebuie să duc eu cîteva la Bucureşti, la Institutul de Biologie, hotărî Sanda. Şi acum, Brînduşo, să-mi povesteşti întîmplarea cu caii. Caută să-ţi aminteşti totul. Să nu uiţi nici un amănunt!

Brînduşa, emoţionată ca la examen, începu să povestească. Cînd ajunse la dansul albinelor, nenea Fane o întrerupse uimit:

— Mie cum de nu mi-ai spus asta niciodată, fetiţo? Apoi se întoarse spre Sanda. Mişcarea aceasta a albinelor e ceva caracteristic. Cînd ele au descoperit undeva nectar din belşug, se întorc degrabă la stup ca să înştiinţeze şi pe celelalte despre prada lor bogată şi să le arate drumul. Dansul lor ţine atîta timp cît nectarul se obţine uşor. Eu nu l-am observat la întoarcerea mea. Pesemne că între timp locul descoperit de ele fusese săcătuit. Cine mai poate şti unde se duceau?

— Se duceau departe, spuse cu însufleţire Brînduşa. Le-am urmărit zborul. Nici una nu se oprea pe florile noastre din poiană.

— Şi de ce nu mi-ai spus pînă acum? întrebă nenea Fane. Am fi putut încerca să le marcăm.

Brînduşa plecă ochii vinovată. Era gata să plîngă. îngăimă cu greutate:

— Atunci am fost atît de speriată! Apoi nu ştiu cum se face că am uitat de ele. Am avut alte griji.

Sanda o mîngîie:

— Lasă, Brînduşo, nu-ţi fă inimă rea. O să dăm noi de rostul întâmplărilor. Spune mai departe!

Şi fata reluă firul povestirii.

După ce sfîrşi ea, Sanda vru să-l vadă pe Marinuş. Merseră deci pînă la căsuţa albă în care erau adăpostite clocitoarele

artificiale. Marinuş, gol-goluţ, se juca afară în nisip. Cînd îi văzu, începu să rîdă,
arătîndu-şi dinţişorii albi ca miezul de nucă. Apoi se căzni să se ridice în picioare.

— Ma-ma! Ta-ta! Pa-pa! Buf!

Incheindu-şi repertoriul, căzu în nisip. Dar nu
părea deloc supărat. O luă din loc la iuţeală, în patru labe, ca un pui de maimuţă. în curticică dădură năvală, cu piuituri ascuţite, mii de puişori aurii. în urma lor venea şi Florica.

Cînd o văzu pe maică-sa, copilul dădu un chiot şi se agăţă de fusta ei.

— L-aţi văzut? spuse mîndră femeia. Doamna doctor zice că arată ca un copil de doi ani. Ia spune tu cum te cheamă, îl pofti ea.

Copilul silabisi cu grijă:

— Mă-li-nuş.

Apoi, ruşinat, se ascunse în fusta maică-si. Sanda îl privea cu luare-aminte.

— într-adevăr, pare de necrezut! Spui că nu are decît trei luni?

— Trei luni şi două zile, o îndreptă Florica.

— Să-ţi trăiască!

Sanda scoase din buzunar un pacheţel cu bomboane de lămîie.

— Ţine, Mălinuş!

Îl lăsă să scotocească în pachet, iar ea porni mai departe în cercetarea minunilor. Nenea Fane o duse la căsuţa curată, spoită de curînd, a lui moş Vasile. Îl aflară pe prispă, unde silabisea un almanah. Cămaşa de cînepă lăsa să se vadă în deschizătura ei gîtul roşu şi muşchiulos.

— Bine te-am găsit, moş Vasile!

— Iaca! Să trăieşti, don’ învăţător, bine-ai venit, don’şoară!

Bătrînul lăsă cartea şi ieşi în întâmpinarea lor cu pas sprinten. Faţa îi era rumenă, fără zbîrcituri; rîdea cu dinţii albi, puternici, fără cusur.

— Poftiţi! M-aţi prins că-mi făceam lecţia, ca un puşti de şapte ani.

— Frumos, moş Vasile, spuse Sanda. Pe Chirilă l-am văzut de curînd. Mi-a spus că la toamnă are concediu, vine să te vadă negreşit. Dar n-are să te mai recunoască. Pari mai tînăr decît

atunci cînd eram o copiliţă şi-mi coceai porumb în spuză.

— Ei! Pe atunci eram un hodorog şi acum, cînd îmi pregătisem şi eu banii de colivă, am întinerit aşa ca prin minune, de nu mai înţeleg ce e cu mine. Eu mă bat cu gîndul că din veninul albinelor mi se trage; mi-a spus farmacistul că e bun de leac; că de cînd ne-au pişcat albinele, mi s-a întors şi vederea şi mi-a crescut şi părul şi dinţii. Nu ştiu ce să mai zic, dar dacă o ţine tot aşa, încalţe faceţi şi din mine pionier ca voi, tot am început să citesc cărţi.

Răducu şi Brînduşa rîseră, înveseliţi de sporovăială moşului.

— Te facem, moş Vasile, da' acum arată-ne, te rugăm, Ducipalul dumitale.

Atît aştepta bătrînul. Mînzul era mîndria lui. Era un armăsar vioi şi fără astîmpăr, care o aţinti pe Sanda cu ochiul lui sperios şi începu să sforăie.

— Nu vă apropiaţi prea mult, îi sfătui moşul, că uneori e nărăvaş tare. Fărîmă căruţa dacă-l pui să tragă. Ăsta-i cal de călărie, nu glumă. Dar trebuie strunit. Aş putea să-l vînd, că mi s-a dat preţ bun, da' nu mă îndur de el. Mă topesc de dragul lui.

În timp ce el vorbea, Sanda trecu să vadă iapa, care ronţăia cuminte ovăzul din iesle.

— Frumoasă ţi-e şi iapa.

— Şi ea s-a îndreptat de la pătărania cu albinele, că înainte era o mîrţoagă ca vai de capul ei, cum eram şi eu un hodorog bătrîn.

— Mda! ciudat! Foarte ciudat! şopti Sanda ca pentru sine.

Îşi luară rămas bun de la moş Vasile, care-i petrecu pînă la poartă tot cu cimilituri.

— Bag seama că dumneavoastră vă cam grăbiţi. Şi eu vorbesc, vorbesc... Vorbărie fără rost! Cum e zicala: Boul să-l legi de coarne şi omul de limbă.

La dispensar Sanda a stat de vorbă cu doctoriţa care i-a confirmat creşterea supranormală a copilului. Dar nu-şi spuse părerea.

— Acum, că ai văzut cu ochii tăi şi te-ai convins, cum îţi explici? o întrebă nenea Fane nerăbdător cînd ajunseră acasă.

Răspunsul ei întîrzia. Se juca distrată cu un căţel fătat de Lupa, şi el crescut voinic, ca şi Marinuş.

— Căţelul lui Răducu, ca şi mînzul, ca şi copilul, fac dovada că sînt sub influenţa unui stimulent vital puternic, acelaşi care a

acţionat şi în cazul lui moş Vasile şi al albinelor, ajunse la o dezvoltare neobişnuită. Cauza primă a fenomenului pare să fie tocmai albinele. Dar de unde provine acel „stimulus vitae“ transmis prin înţepăturile lor? Pare să-şi fi procurat un anumit nectar cu proprietăţi deosebite. Unde se duceau ele în răstimpul cînd le-a observat Brînduşa dansul? Iată întrebările la care trebuie să dăm un răspuns şi abia pe urmă să încercăm să formulăm o explicaţie.

După prînz, pionierii, în frunte cu Răducu şi Brînduşa, au pornit să exploreze împrejurimile, împărţindu-se în mai multe grupuri. Fata îşi amintea că albinele se duceau tot spre răsărit.

Sanda trecuse în camera ei şi medita asupra acelor ciudate întîmplări, cînd auzi glasul lui Răducu la fereastră:

— Sanda! Am descoperit încă o minune.

— Ce fel de minune?

— Nu-ţi spun nimic. Vino cu noi!

Sanda porni cu ceata copiilor, dar nu mai schimbă o vorbă cu ei. Păşea cu ochii în pămînt, îngîndurată, cînd o trezi strigătul lui Răducu:

— Nu te uiţi, Sanda?

În faţa ei se înălţa o pădure de aur, o pădure ca în basme. Sanda înainta uluită ca o lunatecă. I se părea că visează.

Cînd se apropie văzu că nu era o pădure, ci un cîmp întreg de flori gigantice, flori ca nişte sori, într-o revărsare bezmetică, înmănuncheate în tufişuri cu frunze bogate ce atîrnau în ciucuri şi draperii de tulpinile înalte cît nişte coloane de templu. Abia cînd ajunse la cîţiva paşi îşi dădu seama că nu era decît un lan de floarea-soarelui, crescută uriaşă, cu tulpini de grosimea braţului ei, cu corole cît roata carului, care se legănau în bătaia vîntului, cu faţa întoarsă spre soare, să-i soarbă lumina.

Pionierii se pierdură prin pădurea foşnitoare, ca într-o junglă.

Fură întîmpinaţi de un roi de albine care zburau grăbite de la o floare la alta.

— Parcă ar fi albinele noastre, strigă Anicuţa. Ce bine petrec ele aici!

— Crezi? rîse Mărunţelu. De ce ar fi proaste să zboare atîţia kilometri, cînd au flori destule la ele acasă?

— Poate că le plac mai bine florile astea mari, minunate.

— Nectarul pe care l-au găsit aici pesemne că nu-l pot afla în altă parte.

În timp ce pionierii discutau între ei, Răducu, cu ajutorul Sandei, se căţărase pe o tulpină, izbutind să reteze floarea, care căzu cu o bufnitură la pămînt. Sanda se aplecă într-un genunchi şi o cercetă îndeaproape.

— Ai văzut? triumfă Răducu. Ţi-am promis o minune. Asta nu e minune?

— Ba da! recunoscu Sanda. E de necrezut.

Brînduşa se căznea să prindă o albină, care bîzîia mînioasă că a fost tulburată în munca ei.

— Las-o în pace! Are să te înţepe! o sfătui Iliuţă.

— Măcar de m-ar înţepa, spuse Brînduşa. Auuu! Cu albina ţinută delicat între degete, alergă la Sanda.

— E o albină de-a noastră, priviţi-o cît de mare.

— Ajutooor! Ajutooor!

— E glasul lui Cadîr, spuse Brînduşa îngrijorată. Ce-o fi păţit?

Alergară cu toţii cît îi ţineau picioarele spre capătul lanului, de unde venea ţipătul.

Îi aştepta o privelişte ciudată.

Cadîr se zvîrcolea pe jos, luptînd cu o armată de insecte uriaşe, înfiorătoare, cu două coarne în frunte.

Erau lungi de un deget şi mişunau cu nemaipomenită iuţeală pe trupul bietului băiat.

Copiii se repeziră să-i dea ajutor, în războiul cu lighioanele acelea ciudate.

— Ce gîngănii or mai fi şi astea?

— Parcă ar fi furnici. Dar cine-a mai văzut furnici cît cărăbuşii?

Sanda se apropie şi ea, atrasă de ţipete. Cercetă insecta pe care i-o aduse Ţugui, învelită într-o foaie de brustur. Ceilalţi o înconjurară, explicînd în cor:

— Cadîr le-a călcat muşuroiul. Ele s-au răzbunat. Par să fie tot un fel de furnici.

— Seamănă într-adevăr cu o himenopteră, confirmă ea.

— Dar de ce are coarne? întrebă Brînduşa.[1]

— Nici nu sînt coarne, ci antene.

Rămase pe gînduri, privind la furnica ce încerca să se elibereze din foaia de brustur. Aceeaşi dezvoltare misterioasă pretutindeni...

După ce luară mostre de pe teren sub îndrumarea Sandei, pionierii porniră spre casă, ducînd în triumf floarea uriaşă, ca o tipsie de aur. Dar, trecînd peste deal, ca să scurteze drumul,

descoperiră altă ciudăţenie. Acolo, sus, creştea tot floarea soarelui, din specia obişnuită; dar pe lîngă mîndra ei soră din lan, părea pitică şi pipernicită. Florile nici nu se deschiseseră.

Sanda se opri şi toată ceata o înconjură.

— Aici pare să fie hotarul între două lumi: cea normală şi cea supranormală.

Tăcu muşcîndu-şi buzele. Apoi se purtă într-un chip cu totul neobişnuit. O rupse la fugă şi se pierdu printre plantele înalte, ce-şi înclinau capetele galbene şi învoalte spre ea, ca într-un salut de bun venit. Ieşi iar la lumină. Privirea îi rătăcea în jur peste mirişti, peste mărăcinişuri, îmbrăţişînd tot cuprinsul pînă la malul mării, la stîncile roşii ca mărgeanul, care-şi răsfăţau formele ciudate în bătaia soarelui. Aplecată într-un genunchi, părea să caute ceva, scurmînd pămîntul. Cu degetele adună în palmă cîteva pietricele şi le privi cu atenţie. Copiii se adunară în jurul ei, nenea Fane, care-i ajunsese din urmă, o întrebă:

— Ce cauţi tu, Sanda? Ai pierdut ceva?

Se ridică în picioare şi îi zîmbi, veselă.

— N-am pierdut nimic. Am găsit cheia misterului.

— Spune-ne şi nouă, că murim de curiozitate.

Pentru ea, lucrul era clar, dar cum să le explice?

— E o poveste lungă şi cam încîlcită. Hai să ne aşezăm la umbră că mi-e tare cald.

Merseră să se aşeze printre florile gigantice şi Sanda începu cam aşa:

— Aţi auzit voi, copii, de insula Delfinilor?

În timp ce le vorbea, avea în faţa ochilor platforma înălţată deasupra valurilor, cu o turlă uriaşă înfiptă în mijlocul ei. O vastă uzină plutitoare în care lucrau sondori, electricieni, mecanici şi marinari. înfrăţiţi în muncă, tinerii lucrători ai bazei ES_{12} alcătuiau o mare familie. Ei erau delfinii, în echipa lor se mai afla încă cineva care nu era pus în schemă nici în porţie la cantină. Era Stănel, robotul, un uriaş cuminte, care se supunea fără cîrtire comenzilor date de şefii lui. Dăruit cu o forţă neobişnuită şi cu o mare doză de inteligenţă, îşi mişca cu multă socoteală mădularele lui de oţel. Muncitorii îl îndrăgiseră, Stănel mititelul, care măsura trei metri înălţime, era ţinta glumelor lor. Dar, băiat bun, nu se supăra, nici nu răspundea. Odată i-au pus pe cap o tichie şi o ţigară groasă în gură. însă în curînd trebuiră să-şi ia rămas bun de la el. Stănel coborîse în adîncul apelor să-şi ia

postul în primire. I se dăduse o sarcină importantă. Prietenii îl petrecură cu ochii, făcîndu-i bezele pînă ce l-au văzut dispărînd în valuri.

Toate acestea le povesti Sanda copiilor, ferindu-se însă să pomenească de scopul urmărit acolo, care era strict secret. Nu era un simplu foraj petrolifer, ci o explorare de alt soi: fundul mării avînd în acel loc numai o mie de metri, sapa se înfigea tot mai adînc, străbătînd rînd pe rînd straturile perioadelor geologice. Scurmase nisipurile mezozoice cărora Sanda, ca geofiziciană, le cercetase radioactivitatea. Trecuse de două mii cinci sute de metri sub nivelul mării, iar acum, acolo în adîneuri, era primară, cu toate straturile ei adormite de sute de milioane de ani, îşi dezvăluia tainele.

În prezent se lucra cu înfrigurare la construirea unei rachete submarine. Ea urma să treacă dincolo de scoarţa terestră, care în acel loc — după calcule — nu părea să aibă mai mult de şase kilometri şi să pătrundă prin suprafaţa zisă a lui Mohorovicic pînă la mantie şi chiar pînă la metalele în fuziune. Acestea erau în mintea ei, în timp ce le vorbea copiilor de carotele pe care trebuia să le ducă din cînd în cînd la institut pentru analiza mineralogică.

— Ce sînt carotele? se încumetă să întrebe Mărunţelu.

— Carotele sînt morcovii timpurii, se grăbi să răspundă unul care ajutase mamei sale la sere.

— Acum nu e vorba de ele, zîmbi Sanda. O carotă e o probă de formă cilindrică luată din fundul găurii unei sonde ca să se determine structura stratului străbătut. în primăvară, la baza ES12 s-a dat peste un strat de o duritate excepţională. Sapele nu rezistau, se rupeau una după alta şi gura sondei fusese deviată. Stănel semnaliza încontinuu. Era sigur că se aflau în faţa unui minereu de fier. O descoperire de cea mai mare importanţă. Am fost chemată imediat la faţa locului şi am luat cu mine o lădiţă cu mostre, ca să le fac analiza. M-am suit în elicopter, dar cînd am ajuns la Constanţa, m-am gîndit să mă abat pe acasă, prea eram aproape de sat! — şi peste două ore să iau trenul la Mirceşti. Zis şi făcut. Am coborît pe scăriţa elicopterului, mecanicul mi-a întins lădiţa cu probe, dar uite ce ghinion! — lădiţa s-a deschis. Probabil nu-i fixaseră bine capacul. Cîteva carote au scăpat afară şi s-au rostogolit şi s-au risipit pe sol. M-am străduit să le adun, dar era pe înserat,

unele sfărîmături se afundaseră în ţărînă. Cînd am făcut analiza mineralogică a mostrelor, am constatat o uşoară radioactivitate a acelui minereu care conţinea oxid de fier. Am socotit că slabele radiaţii produse de carotele căzute nu puteau fi în nici un caz dăunătoare mediului înconjurător. Şi pe urmă am uitat de ele. Dar acum, în faţa miracolelor, mă gîndesc că aici a intervenit un fenomen de radioactivitate artificială şi anume o bombardare atomică. în anumite condiţii, sub efectul descărcărilor din atmosferă, a sarcinilor electrice care însoţesc picăturile de ploaie, sfărîmăturile acelea, puse în prezenţa unui element necunoscut din compoziţia solului, l-au transformat într-un izotop radioactiv...

— Înţeleg, exclamă învăţătorul, aici a acţionat izotopul radioactiv care prin dezintegrare a emis acea radiaţie, acel „stimulus vitae“ aflat în flori şi transmis prin albine mai departe.

Răducu îi consultă din priviri pe colegii lui şi-i văzu la fel de dezamăgiţi ca şi el.

— Noi n-am priceput nimic, bombăni. Ce sînt aceia izotopi radioactivi?

— Sanda, lasă-mă pe mine să-i lămuresc tot eu, că nu e prea lesne de înţeles. Pare-se, dragii mei, că în zilele noastre s-a înfăptuit visul de totdeauna al alchimiştilor, ştiţi voi, cei ce voiau să scoată aur din metale mai puţin nobile, adică să înfăptuiască transmutaţia metalelor. Astăzi noi am ajuns să transformăm un element chimic în altul, cel puţin în cantităţi mici. Dar s-a descoperit un lucru şi mai însemnat şi anume că în două elemente chimice identice, nu toţi atomii sînt identici. Se deosebesc între ei prin greutate şi prin unele proprietăţi fizice legate de greutate, cum ar fi densitatea sau radiaţiile. Cei care au aceeaşi formulă chimică au fost numiţi izotopi de la „isos topos“, adică „acelaşi loc“, ei ocupînd un singur loc pe tabela elementelor chimice a lui Mendeleev.

Făcu o pauză urmărind jocurile fizionomiei elevilor săi. Toţi erau atenţi.

— Să mergem mai departe. Izotopii aceştia sînt foarte folosiţi în medicină şi în alte domenii. Ca nişte copoi bine dresaţi, descoperă tainele ascunse în măruntaiele pămîntului. Sanda noastră se pricepe să-i strunească, doar asta îi e meseria. Dar dacă nu sînt bine struniţi pot fi foarte dăunători. În cazul nostru, unde au fost lăsaţi de capul lor, am văzut cu toţii efectele

radiaţiilor, care fiind foarte slabe şi deloc vătămătoare, au provocat acea creştere anormală.

Tăcu, privind spre Sanda.

Ea dădu din cap, aprobîndu-l.

Copiii erau mulţumiţi cu explicaţia, pentru ea însă dificultăţile abia începeau. Trebuia să analizeze mostrele de pe teren, să caute elementul necunoscut şi gîndul ei o purtă departe. Poate că de rezolvarea acestei probleme depinde viitorul omenirii.

Dacă mulţumită acestor radiaţii, care au atît de mare putere de pătrundere, s-ar putea crea pe cale artificială materia vie, aşa cum a fost la începuturile vieţii?...

Se întoarse înspre copii, văzu că ei aşteptau un cuvînt şi spuse cu entuziasm:

— Pare de necrezut, pare o poveste fantastică ce aţi văzut voi aici cu ochii voştri, dar astăzi ştiinţa atinge fantasticul şi de multe ori îl depăşeşte.

Xivor

Georgina Viorica Rogoz

Exista cîndva, într-un sistem solar învecinat cu al nostru, o planetă acoperită aproape în întregime de un ocean imens, albastru. Din undele lui răsărea un singur continent, o vastă insulă împădurită, ruginie, ca de metal încins. Şi oamenii de pe ea se năşteau şi vieţuiau cîteva zeci de anotimpuri, supuşi doar sălbaticelor maree şi blîndelor astre ale cerului, cărora li se închinau, precum odinioară pămîntenii, Soarelui. Nu cunoşteau încă minunile ştiinţei, erau abia la începutul alfabetului cosmic, desluşind cu greu mersul stelelor, luptînd cu valurile pe plutele lor simple pentru a-şi pescui hrana. În schimb, ştiau să dureze, din trunchiul arborilor ca arama de pe meleagurile lor, măreţe şi nemaipomenit de trainice oraşe şi palate, strălucitoare în timpul lungii zile însorite, şi tot atît de strălucitoare în noaptea ce ţinea un anotimp întreg — cînd doar stelele şi o mică Lună ca de mărgean se vedeau pe cerul violet...

La ţărm, străjuite de pădurile metalice, se ridicau aceste oraşe cu ziduri piramidale sau rombice, toate cu mii de trepte coborînd spre plajă, toate asemănătoare unor munţi îmbrăcaţi în metal roşu, în care Marea şi-ar fi tăiat lespezi, pînă în vîrf.

Mii de oameni, vînjoşi şi aproape goi, toţi cu pielea bronzată şi netedă, cu plete negre şi ochi negri, ca o singură rasă insulară, munceau într-un ritm egal la înălţarea acestor gigantice construcţii. De sute de ani, de milenii poate, locuitorii Insulei de Aramă tăiau, dintr-o singură mişcare, cu o lamă subţire şi încovoiată, arborele ales şi-l ciopleau şi-l modelau uşor ca pe o trestie. După un anotimp, cînd seva vegetală se usca de tot sub scoarţa roşcată, lemnul se întărea, devenea un stîlp mai trainic decît oţelul, şi meşterii acelei planete ştiau să-l lustruiască pînă-l făceau precum arama strălucitoare. Din acest material durabil îşi ridicau măreţele lor palate şi temple. Lucrau la ele zeci de generaţii, căci viaţa unui om nu dăinuia nici pe departe cît viaţa unui arbore din pădure.

Iar arborii creşteau şi ei, uriaşi, şi ca din ape, cu miile în fiecare anotimp şi oamenii se năşteau, ridicau cîte o treaptă de palat şi mureau şi ei, tot cu miile, în fiece anotimp, plecîndu-se legilor neştiute şi neîndurătoare ale acelei planete. Totuşi, nici unul nu se temea de moarte. O învingeau, construind ceva mai trainic decît viaţa lor, opere arhitectonice, cu care

voiau să ,înfrunte mileniile şi Universul.

O dată la patru anotimpuri, printr-un concurs artistic celebru, în care se luau la întrecere cei mai destoinici şi talentaţi meşteri arhitecţi din întreaga Insulă de Aramă, oamenii aceia îşi alegeau cîte un conducător, şi celui ales îi încredinţau lucrările templelor şi oraşelor pe toată durata celor patru anotimpuri insulare.

Povestea noastră a început în timpul unuia dintre conducătorii Insulei de Aramă, a bătrînului Ner, care fusese ales de trei ori la rînd, datorită neînchipuitei fantezii creatoare şi a meşteşugului său. Într-unul din aceste neasemuite palate de pe ţărmul mării se afla şi locuinţa lui Ner şi a singurului său fiu, tînărul sculptor Xivor. Odată stăteau amîndoi într-un fel de hamac de liane, în odaia bătrînului meşter.

Şi bătrînul arhitect şi fiul său purtau o îmbrăcăminte scurtă, un fel de togă albă, erau bronzaţi şi cu ochii negri. Tatăl avea însă plete galbene, culoarea bătrîneţii, iar tînărul sculptor părul negru ca noaptea.

— Ei, Xivor, te-ai hotărît să concurezi şi tu la sfîrşitul acestui anotimp? întrebă bătrînul, înălţîndu-şi fruntea.

Tînărul tăcea şi se juca absent cu un fel de daltă mică şi argintie.

Ner oftă:

— Mi-ar părea rău să nu duci tu mai departe munca şi opera mea, aşa cum e dat din străbuni. Am început un oraş cum nu mai e altul, nu pe ţărm, ci chiar în mijlocul Insulei — pe un platou. Eu nu voi mai trăi să-l isprăvesc, ştii bine.

— Dar planurile le-ai făcut tu, nu-i aşa, tată? rosti Xivor, jucîndu-se mai departe cu instrumentul acela argintiu. Dar eu aş vrea să cutreier coastele insulei noastre, aş vrea să văd alte meleaguri, şi de-mi va sta în putinţă să descopăr alte lumi, de-parte peste mări, dincolo de ocean... Dă-mi mai curînd voie să plec, tot nu voi lua parte la concurs.

— Nu te opresc, spuse încet bătrînul, deşi nu văd ce rost are să pleci pe ocean, în loc să ridici construcţii care vor fi nemuritoare. Fă un plan al tău, nu te silesc să continui planul meu, dar fă ceva care să fie nemuritor. Toţi ştiu cît eşti de talentat, încearcă!

Tînărul se ridică din hamac şi veni spre centrul odăii.

— Să încerc! zise el cu amărăciune. Cu toţii construim opere ce durează de sute de ori mai mult decît noi. îmi spui că acesta

e sensul vieţii: să depăşeşti moartea. Eu însă aş vrea să fiu nemuritor cu adevărat! Să am tinereţe fără de bătrîneţe şi viaţă făr de moarte, pentru mine, nu pentru opera mea! La ce mi-ar folosi priceperea şi talentul, dacă eu tot nu mă voi bucura să-mi văd opera isprăvită de mîinile mele şi să o privesc cu ochii mei? Nu! Viaţa este prea scurtă, nu-mi mai trebuie! Ori voi găsi ceea ce doresc, ori voi pieri pe ocean! Şi apoi, urmă el cu alt glas, mai puţin aspru, trebuie să văd eu însumi ce se petrece departe, în larg. Pescarii noştri spun că o stea luminoasă a căzut de curînd în adîncul apelor, că de acolo a ţîşnit o trombă de apă fierbinte şi că valurile ei au adus la ţărm peşti arşi şi tot soiul de vieţuitoare marine înnegrite ca de flăcări. Vreau să văd ce e acolo. Vreau să văd ceea ce nu cutează a cerceta nici un pescar şi nici un meşter de-al nostru!

— Dacă asta ţi-e voia, mergi cu bine, fiul meu, a răspuns întristat de moarte bătrînul Ner. Nu cred să poţi afla ceea ce cauţi tu, dar n-am dreptul să te împiedic să-ţi alegi soarta. Du-te, poate vei cunoaşte alte lumi, poate le vei afla tainele. Un singur lucru îţi cer: să nu-ţi uiţi Insula în care te-ai născut. Iată, îţi dau acest inel cu piatră măiastră, albastră ca apa oceanului nostru. Priveşte-l în soare şi el se va dovedi o lentilă neasemuită, în care e sculptată imaginea Insulei de Aramă şi a palatului în care te-ai născut tu, şi pe care l-au făcut străbunii bunilor noştri. Cînd vei privi inelul, îţi vei aminti de meleagurile tale natale — şi le vei vedea ca printr-un ochean vrăjit.

Xivor luă inelul cu piatra preţioasă, şi-l puse în deget, apoi îl îmbrăţişă pe tatăl său şi plecă.

La ţărmul mării îşi găsi pluta, mai dinainte construită de el ca să reziste valurilor înalte, se urcă într-însa şi se lăsă în voia legănării undelor. Ştia că la fiece sfîrşit de anotimp, oceanul îşi trăgea valurile spre larg, şi apoi, la începutul celuilalt anotimp, le mîna vijelios spre ţărm, iscînd curenţi nemaipomeniţi de iuţi şi uragane teribile. Acum venise vremea marelui reflux, apele se depărtau de ţărmuri, gonite de un suflu iute. Pe oceanul imens pluta lui Xivor dansa ca o mică frunză.

Purtat de tălăzuirea undelor, tînărul sculptor călători astfel timp îndelungat. Mînea peşti, pe care îi pescuia cu uşurinţă, şi bea apă de mare. Aceasta era, dealtfel, şi hrana şi băutura obişnuită a insularilor de pe Continentul de Aramă, la care se adăugau cîteva liane gălbui şi cîteva rădăcini dulci, vegetale, ce

nu se întăreau după ce-şi pierdeau seva.
Xivor a mers aşa cît ţinu anotimpul luminii solare.
Ziua se estompă apoi şi cerul căpătă tonuri violete, ca un amurg contopit cu oceanul. Sculptorul ştia că va începe anotimpul Lunii de mărgean şi-al nopţii lungi, în care oceanul îşi va dezlănţui stihiile. De aceea se legă de plută şi aşteptă.
Valurile se liniştiseră pentru un răstimp şi oceanul era calm ca o oglindă întunecată.
Dar, înainte de a începe ciclonul, tînărul văzu o fîşie de lumină galbenă, orbitoare, ţîşnind din apă şi rotindu-se peste unde. Cînd raza nelumească întîlni pluta lui, se stinse brusc, şi Xivor simţi cum ceva, un curent puternic îl trage spre adînc. îşi pierdu cunoştinţa.
Se trezi peste un timp într-o încăpere ciudată, largă cît un palat. Era înconjurat de obiecte necunoscute, de flori stranii cu petale uriaşe şi moi, colorate în nuanţe nemaivăzute pe Insula sa, care parcă îl orbeau. Staminele acelor flori tremurau şi vibrau necontenit. O muzică de vis îl învăluia, iar dacă ar fi fost să creadă simţurilor sale, muzica se transforma în jurul lui în culori şi culorile în muzică.
O uşă tainică lunecă într-un perete şi în încăperea necunoscută apăru o făptură minunată, aidoma la chip unei fete din Insula de Aramă, dar cu mult mai delicată şi mai frumoasă. Pe trupul zvelt şi bronzat avea o haină lungă şi străvezie ca un păienjeniş de raze, iar părul negru îi era prins cu un semicerc argintiu şi strălucitor care avea la mijloc o diademă verde. Ochii fetei nu erau însă negri, ci aurii, încît lui Xivor i se păru că-l privesc două stele.
Fata cu ochii de stele murmură ceva neînţeles într-o limbă ciudată. El o privi mirat. Atunci ea îi prinse tînărului pe frunte un semicerc la fel cu al său, argintiu şi cu o piatră verde la mijloc.
— Acum ai să înţelegi ce-ţi spun, zise fata cu ochii de stele. Cine eşti?
— Sînt Xivor, un locuitor din Insula de Aramă, grăi tînărul fără să se mire prea mult de cele întâmplate. Pesemne tu eşti o fiinţă din stele!
— Da, spuse străina. Am venit din stele şi voi pleca din nou în stele.
Xivor căzu atunci cu fruntea la pămînt şi murmură pierdut:
— O, Zeiţă a Cerului, fiinţă de pe celălalt tărîm, iartă-mă că

am cutezat să mă arăt înaintea ta! Şi spune-mi, sînt viu sau mi se pare, visez sau trăiesc cu adevărat?

— Eşti viu, Xivor, iar eu nu sînt zeiţă cum crezi tu, ci o făptură omenească din altă constelaţie. Te-am adus aici, în nava mea interstelară, fiindcă furia oceanului te-ar fi omorît.

— Unde ne aflăm? întrebă tînărul, care încă era buimăcit ca în vis.

— În fundul oceanului. Priveşte!

Xivor privi şi văzu cu uimire, prin peretele care devenise transparent, valurile uriaşe ale oceanului şi nişte păduri verzi, întunecate, prin care mişunau peşti fosforescenţi.

— E oceanul planetei tale, al lumii tale. Acum, însă, trebuie să-l părăsesc. Nava mea va ieşi din apă şi va porni îndărăt, spre planeta de unde am venit.

— Ia-mă cu tine, se rugă Xivor. Tot voiam să mor sau să văd alte tărîmuri. Ia-mă oriunde te-ai duce, în orice stea, eu tot o să mor la sfîrşitul celui de al zecelea sau al doisprezecelea anotimp întunecat. Poate acolo, pe tărîmurile tale, voi găsi ceea ce caut pe lume.

— Ce cauţi? întrebă fata cu ochii de stele.

— Caut tinereţe fără de bătrîneţe şi viaţă fără de moarte.

Fata rîse:

— O, nimic nu-i nou sub Soare! Toţi oamenii de pe toate planetele pe care le-am întîlnit caută acelaşi lucru. Tu însă eşti pe drumul cel bun, Xivor. Eu ţi-aş putea dărui tinereţe fără de bătrîneţe şi nu chiar viaţă fără de moarte, dar o viaţă atît de lungă, încît tu însuţi să-ţi doreşti clipa de odihnă infinită, şi să-ţi pară că moartea e prea departe şi că ar fi vremea să o întîlneşti. Trebuie numai să te învoieşti şi să faci trei legăminte.

— Spune-le.

— Întîi, să uiţi cine eşti şi de unde ai venit. Al doilea, să fii veşnic călător printre stele, pe o navă intergalactică, aidoma acesteia, care să te ducă mereu, cu iuţeala fulgerului şi a luminii, dîntr-un tărîm celest într-altul. Iar al treilea legămînt e să trăieşti viaţa pe care-o trăiesc eu, să cauţi să înveţi ceea ce învaţă copiii de pe steaua noastră şi să te străduieşti să devii un om folositor lumii galactice noi, care te va înfia.

— Primesc, şopti Xivor.

— Acum o să dormi citva timp, pină ce te vei obişnui cu zborul navei noastre, adăugă fata, şi-i atinse piatra verde din

frunte.

Tînărul căzu pe un pat şi adormi adine. Nava intergalactică ţîşni din ocean şi se pierdu în cer ca o săgeată de lumină, aruneînd înainte un fulger orbitor. Sculptorul primise fără să se gîndească prea mult la cele trei legăminte. Nu înţelesese decît că va dobîndi ceea ce dorea, cu condiţia să nu se mai întoarcă niciodată pe planeta sa natală. Dar cît de greu era acest lucru, nu ştia.

Şi astfel începu marea călătorie prin Univers a lui Xivor, cel născut pe Insula de Aramă şi plecat să dobîndească tinereţea fără bătrîneţe şi viaţa fără de moarte...

La început, şi mult timp de la plecarea lui, îl uimea şi-l îneînta totul. Nava cosmică era un fel de palat nemaivăzut, cu cîteva etaje pline de surprize, cu grădini, cu palate de flori, care vibrau la atingere ca nişte strune eoliene, cu hărţi cereşti şi biblioteci imense, încăpînd într-un singur cristal cu multe feţe şi muchii, cu săli de comenzi şi laboratoare, cu tot ceea ce mintea cea mai luminată născocise de-a lungul multor milenii.

Îl uimea pe tînăr mai ales zborul navei şi iuţeala cu care cerurile prin care treceau îşi schimbau constelaţiile, mereu altele, mereu necunoscute... Şi totuşi, i se părea că el şi fata din stele stau veşnic pe loc. Palatul zburător nu se clintea, grădinile nu se legănau, ei nu îmbătrîneau. În imensa navă intergalactică nu se afla decît fata cu ochii de stele şi el. Dar la o singură apăsare de buton, fata făcea să învie pe pereţi o lume întreagă, îl făcea pe Xivor să privească istoria multor lumi, vieţi şi vieţi de popoare şi de planete, învăţîndu-l cu încetul o parte din ceea ce ştia ea însăşi. Lui Xivor nu i se ura niciodată, el nu se mai gîndea deloc la lumea din care plecase, pierduse orice măsură a timpului şi, dacă l-ar fi întrebat cineva, ar fi spus că abia de curînd plecase în marea lui călătorie printre stele.

Iată că sosi însă şi clipa cînd nava lor frînă şi se apropie de o stea dublă, albastră şi verde, cu multe planete în jur.

Sculptorul ştia că acesta e sistemul solar de unde pornise fata cu ochii de stele, şi mai ştia acum şi drumul lung parcurs de acei oameni pînă a ajunge să construiască minunata lor civilizaţie şi minunatele lor nave sferice, ce goneau cu iuţeala gîndului printre galaxii.

Cînd ajunse în strălucitoarea metropolă de unde plecase nava, Xivor fu întîmpinat cu bucurie şi curiozitate de semenii

fetei cu ochii de stele.

— Am călătorit prin sute de constelaţii, spunea ea celorlalţi şi abia departe, la marginea Galaxiei a paisprezecea, am descoperit, pe o planetă tînără, un om asemănător nouă. Iată-l, acesta e Xivor, el mi-a fost tovarăş în lungul meu zbor intergalactic. Mi-a spus că doreşte să trăiască printre noi şi astfel l-am adus cu mine.

Xivor rămase mult timp în metropola luminată de cei doi sori dubli. învăţă acolo să construiască, din materiale străvezii, uşoare, totuşi rezistente, fel de fel de clădiri şi oraşe, învăţă încă vreo cîteva meserii, apoi se pregăti să plece din nou pe o navă cosmică, alături de fata cu ochii ca stelele.

Înainte de a porni, tînărul privi încă o dată răsăritul celor doi sori de pe planeta ce devenise a doua lui patrie.

Discul verde ca smaraldul, al Soarelui celui mare, scălda metropola într-o lumină limpede şi rece. Cînd răsări însă astrul albastru, mult mai mic, dar cu o strălucire nemaipomenită, cupolele marii metropole se înflăcărară, şi snopi orbitori, descompuşi în curcubee, umplură orizontul cu dansul lor policrom.

O rază subţire, albastră, căzu pe inelul lui Xivor şi scînteie în piatra veche, uitată în deget.

Tînărul îşi scoase, mirat, inelul de care nu-şi mai amintea deloc, şi se jucă privind prin el cerul. Deodată, în faţa sa răsări un ocean albastru şi o insulă cu păduri de aramă şi cu nişte construcţii primitive, greoaie, dar măreţe în aspra lor strălucire. Xivor recunoscu peisajul tărîmului său natal şi un dor cumplit îi arse inima. Acum, mai presus de orice, mai presus de tinereţe şi de viaţă, dorea să mai vadă o dată, aievea, ţărmul oceanului său şi dorea să se întoarcă în Insula pe care se născuse.

Se urcă întristat şi tulburat în nava care porni, cu iuţeala luminii, pe o altă orbită a cerului.

Pe drum însă, Xivor deveni din ce în ce mai tăcut şi mai trist. Cînd trecea pe lîngă un astru strălucitor, punea inelul în raza lui şi privea lung, pierdut şi vrăjit, imaginea cufundată în apa lentilei albastre. Din ce în ce se întrista mai tare, şi din ce în ce dorul după tărîmul său natal îl bîntuia mai aprig. Pînă la urmă se îmbolnăvi.

Fata cu ochii de stele, aflînd care e pricina bolii lui, şi văzînd că tînărul se topea pe picioare, schimbă drumul navei de

lumină, îndreptînd-o către sistemul solar depărtat unde se găsea planeta Insulei de Aramă.

Cînd fu aproape de jumătatea drumului, îi spuse însă lui Xivor:

— Ştiu că eşti bolnav de dor, totuşi, te rog, nu te întoarce. Ai vrut odinioară să dobîndeşti tinereţea fără de bătrîneţe; ai vrut să învingi timpul... L-ai învins *pentru tine*, dar nu pentru planeta ta. Uită-te prin marele telescop al navei şi ai să vezi că Insula de Aramă nu mai e cum o ştiai odinioară.

El privi prin telescopul gigantic, care mărea de mii şi milioane de ori, şi văzu planeta şi Insula sa, scăldate de apele albastre ale Oceanului.

Dar nu mai zări pădurile roşietice, nici clădirile şi templele strălucitoare ca arama. La ţărmul mării se vedeau alte oraşe, mici şi albe, pe mare treceau flote nenumărate, în văzduh zburau altfel de păsări. Numai oceanul părea la fel de albastru.

— Poate că totuşi, pe platou, în nisipurile de aramă, se mai vede vreo urmă din oraşul construit după planul tatălui meu. Un singur pilastru să văd, şi aş recunoaşte întreg oraşul, spuse Xivor, pe gin- duri. Şi poate că m-aş vindeca de dorul ce mă bîntuie.

— Potriveşte telescopul stelar aşa ca să-ţi apropie centrul Insulei şi priveşte încă o dată, îl rugă fata cu ochii de stele.

Tînărul făcu întocmai. Privi prin oglinzile imensului telescop cu luare-aminte, însă nu zări nici acum platoul, nici pădurile de aramă, ci o junglă tînără, verde, amestecată cu frunziş roşu, şi încîlcită, de nepătruns...

— Nu te întoarce, Xivor, îl sfătui fata cu ochii de stele. Lumea pe care o ştiai tu a pierit. Pădurile de Aramă s-au prefăcut în cărbuni şi în roci. Palatele vechi s-au năruit şi deasupra lor a crescut altă vegetaţie şi s-au înălţat alte oraşe… De cînd ai plecat tu, pe planeta ta au trecut mii şi mii de ani. Nimic nu mai e ca odinioară.

— A trecut abia un anotimp, două din viaţa mea, murmură Xivor, încăpăţînat. Trebuie să ajung iar pe Insula mea de Aramă, să văd cu ochii mei urmele palatelor şi ale oraşelor clădite de străbunii mei. Trebuie să mergem acolo, altfel voi muri de dor.

— Mi-ai jurat odinioară că vei uita cine eşti şi de unde vii, spuse fata cu părere de rău în glas. Aminteşte-ţi legămîntul făcut.

— Nu ştiam ce înseamnă dorul... Trebuie să mă întorc... Acolo e rostul meu, acolo sînt oamenii mei. Trebuie să-i găsesc, să-i văd... Trebuie să-i învăţ şi pe ei să ridice oraşe şi case aşa cum am învăţat pe planeta ta...

— Pe cine să înveţi, nici un cunoscut de-al tău nu mai trăieşte. Uiţi că tu în timpul zborului nostru ai rămas la fel de tînăr cum ai plecat, în vreme ce lumea ta s-a schimbat de zeci de ori? Pe nimeni şi nimic nu vei mai întîlni din cele ce cunoşteai. Şi mai e ceva... gîndeşte-te: Acolo, la ai tăi, vei pierde curînd tinereţea.

Xivor tăcu însă, bolnav de dor. Hotărîrea lui era nestrămutată: se va întoarce, cu orice preţ, în Insula de Aramă. îi va căuta pe cei ce vieţuiau acolo. Le va dărui cunoştinţele şi viaţa lui — căci ei erau adevărata lui lume. Ştia, desigur, că oprindu-se din călătoria sa intergalactică, pe pămîntul său de odinioară, va fi din nou supus legilor vieţii de acolo. Va pierde curînd tinereţea. Şi după un şir de anotimpuri, însăşi viaţa... Ştia, de asemeni, că fata cu ochii de stele nu-l va urma. Legea planetei pe care se născuse o făcea să cutreiere veşnic, cu nava sa intergalactică, lumile necunoscute ale universului, să adune cunoştinţe despre ele, şi apoi să le ducă alor săi. îi făgăduise cîndva că va face şi el astfel, că o va urma pretutindeni, dar nu putea. Dorul şi dorinţa de a se întoarce, măcar pentru cîteva anotimpuri, pe Insula sa natală, erau mai tari ca orice, mai tari decît tinereţea fără bătrîneţe... Îi vorbi despre asta fetei cu ochii de stele şi deşi întristată, pînă la urmă ea îl înţelese şi-l dezlegă de jurămîntul făcut la plecarea în marea călătorie.

Într-o bună zi se apropiară de planeta oceanului albastru. Nava frînă şi apoi se cufundă în apele violete, ca şi cum o stea sau o cometă strălucitoare ar fi căzut în unde. O imensă trîmbă de apă clocotită ţîşni în sus. Apoi începu şi uraganul. După un anotimp, cînd uraganul se linişti, Xivor îşi luă rămas bun de la călătoarea cu ochii de stele şi, fără să-şi pună costumul de scafandru, aşa cum făcea în apele altor oceane străine, plecă de pe navă şi înotă pînă la ţărmul Insulei de Aramă, purtat de valurile fluxului oceanic.

Cînd atinse ţărmul era noapte. Se lungi pe o lespede lîngă ţărm şi dormi somn greu şi fericit.

A doua zi, cînd se deşteptă, nu mai recunoscu nici plaja, nici

ţărmul. Departe se zăreau nişte păduri verzi, cu trunchiuri zvelte, cu totul altfel decît codrul de aramă de odinioară. Nici temple, nici case nu se mai vedeau. Oraşele erau şi ele altfel decît înainte.

Dar nimic din toate aceste prefaceri nu-l descurajă pe Xivor. Ştia că oamenii, urmaşii celor pe care îi cunoscuse în tinereţea lui, nu pieriseră, oricît se preschimbase planeta şi tărîmul său natal. Pe aceşti oameni dorea să-i vadă, lor dorea să le dăruiască de aici înainte ştiinţa şi însăşi viaţa lui. Pentru ei dorea acum din toată fiinţa sa să construiască măreţe clădiri şi oraşe nepieritoare. înţelegea acum că doar în munca pe care o va dărui semenilor săi de pe Insula de Aramă va găsi ceea ce căutase pretutindeni: tinereţea fără bătrîneţe şi poate viaţa fără moarte...

Slăbit de aceste gînduri, înfiorat de amintiri străvechi şi de bucuria că se află din nou acasă, Xivor merse prin nisip trei zile şi trei nopţi, pînă ce ajunse la porţile primului oraş întîlnit. Le spuse oamenilor că e constructor şi că le va ridica într-un singur anotimp un oraş nemărginit — şi se ţinu de cuvînt.

Cînd oraşul plănuit de el şi ridicat cu truda a mii de locuitori fu, în sfîrşit, gata, Xivor se privi din întîmplare într-o oglindă şi surîse, fără tristeţe. Din apele cristalului şlefuit se răsfrîngea chipul său de totdeauna. Două cute îi brăzdau însă fruntea, şi două şuviţe de aur luceau în părul său negru, începuse a-şi pierde aşadar tinereţea... Dar simţea că dobîndise ceva cu mult mai de preţ: o altă tinereţe, sau un fel de bătrîneţe fără moarte.

A se feri de umezeală!
Mircea Sîntimbreanu

Era un robot evoluat, o minune a ciberneticii. De cînd inginerul găsise că valoarea logaritmului K şi coeficientul entropiei este egal cu sigma minus logaritmul lui Pai, înlăturînd astfel orice indice H (indicele dezordinii, spaima roboţilor), maşina începuse să-şi merite denumirea de FACTOTUM 10. Prin ultimele experienţe, inginerul îl înzestrase cu posibilitatea de a se exprima, fixîndu-i în memorie absolut toate cuvintele limbii române, potrivit ultimei ediţii a Dicţionarului Limbii române contemporane, a dicţionarelor enciclopedice, a dicţionarelor de arhaisme, provineialisme şi neologisme. Se putea afirma că munca filologilor şi a lingviştilor nu fusese mai prejos decît aceea a tehnicienilor, aşa încît, după părerea unanimă, nici un singur cuvînt sau expresie a limbii române nu rămăsese neînregistrată în memoria lui FACTOTUM 10. Cele două volume ale gramaticii le memorase în 10 secunde şi 2 zecimi, în timp ce juca pionii într-o apărare Karo-Khan cu campionul de şah al ţării. La mutarea nebunului pe e5 ştia şi Ortoepia şi-şi ruga partenerul să-i aducă Semantica. Nici n-apucase să zică primul „şah!“ cînd limba română nu mai avea secrete pentru el. Da, era un robot evoluat însă totodată modest: de aceea, cînd iniginerul îi comunică voios că a doua zi urma să facă demonstraţii publice de limbă şi gramatică română, la Pavilionul de Experimentare, FACTOTUM îl rugă să mai amîne cu o zi. Şi totodată îi ceru voie să citească; măcar o dată, cele un milion patru sute de mii de volume din Biblioteca Academiei. Ceea ce şi făcu, citindu-le în timp ce-şi mînea porţia zilnică de ulei cu parafină. (Era un obicei prost, pe care-l păstrase de cînd era mic şi purta abia numele de FACTOTUM 1.) Chiar şi aşa, nu se grăbea să dea ochii cu publicul. Nu voia să aibă nici un risc, şi inginerul nu se împotrivi. Experienţa îi dovedise că FACTOTUM nu este nici capricios şi nici timid, ci doar un robot cît se poate de exigent cu sine însuşi. De aceea, consimţi să amîne cu 24 de ore evoluţia robotului şi plecă să anunţe acest lucru la ziar, nu înainte însă de a-i fixa pe piept anunţul foarte important: A SE FERI DE UMEZEALĂ! Căci, dacă indicele H era, ca să zicem aşa, virusul său intern, umiditatea era, încă de pe vremea cînd purta scutece, cel mai primejdios agent extern. Aducea gripa. Şi ştiţi şi voi cît mai valorează o maşină gripată!

Robotul rămăsese, aşadar, singur. Dar nu pentru a reciti încă o dată cele un milion patru sute de mii de volume, cum s-ar fi putut crede la prima vedere. Făcu şi acest lucru, e drept, dar numai pentru că în mintea lui de robot evoluat se ivise o idee. O idee absolut firească pentru prestigiul său de care era conştient. Voia ca, în lipsa inginerului, să verifice el însuşi, înaintea confruntării cu publicul, ceea ce ştie şi ceea ce poate la limba română; să aibă, cu alte cuvinte, o discuţie de antrenament. Ideea îi venise pe cînd, făcîndu-şi siesta, zărise pe geam, nu departe, doi copii discutînd pe o bancă.

„Ce-ar fi, îşi spusese, să-mi fac un autocontrol al cunoştinţelor?“

Acum, inginerul plecase... Copiii erau tot pe bancă şi păreau că vorbesc din ce în ce mai înfierbîntaţi. Afară era senin, o boare primăvăratecă se juca prin tufişuri şi, privindu-şi ceasul de la mînă, FACTOTUM observă umiditatea: 0,01. Excelentă! Nu era deci nici un risc. Ieşi, aşadar, şi pentru a nu-i speria, se apropie tiptil de cei doi copii. în focul discuţiei nici nu-l zăriră.

„E mai bine aşa. O să vorbească nestingheriţi, iar eu trec pe autocontrol", îşi spuse robotul, şi degetele îi tremurau de emoţie pe şnurul care îl menţinea în priză.

Cei doi rîdeau tare şi de-abia după cîteva minute robotul înţelese că-şi povesteau un film care le plăcuse grozav.

— Haios era, ce zici, suflete?

— Mişto, bă!

— Ce caft îi căpăcea la gioale! Te-ai prins?

— Sanchi. Ce? Aschimodia nu i-a tărzănit un flit între felinare?

— Eşti nasol. Păi nu i-ai ginit moaca? Ce cărămidă avea!...

— Lasă-te de cioace...

— Ete, iordanistu'!... Păi bine, bă, faţă de ginere mort...

Dar nu mai continuă. Zise doar pe şoptite:

— Babacu'! M-am uşchit.

Robotul rămase cu gura căscată. Îşi scutură apoi brusc capul şi, cu o viteză nebănuită pentru masa lui, o zbughi în laborator. Dar nu se linişti. Continuă să-şi smucească din ce în ce mai tare capul, ca şi cum o viespe îi pătrunsese în creierul lui electronic. Şi într-adevăr, ceva bîzîia îndrăcit între milioanele lui de celule fotoelectrice... O forţă extraordinară îi apăsa creierul, firele acestuia zbîrnîiau şi vibrau gata să plesnească. De undeva, poate din coeficientul sigma, începu să iasă fum... Avertizorul

automat intră în funcţiune, umplînd cu vaierele sale încăperea, dar robotul, deşi ştia aceasta de la vîrsta de 5 secunde, nu smulse şnurul din priză. Dimpotrivă. Se conectă la sursa de 1 000 de megawaţi. Acum, creierul său scăpăra, şi de sub calota de duraluminiu explodau parcă nişte rachete multicolore. Supremul avertisment! Dar nici de data aceasta robotul nu reacţionă. Cu întregul său volum de energie, cu formidabila lui energie scormonea cu febrilitate cele mai tainice unghere ale memoriei sale.

— Nasol? Haios?? Mişto??? N-am auzit...

Cu o viteză de neînchipuit tria milioane de cărţi citite, sute de mii de fişe, fotocopiile tuturor dicţionarelor...

— Sanchi? Cioace?? Gioale??? Nu cunosc...

Sortă înfrigurat ultimele cotloane ale memoriei, unde i se fixaseră arhaismele şi provincialismele, combină apoi într-o supremă încordare arhaico-pro- vincialismele şi, negăsind nici aşa nimic care să-l lămurească, oftă din rărunchi:

— Şi totuşi era ceva în româneşte... Asta după gramatică... Dar ce? Ce... Şi cînd în laborator era numai fum, se prăbuşi pe un fotoliu şi suspină amar: Sînt un incapabil...

Şi plînse. Primele lacrimi sfîrîiră pe obrajii lui înfierbîntaţi şi se evaporară. Celelalte însă curgeau, curgeau la vale. Şi cînd se opriră pe tăbliţa cu anunţul fatal, robotul devenise rece. Trăgea să moară. Umezeala lacrimilor îl dăduse gata...

Aşa l-a găsit inginerul. Cînd, în sfîrşit, l-a reanimat, FACTOTUM 10, cel mai evoluat robot, îl prinse de mînecă şi vorbi:

— De ce nu m-ai lăsat să mor? Nu sînt bun de nimic... Ţi-ai jertfit talentul şi tinereţea cu mine, ai pierdut mii de nopţi să calculezi şi să descoperi valoarea lui minus sigma, ţi-ai pus atîtea nădejdi în mine şi eu... eu...

— Tu?

— Eu nu ştiu nici cît ştie un copil de 12 ani. Ştiu șah, calcul infinitezimal, pun diagnosticul oricărei boli... Credeam că stăpînesc întregul tezaur al limbii române.

— Şi nu-l stăpîneşti?

— Nu. Vorbeau doi copii în curte şi nu înţelegeam nimic... Ici, colo, înţelegeam şi eu cîte un cu- vînt. Şi asta mă descuraja şi mai tare... încolo, nimic... Nici nasol, nici mişto, nici cioace, nici gioale...

— Şi de asta plîngeai?

— Da, suspină robotul şi era gata să dea din nou apă la şoareci dacă inginerul n-ar fi izbucnit în aceeaşi clipă într-un hohot nestăvilit de rîs. Cînd, în sfîrşit, a putut să vorbească, zise ferm, dar blînd:

— Dar asta nu e limbă română prostuţule!

— Dar ce?

— Nimic! Gunoi..:

A doua zi FACTOTUM 10 trecea toate probele într-un chip strălucit. Primise felicitări şi certificate din partea tuturor savanţilor, iar lumea se răspîndea spre ieşire, cînd lîngă soclul robotului se opriră doi copii. îl priviră îndelung, apoi unul dintre ei fluieră admirativ:

— Mişto!

— Haios! adăugă celălalt.

În clipa aceea, robotul izbucni în rîs. Rîdea atît de tare încît hohotele sale umpleau de vuiet imensa sală. Era înfricoşător acest rîs...

— Uşcheală! mai apucă să zică unul şi o tuliră amîndoi spre ieşire.

Dar robotul rîdea, rîdea în continuare. Şi deodată se opri brusc. Robotul rîdea cu lacrimi şi iarăşi umezeala îl dădu gata!

Dar inginerul nu se alarmă. Rîdea şi el cu lacrimi...

Imaginea fără ecran
Nina Stanculescu

Odată cu căderea nopţii, atmosfera se încărcase încă şi mai mult de electricitate. Plutea în aer o nelinişte apăsătoare, în care totul aştepta, dintr-o clipă într-alta, dezlănţuirea furtunii.

Oamenii, pe străzi, treceau posaci şi irascibili.

Iar în casa atît de tăcută a profesorului de fizică electronică Marian Tomir, răsunau strigătele cu totul neobişnuite ale bătrînului său tată, care izbea cu bastonul în pămînt şi-l pironea pe profesor cu o privire îndîrjită:

— La tine, la institut, n-ai decît să faci cîte experienţe îţi place. De-asta e făcut institutul, de-asta eşti acolo. Dar n-ai dreptul să vii şi acasă cu maşinăriile tale monstruoase, să-ţi îngrozeşti părinţii bătrîni şi sora fragedă.

Amîndoi părinţii lui bătrîni, împreună cu sora lui fragedă, care într-adevăr n-avea decît optsprezece ani, se găseau în clipa aceea strînşi în biroul lui, se vede, cu toţii aduşi de creşterea tensiunii atmosferice.

Mama se aşezase în fotoliul din faţa biroului şi dădea nervos din două andrele. Sora fragedă se aşezase la o parte, pe un scaun, şi, cu capul întors spre una dintre ferestrele pe care năvălea o aromă înnebunitoare de salcîmi înfloriţi, părea să n-aibă habar de tot ce se petrece în jurul ei.

— Experienţele tale au să ne omoare, continuă vehement tatăl, venind drept în faţa lui Tomir. Am ajuns oare la vîrsta aceasta respectabilă ca să fiu omorit de propriul meu copil?

— N-ai nici o atenţie pentru noi, adăugă numai- decît, sfîşietor, şi mama, în timp ce andrelele îi alergau sprinţare în mîini. Azi-dimineaţă, cînd am intrat la tine în dormitor, a ţîşnit numaidecît de nu ştiu unde, în faţa mea, o fîşie de lumină de era să cad pe jos de spaimă.

— Şi eu, o acoperi tatăl, al cărui glas creştea tot mai ameninţător, cînd am pus mîna pe bricheta pe care mi-o uitasem aici, la tine pe birou, era cit pe-aci să mă ard.

— Viaţa noastră a ajuns un chin, se jelui mama în concluzie.

Marian Tomir nu părea însă să audă cuvintele lor mai mult decît sora lui. în spatele biroului, cu capul în pumni, urmărea tot mai concentrat strălucirea nefirească, în semiobscuritatea din jur, a andrelelor. Părea că mici steluţe palide se desprindeau şi zburau în cercuri luminoase în jurul mîi- nilor mamei lui.

— Repet, şi tatăl îşi punctă cuvintele cu două lovituri de baston în parchet, la tine în laborator nu ne amestecăm! Dar e intolerabil, nemaipomenit ca acasă...

În clipa aceea, un ţipăt îl acoperi. Sora fragedă se ridicase în picioare tremurînd, şi arăta cu mîna spre fereastră.

Acolo, în pervaz, apăruse un fel de stafie, o femeie ca un abur.

Un timp toţi priviră către ea, fără să se poată mişca sau rosti ceva. în cele din urmă, Marian Tomir spuse cu un glas gîtuit:

— Bună seara!

— Bună seara! îi răspunse apariţia, cristalin şi cu mult mai desluşit decît era vizibilă.

— Poate-i prea multă lumină aici? întrebă încet Tomir.

Şi ea:

— Dacă ai stinge lumina, mi-ar face plăcere!

Dar acum părinţii lui părură că-şi ies din minţi:

— Iar o experienţă! zbieră tatăl.

— Să piară! Fă-o să piară! strigă mama, căreia andrelele de mult îi zăceau pe jos.

— Vă rog să mă lăsaţi singur, le spuse blînd Tomir, vă rog...

Şi, ocolind biroul, se îndreptă spre comutatorul de lumină.

— Băiatul ăsta ne omoară, am spus că ne omoară, răcnea tatăl, împingindu-le pe cele două femei pe uşă afară.

În întunericul şi liniştea care se lăsaseră dintr-o dată, apariţia trecu de pervazul ferestrei, plutind şi legănîndu-şi doar uşor capul. Trăsăturile feţei nu i se distingeau, dar faldurile elegantei rochii lungi de seară i se desprindeau în amănunţime. Se opri dinaintea lui Tomir.

— Cine eşti? o întrebă el, cu un tremur imperceptibil în glas.

— 2 337.

— Ce-i asta? Un cifru?

— Deocamdată un număr.

— De unde vii?

— Dintr-un laborator.

— Care?

— Deocamdată, oarecare.

— Aşadar, eşti imaginea receptată fără ecran!

— Exact.

— Şi cum te mişti?

— Destul de uşor.

— Nu poţi să-mi dai nişte indicaţii mai precise?
— Deocamdată nu.
— Atunci spune tot ce poţi să spui.
— Că exist.
— Asta observ şi eu.
— Că exist datorită atmosferei încărcate de electricitate din atmosferă.
— Iată, ar fi trebuit să bănuiesc.
— Că, dacă îmi dai voie, acum plec.
— Cred că-ţi dai seama că nu-ţi dau voie.
— Şi aşa, tot va trebui să plec.
— De ce nu mai poţi rămîne?
— Pentru astăzi ajunge! Dar am să mă-ntorc!
— Cînd?
— În prima seară dinaintea unei furtuni.
— Asta poate fi peste o lună, două.
— Poate fi şi mîine.
— Cum să am răbdare? Spune-mi, barem, dacă eşti emis de aici din oraş.
— Iartă-mă că remarc, nu eşti prea politicos. Spui „eşti emis". N-ai observat că sînt femeie? Şi, rostind aceste vorbe, înaintă spre el aproape plutind şi mişcîndu-şi uşor faldurile rochiei lungi.
— Ei drăcie! se încruntă Tomir. Îţi arde de glume!
— Nu glumesc! Apariţia îşi plecă graţios capul şi păru că surîde. Dar ca să nu dispar aşa, dintr-o dată, ceea ce mi-ar fi neplăcut, te rog să mă conduci spre cealaltă fereastră.
— Nu vrei să spui dacă eşti emisă din oraş? strigă Tomir venind spre ea.
— Refuz.
— Am să te găsesc, să ştii, de oriunde vii, am să te găsesc! se mînie Tomir.
— Iată într-adevăr nişte cuvinte amabile, potrivite pentru o femeie, şopti de data aceasta apariţia. Dar dacă nu vrei să mă conduci singur spre fereastră, cu tot regretul, va trebui să dispar şi aşa.
— Stai! răcni Tomir.
Dar imaginea pieri ca şi cum nici n-ar fi fost. Şi în momentul acela afară se dezlănţui furtuna.
2
A doua zi de dimineaţă, profesorul Tomir năvăli în laboratorul

în care lucra şi, fără să închidă uşa în urma lui, se repezi spre laboranta care-l ajuta:

— Unde e radiogoniometrul? strigă el în loc de bună-dimineaţa.

Salariata îl privi cu uimire şi cu oarecare spaimă:

— Nu ştiţi că l-am trimis laboratorului din Ploieşti!?

— Dar cum e posibil, tovarăşă, să fie un singur radiogoniometru într-un laborator, şi acela lipsă? Cum să poţi duce nişte cercetări în condiţiile astea?

— Să-ncerc să-l capăt înapoi? întrebă politicos laboranta.

— Auzi întrebare! pufni Tomir. Bineînţeles! Numaidecît! Pînă la prînz să-l capăt!

— Pînă la prînz!? se miră ea. De la Ploieşti!?

— Ce-o fi atîta greutate? se enervă Tomir. Trenurile spre Ploieşti pleacă din oră în oră, ce zic! din jumătate în jumătate de oră. Nici nu e nevoie să iei trenul! Ia maşina institutului. Te rog, zboară!

— Bine, rosti laboranta, dezbrăcîndu-şi liniştită halatul pentru a-şi pune pardesiul. Apoi, cum Tomir se năruise într-un scaun şi-şi luase capul în mîini, îl întrebă cu oarecare teamă:

— Pot să vă-ntreb de ce aveţi nevoie atît de urgent de radiogoniometru?

Tomir îşi ridică spre ea o privire rătăcită şi izbucni:

— Află că aseară s-a format la mine acasă o imagine fără ecran. Am stat de vorbă cu ea cum stau cu dumneata. Înţelegi? Acel lucru pe care mă străduiesc de atîta vreme să-l realizez, la care lucrez ca un nebun, cineva, altcineva, a reuşit să-l facă!

— Înţeleg, dădu din cap fata. A profitat de atmosfera încărcată de electricitate de ieri, dinainte de furtună.

— Într-adevăr, recunoscu Tomir.

— Şi n-aţi putut afla de unde s-a emis?

— Cum să aflu? se enervă Tomir. Fii bună şi adu-mi cît mai grabnic aparatul. Prima oară cînd mai apare...

— Îi veţi detecta direcţia, continuă fata fraza lui.

Vru să-l mai întrebe ceva, dar se răzgîndi şi plecă.

3

Radiogoniometrul, aparatul care detectează direcţia oricăror unde, n-a putut fi însă adus în ziua aceea de la Ploieşti. Pur şi simplu se defectase. Laboranta s-a văzut nevoită să plece la un laborator de la Braşov pentru a căuta să împrumute de acolo un

alt aparat. Asta îi luă însă vreo două zile şi, nu se ştie de ce, mai şi întîrzie pe drum.

între timp, într-o seară, se formă iarăşi o atmosferă încărcată de electricitate, aşteptînd furtuna. Şi iarăşi îl găsi pe profesor la el acasă. Stătea aplecat asupra unor hîrtii pline de calcule cînd auzi glasul cristalin, cunoscut:

— Bună seara!

El îşi ridică ochii şi dădu de apariţie chiar înaintea lui.

Furios că n-are asupra sa radiogoniometrul, rămase nemişcat în scaun.

— Ţi-am spus că voi mai veni! rosti ea aplecîndu-se asupra lui. Era atît de aproape încît Tomir putea acum să-i desluşească vag trăsăturile delicate ale obrazului. Întinse mina spre lampa de birou şi o stinse.

— Mi se pare că data trecută cînd am venit, rosti ea, ţi-am produs oarecare necazuri familiale. Te rog să mă ierţi.

Tomir nu-i răspunse. în întuneric, imaginea prindea o stranie realitate. Iar lui Tomir îi trecu prin minte că era atît de frumoasă pentru că nu era o imagine color; îi trecu prin minte că dacă ar fi fost colorată, ar fi pierdut, desigur, mult din acel farmec aproape nefiresc.

— Tot n-ai de gînd să-mi faci vreo confidenţă? murmură el.

— Confidenţă?! Şi, lăsîndu-şi capul pe spate, apariţia se porni să rîdă cu un rîs vioi, aproape copilăresc. Ce confidenţă să-ţi fac?

— De unde vii? Cine eşti?

— Viu din intersecţia a două raze de înaltă frecvenţă ce pătrund pe cele două ferestre ale tale. Sînt o plasmă ce se poate proiecta prin aer. Iată, ştii de unde vin şi cine sînt.

— Rîzi de mine, e clar, şopti obosit Tomir, lăsîndu-se pe speteaza scaunului. Dacă aş avea la mine un radiogoniometru, n-aş mai avea nevoie să te întreb nimic.

— Dacă... rîse iar apariţia, scuturîndu-şi pe umeri buclele.

— Numai laboranta-i de vină, scrîşni Tomir, niciodată nu-mi face o treabă ca lumea şi pînă la capăt!

Apariţia îşi îndreptă deodată trupul şi păru foarte atentă:

— E vorba de laboranta căreia i-ai spus acum citeva zile: „Sînt atit de zăpăcit incit ce m-aş face fără memoria dumitale?“

— Bine... dar... Tomir se ridică în picioare. Ce mai eşti pe lîngă imagine fără ecran? Cunoşti lucruri pe care nimeni nu le

ştie...

Imaginea însă se stinse.

4

Â doua zi de dimineaţă o găsi pe laborantă ca de obicei în faţa cutiilor de experienţe.

— Cînd te-ai întors? o întrebă Tomir cu oarecare enervare.

— Astă-noapte, foarte tîrziu, răspunse ea şi, întorcîndu-se pe scăunelul cu şurub pe care stătea, îi întinse o pungă de piele rotundă.

Tomir desfăcu nervos capacul şi înăuntru găsi cadranul radiogoniometrului. Dădu din cap cu un zîmbet uşor ironic.

— S-a întîmplat ceva? întrebă fata.

— Nu, murmură Tomir.

Dar, în loc să se aşeze la masa lui, se porni să cerceteze cu atenţie fiecare colţişor al laboratorului.

— Căutaţi ceva? îl întrebă din nou laboranta.

— Nimic, răspunse aproape mîrîit Tomir, apoi izbucni deodată: Dacă vezi pe aici un aparat pe care nu-l cunoşti şi nu ştii ce caută, te rog să mă anunţi numaidecît!

Fata dădu din umeri şi nu-l mai întrebă nimic.

5

Trecură zile după zile, săptămîni după săptămîni, şi nimic deosebit nu se mai întîmplă în afară de faptul că profesorul Tomir mai ţinu două comunicări importante. Totul era absolut la fel: acasă aceleaşi cicăleli ale părinţilor, continue şi neschimbate ca răsăritul şi apusul zilnic al soarelui, la facultate apropierea sfîrşitului de an, la laboratorul institutului experienţele personale, în care-l ajuta laboranta.

Aparent, nimic nu se întîmpla. În realitate, Tomir devenea tot mai irascibil, încît într-o dimineaţă ajunse să-i spună bătrînului său tată:

— Uite ce-i, tată, viaţa mea e asta care este şi n-am să m-apuc să mi-o schimb. Eu nu pot să gîn- desc şi să muncesc numai la institut, trebuie să gîndesc tot timpul la ale mele, zi şi noapte, şi acasă, şi peste tot. Dacă vreţi să mai stau cu voi în casă, obişnuiţi-vă odată cu experienţele mele, că mi s-a acrit de-atîtea cicăleli.

Nu mai spusese niciodată asemenea lucruri bătrînului său tată, care, neobişnuit să i se răspundă, îl privi scandalizat şi jignit, zicîndu-şi că a înnebunit.

Pe el, de fapt, îl rodea imaginea fără ecran, care nu mai venea. Altfel nu i-ar fi spus niciodată cuvinte atît de fără rost. Mai fuseseră cîteva după-amieze cu furtună, o aşteptase fierbînd de nerăbdare, cu radiogoniometrul în mînă, şi ea nu apăruse.

Dacă n-avea să mai vină niciodată? Şi nu va afla niciodată cine şi unde a reuşit performanţa aceea pe care el singur rîvnea de-atîta vreme s-o îndeplinească?

Cineva, era clar, îşi rîdea de el. Se apucă să cerceteze cu atenţie revistele de specialitate, să citească pînă şi cele mai mărunte anunţuri, pierzînd o sumedenie de vreme cu treaba asta, dar nimeni nu anunţa, cum era firesc, descoperirea, realizarea imaginii fără ecran!

Şi pe deasupra mai era ceva. Ceva cu totul absurd, cu totul rizibil: se îndrăgostise de imaginea fără ecran! Îi era dor de ea, pur şi simplu, ca de o apariţie feminină! Ba chiar gesturile ei îi păreau cunoscute, felul ei de a se apleca, de a rîde. Dar şi asta era o aiureală, bineînţeles.

Nu mai încăpea îndoială că cineva îşi bătea joc de el! Şi încă bine!

6

Nu părea să fie o după-amiază cu furtună. Lăsase radiogoniometrul la institut, unde avea nevoie de el mai tot timpul. De la institutul din Braşov i se telefona întruna că trebuia să li-l înapoieze. Dar amîna mereu s-o facă pentru că aparatul lor trimis la Ploieşti nu fusese încă reparat, iar lui Tomir de-abia îi trecuse prin minte să comande un altul — adică de fapt încă trei — ca să aibă de ajuns.

Era iarăşi la el acasă şi deci fără radiogoniometru. Şi, nefiind semne de furtună, nici nu se aştepta să apară vreo imagine fără ecran cînd, ridicîndu-şi capul din hîrtii, dădu din nou cu ochii de ea. I se păru că i se năzare. De-abia o zărea, străvezie, cu rafturile bibliotecii clar conturate prin trupul ei de abur. Şi totuşi trecea ca de obicei, în rochia ei lungă de seară, de la o fereastră la alta, cu părul revărsat în bucle pe umerii descoperiţi.

— Cum ai venit? se miră el. Azi nu va fi furtună.

— Se pare că mi-am perfecţionat modul de emisie, rîse ea ca de obicei. Acum pot să vin şi fără furtună.

— Ce-i drept, nu te conturezi cu aceeaşi intensitate! De-abia te pot vedea!

— În curînd am să fiu mai distinctă.

— Deci experimentezi prin mine!

— Cam aşa!

— Bine, atunci te voi ajuta.

— Cum să mă ajuţi? rîse ea.

— Făgăduieşte-mi că nu te mişti de-aici pînă mă-ntorc. Şi ai să vezi.

— Accept, rîse ea din nou.

El ieşi şi închise uşa în urma lui, se tupilă în sufragerie, unde era telefonul şi, cu ochii la ferestre, formă numărul institutului. „O chem pe laborantă cu radiogoniometrul — îşi spuse. Îi spun să vină numaidecît!“

La institut nu răspunse însă nimeni. Noroc că-i ştia numărul de telefon de acasă. Îl formă nervos, îi răspunse o voce de femeie în vîrstă, probabil mama ei:

— Lenuş nu-i acasă! N-a venit toată ziua!

Pocni receptorul în furcă, mînios. Poftim ghinion! Fata asta, care toată ziua stătea în laborator, tocmai acum nu era nici acolo şi nici acasă! Şi nici nu putea să-i zică ceva. Nu era deloc obligată la ora aceea să fie într-unul din aceste două locuri!

Se întoarse în biroul lui.

— Ai lipsit mult! îi spuse apariţia, dreaptă, în mijlocul încăperii. Ei, cum mă ajuţi în experiment?

— Nu te ajut deloc! pufni el. N-am cum. Dar nu pleca. Mai rămîi puţin!

— Mi-e greu! murmură apariţia. Deocamdată n-am suficiente resurse! Dar poate în curînd am să am şi am să pot să stau mai mult. Mai ales dacă va fi furtună...

— Dispari? întrebă cu o urmă de spaimă Tomir.

— Mai vin, mai vin, şopti ea.

Şi dispăru.

Tomir îşi luă capul în palme, comprimîndu-şi nervos tîmplele. Ceea ce i se întîmpla era într-adevăr nemaipomenit, atît din punct de vedere ştiinţific, cît şi — cum aş numi-o? — sentimental!

7

— Unde-ai umblat aseară? o întrebă a cloua zi; prost dispus, pe laborantă.

— Aţi avut nevoie de mine?

— Da, oarecum!

— Am fost la un film.

— Ţi se întîmplă şi aşa ceva? nu se putu opri să n-o întrebe, acru, Tomir. Nu se ştie de ce, dar nu şi-o putea închipui pe laborantă la un film.

— Ce-i drept, rareori, zîmbi laboranta. Era ceva deosebit. Mi-a spus toată lumea. „Hamlet.“ Dumneavoastră aţi văzut „Hamlet“ la cinematograf?

— De asta-mi arde mie! mormăi Tomir.

— Trebuie să-l vedeţi, pe cuvîntul meu, e foarte frumos jucat, frumos regizat. Şi nişte decoruri...

— Ei, alta! Te pomeneşti că te pricepi în d-alde astea!

— Nu mă pricep prea mult, dar...

— Să ne-apucăm de lucru! i-o tăie scurt Tomir:

Dar atunci se petrecu un fapt mărunt în sine, dar nemaipomenit: laboranta continua să zîmbească. Şi el îi văzu pentru prima oară acest zîmbet şi rămase trăsnit: era la fel cu al imaginii fără ecran.

Fata se întoarse cu spatele la el, pe taburetul ei cu şurub, şi înclinarea trupului ei, arcuirea umerilor deasupra aparatelor aduceau cu ale imaginii fără ecran!

„Se vede c-am nerozit! îşi spuse Tomir. O văd peste tot! Am ajuns s-o văd pînă şi în laborantă!“

Şi totuşi, în loc să pornească spre locul lui din celălalt capăt al laboratorului, se apropie de ea. îi cercetă linia obrazului. Linia obrazului ei aducea cu a imaginii fără ecran!

Îi apucă, cu un gest nervos, boneta albă în care-şi strîngea totdeauna părul şi i-o dădu jos. Părul i se revărsă pe umeri în bucle cu totul asemănătoare cu ale imaginii fără ecran!

Fata îşi întoarse spre el privirea speriată.

Privirea aceea nu era, nu, deloc a imaginii fără ecran.

— Iartă-mă! bolborosi el. Iartă-mă!

Îi întinse boneta şi fata şi-o aşeză pe cap fără un cuvînt.

8

Din dimineaţa aceea nu se mai putea opri să-şi tot aducă aminte de vorbele rostite de apariţie — de fapt propriile lui cuvinte spuse laborantei.

Se învîrtea în jurul ei, spionînd-o şi blestemîn- du-se, făcîndu-se de două parale, din pricina asta.

Şi iarăşi într-o zi — acum era plină vară — se lăsă o zăpuşeală îngrozitoare, încă din zori cerul prinse să ardă şi

pentru oricine era evident că pînă-n seară avea să izbucnească o furtună. Tomir lăsă dinadins radiogoniometrul la institut, în sertarul măsuţei, unde-i era locul şi avu grijă s-o facă pe laborantă să observe că l-a lăsat acolo. Cînd ea se duse la masă, îl luă pe ascuns. Seara aşteptă imaginea. Şi ea apăru zîmbitoare, uşor ironică şi liniştită, ca de obicei. O lăsă să se apropie, cercetîndu-i cu atenţie încordată trăsăturile feţei. Şi tocmai cînd se avîntă într-una dintre replicile ei cu două înţelesuri, el scoase brusc radiogoniometrul din sertar şi-l aşeză în dreptul ei. Luată prin surprindere, năluca împietri. Cadrul aparatului se învîrti pe loc, şi axul indică direcţia: distanţa propriului său institut.

După asta imaginea dispăru, dar acum el ştia: experienţa se făcea în propriul lui laborator, iar imaginea fără ecran era însăşi laboranta lui.

Dar cine naiba era acest straniu rival şi probabil duşman care se folosea de propriile lui mijloace de lucru? De propria lui laborantă? Ba mai experimenta chiar şi-n propria lui casă! Şi cu el!

9

Tăcut şi liniştit intră a doua zi de dimineaţă în laborator fără s-o privească pe laborantă, care, dealtfel, stătea de vorbă cu doi practicanţi, explicîn- du-le aparatele.

Practicanţii veniră după aceea la el, punîndu-i tot soiul de întrebări, descusîndu-l îndelung, obositor.

În sfîrşit plecară.

Laboranta stătea pe taburetul ei, cu spatele la el, cu capul în aparate. Părea că nu-l vede.

Şi-atunci el o întrebă dintr-o dată:

— Eşti bună să-mi explici cine se foloseşte de laboratorul ăsta şi de dumneata şi a realizat, chiar la mine acasă, imaginea fără ecran?

Ea îşi întoarse capul spre el, încet. Un zîmbet îi flutura în coada ochilor, pe buze şi pe toată faţa, un zîmbet aproape injurios!

Coborî de pe scăunel, se-ndreptă spre postul de emisie şi începu să-i explice. Nu erau decît propriile lui experienţe, propriile lui calcule şi presupuneri în gura ei deodată limpezite, fireşti, simple, adeverite. Şi devenea cu atît mai de neînţeles cum lui însuşi nu-i reuşise, în acelaşi mod, intersecţia celor două

fascicule de unde de înaltă frecvenţă.

Fata umbla la aparate cu o dexteritate pe care acum i-o remarca prima oară. Şi făcea să se mişte dinaintea lui oglinzile parabolice care creau fasciculele de unde. Şi explică modul în care le făcea să pătrundă prin cele două ferestre opuse de la el de acasă, să se mişte în cadrul pervazurilor pentru a crea zona de plasmoid ca un ecran permiţînd imaginea, propria ei imagine, în rochie de seară.

— Vrei să spui că singură... bîigui profesorul.

— N-am făcut decît să adeveresc, încercînd, propriile dumneavoastră strădanii, murmură fata în încheiere. Vă aparţin.

Tomir se aşeză la locul lui, cu capul în mîini.

Laboranta se apucă să orînduiască din nou aparatele la locurile lor, liniştită, de parcă-şi făcea datoria dintotdeauna.

— Dar cum ştiai ce-ţi vorbesc? o întrebă el.

— Printr-un minuscul culegător de sunete, răspunse ea numaidecît. Neobservată de dumneavoastră, l-am lăsat pe dulap odată, cînd m-aţi chemat să vă aduc trusa electronică. Vă aduceţi aminte ziua?

Tomir lovi fără să vrea cu pumnul în măsuţă, zdrăngănind toate aparatele de pe ea:

— Dă-mi voie să-ţi spun, eşti formidabilă!

— Oh, zîmbi ea, nu sînt deloc formidabilă! Sau, mai bine zis, nu sînt mai formidabilă ca multe alte femei, care-au făcut în situaţii asemănătoare lucruri cu mult mai extraordinare!

— Ce situaţii asemănătoare? se încruntă Tomir.

Dar ea se întoarse, continuîndu-şi orînduirea aparatelor, fără să-i răspundă.

Tomir veni către ea.

— Lenuş, murmură.

Şi ea tresări, pentru că pînă atunci el niciodată nu-i mai spusese pe nume.

— Lenuş, continuă el. Şi glasul îi tremură oarecum: Ştii că va trebui să anunţăm realizarea asta a ta?

— A dumneavoastră, şopti ea, fără să mai zîmbească.

— Ei, drace, a ta! Şi apoi, mai potolit: Dacă vrei, a noastră!

— A noastră, repetă ea încet. Şi cînd se-ntoarse spre el ochii lui o priveau cu atîta uimire şi dragoste încît, la rîndul ei, tremură.

S-a născut un munte
Ovidiu Şurianu

Observatorul special de pe culmea Parîngului Mare era într-o fierbere nemaipomenită: paşi grăbiţi răsunau pe coridoarele strimte şi pe scări, uşile glisante se închideau şi se deschideau fără încetare, cineva împărţea cu glas tare dispoziţii scurte, glasul altuia repeta în faţa microfonului cifre şi formule, monoton ca un automat. înfrigurarea îl cuprinsese mai ales pe Nicolae Creţu, reporterul. El se foia de colo pînă colo, încurcîndu-i pe tehnicienii care-şi puneau la punct aparatele şi pe oamenii de ştiinţă care-şi pregăteau materialul pentru observaţii. Voia să ştie şi să vadă totul, trecea de la o fereastră la alta, privind peisajul prin geamurile groase, rotunde ca hublourile astronavelor, urca apoi în fugă scările pînă la cupola perfect transparentă din silicolit, ce domina observatorul, îşi aducea aminte după aceea subit de misiunea sa acolo şi scotea un blocnotes voluminos în care de-abia scrisese cîteva rînduri.

Acuşi o să-mi încep darea de seamă la microfon şi uite că mi-am pierdut cumpătul ca un şcolar înaintea examenului! Ia să recapitulăm puţin: mai sînt două ore — şi aruncă o privire grăbită spre ceasul-brăţară — hait!... Uite cum trece timpul!... Ne desparte, aşadar, o oră şi jumătate de clipa cea mare: vom fi martorii desăvîrşirii unei opere grandioase, pe lîngă care pălesc realizările faraonilor, grădinile Semiramidei, barajul din strîmtoarea Behring, tot ce s-a făcut pînă în prezent în materie de tehnică... Adică, mi se pare că aici n-am dat tocmai cele mai nimerite exemple, dar n-are a face... în fine... Să smulgi de pe orbita lui un asteroid şi să-l aduci pe Pămînt,
să-l faci să cadă cu viteză redusă chiar pe solul patriei noastre, într-un loc ales anume, ce, asta-i un fleac?! Şi nu e vorba de un pietroi oarecare, ci de unsprezece miliarde de tone de minereu cu şaizeci la sută fier şi zece la sută alte metale, printre care: zirconiu, titan, crom, mangan, vanadiu... Mi se pare că astea-s. Peste o oră şi jumătate... Ba nu, peste o oră şi douăzeci de minute bogăţia aceasta imensă va fi a ţării noastre!

Cum s-a ajuns aici cred că ştie toată lumea: inginerul Emil Drăgan, care se găseşte în momentul acesta la doi paşi de mine, în faţa ecranului postului de radiolocaţie, a iniţiat acum cîţiva ani o serie de experienţe, în cadrul cărora, cu ajutorul unor dispozitive nucleare, a „luxat“ de pe orbită mici obiecte cosmice

— bolizi şi asteroizi de ordinul sutelor sau miilor de tone — făcîndu-le să se plaseze pe alte orbite. A perfecţionat apoi sistemul aşa de mult, încît astăzi sîntem în măsură să imprimăm unor astfel de obiecte cosmice, cu o precizie de-a dreptul uimitoare, orice orbită dorim, să le facem să alerge chiar pe orbita planetei noastre, să „ajungă“ din urmă Pămîntul şi astfel să cadă pe sol cu viteză redusă, în locul stabilit dinainte, întregi, fără să se consume prin ardere în atmosferă!

În sfîrşit, cînd metoda a fost bine pusă la punct, s-a hotărît aducerea asteroidului Mara în apropierea bazinului carbonifer de pe Valea Jiului... Asteroidul — descoperit de însuşi inginerul Drăgan şi botezat aşa după numele logodnicei sale, cunoscuta poetă Mara Costin — va atinge solul dincolo de Urda, pe cursul de sus al Latoriţei, chiar astăzi, peste o oră şi... peste o oră şi zece minute...

...Ne găsim aici, în observatorul cel mai apropiat de locul căderii asteroidului. Observatorul e construit anume în scopul acesta, perfect izolat mecanic, acustic şi termic, rezistent la cele mai grele încercări. Jur-împrejur, pe o rază de zeci de kilometri, nu se află ţipenie de om...

Soneria ţîrîi în clipa aceea prelung, făcîndu-l pe reporter să-şi întrerupă solilocul. Toţi tresăriră miraţi peste măsură.

— E cineva afară!

— Vreun nebun care s-a strecurat printre cor-; doanele de pază!...

— Poate-i un mesager...

Însuşi inginerul Emil Drăgan se repezi la intrarea rotundă ca un capac de etuvă; mecanismul care o acţiona fu pus grabnic în funcţiune şi numaidecît apăru în cadrul circular, nu figura vreunui exaltat dornic de senzaţii tari şi nici a purtătorului vreunui mesaj tainic, ci silueta mlădie, ca un lujer de floare, a unei fete în costum de alpinistă. Emil Drăgan încremeni.

— Mara!...

Fata, cu ochii mari, căprui, nevinovaţi ca de copil, ezita între un zîmbet care trăda bucuria întîlnirii cu cel drag şi o umbră uşoară de teamă că va fi certată.

— Am autorizaţie, zise candid, întinzînd cu degetele-i trandafirii o hîrtie. M-a paraşutat un avion acum zece minute. Voiam să-ţi fac o surpriză...

— Frumoasă surpriză! Tu nu ştii că aici e un loc periculos?

Peste o oră se va prăbuşi din cer un munte abia la cîţiva paşi de noi...

Mara nu păru impresionată de perspectiva aceasta. Cu ochii ei mari, iscoditori, cerceta interiorul observatorului, liniile lui elegante, rotunjite, care sugerau rezistenţa, aparatura complicată şi variată, feţele oamenilor, viitori martori ai unui eveniment spectaculos fără seamăn.

— Ai pregătit aici totul, Emil, aparate, specialişti, ba chiar şi un reporter... Totul după concepţia ta de om de ştiinţă pe care-l interesează doar ceea ce se poate măsura... Aveai însă nevoie şi de un poet...

Inginerului i se însenină fruntea şi în cele din urmă zîmbi.

— N-am timp să te cert, Mara, şi o să fiu astăzi de acord cu tine: li s-a făcut o mare nedreptate poeţilor pentru că n-au fost de faţă la descoperirea polilor, la primii paşi în Cosmos, ori în clipa cînd oamenii au pus întîi piciorul pe Lună...

— Emil!...

— Să lăsăm gluma. Vino mai bine în cupolă să vezi asteroidul care-ţi poartă numele...

Şi, luîndu-şi logodnica de mînă, inginerul Drăgan urcă scările în fugă, sărind cîte două trepte deodată.

Din punctul cel mai înalt al observatorului priveliştea se deschidea vastă, cuprinzînd munţii şi văile pînă departe; cerul era senin, pădurile unduiau în vale, dar Mara era dezamăgită: nici urmă de asteroid! Inginerul se aşezase la locul său din faţa ecranului radar.

— Abia acum e pe cale să intre în păturile superioare ale atmosferei, anunţă el după cîteva minute.

— Ce groaznică va fi ciocnirea cu Pămîntul!... Se ştie sigur unde va cădea? îngînă Mara care pălise uşor.

— Cu o aproximaţie de vreo doi kilometri în plus sau în minus. Dacă aş şti cu siguranţă...

— Mai are acum vreo importanţă? Tot nu l-ai putea opri sau îndrepta în altă parte, zise Mara cu ochii la cadranul ceasului electric. Mai sînt încă douăzeci şi nouă de minute... şi glasul îi tremura de tulburarea cu greu reţinută.

Privind mereu ecranul radar, sau maşina electronică de calcul, notînd uneori la repezeală cîte ceva, inginerul îi explica pe apucate:

— Să-l opresc?! Nu mi-a trecut prin gînd!... Nici să-l abat în

altă parte... însă, dacă am cunoaşte dinainte locul exact al căderii, am face nişte observaţii foarte interesante... îşi ridică ochii obosiţi spre tînăra poetă cu aerul că s-ar scuza: Ştii, sîntem la începutul unei tehnici pe care trebuie s-o învăţăm...

Tăcută, fata privea prin peretele transparent al cupolei. Cerul devenise pe nesimţite de un albastru lăptos; frunzişul pădurilor din vale se înfioră uşor, trezit de o boare iscată aşa, din senin. Mara se înfioră şi. ea. în juru-i toţi erau absorbiţi de activitatea lor, îi ignorau parcă prezenţa,
făcînd-o să se simtă singură şi inutilă. începuse să-i fie urît; un sentiment nelămurit, de teamă, de adîncă nelinişte,
i se furişa hoţeşte în suflet.

— Parcă mă cuprinde frica, zise apropiindu-se de Emil Drăgan. Acesta îşi ridică privirea spre ea şi-i luă mîinile mici într-ale sale.

— Nu-ţi fie teamă! Aici sîntem în siguranţă... şi zîmbi încurajator.

încercă şi ea să zîmbească.

— Ştiu, Emil. Meteoritul din Arizona, deşi era mai mic, a făcut mai mult prăpăd decît va face al nostru... Aşa ai scris tu.

Cîtă încredere mărturiseau cuvintele ei! Parcă atingîndu-i mîinile, dobîndise puteri ca legendarul Anteu cînd atingea Pămîntul!

— Sînt încă douăzeci şi două de minute!...

Cerul devenise livid; în vale, pădurea fremăta ca
la apropierea furtunii; umbra se întindea peste verdele viu al păşunilor alpine, deşi nu erau nori. Mara se liniştise puţin; cu un binoclu puternic ea cerceta coastele munţilor din faţă.

— Ia te uită!... Două puncte se îndepărtează de insula aceea mare de jepi... Sînt animale, desigur... Animale mari... Doi urşi, Emil! Sînt urşi!... Priveşte!

Inginerul Drăgan îndreptă într-acolo tubul lung al unei lunete.

— Sînt urşi, într-adevăr; urcă muntele spre Urda... Şi, iată, au părăsit pădurea din vale căprioarele!... Urcă şi ele... Poate vor să treacă în valea Latoriţei!...

Privind mai bine puteai să vezi un popor întreg de sălbăticiuni îndreptîndu-se grăbit spre culmile Urdei, cu intenţia vădită de a trece muntele. Emil Drăgan îndreptă luneta spre poalele Coastei lui Rus, mormăi cîteva cuvinte de neînţeles în timp ce-şi plimba obiectivul instrumentului de colo pînă colo şi, ca fulgerat de o

revelaţie, se repezi deodată la microfon.
— Asteroidul Mara va cădea peste optsprezece minute între munţii Urda şi Coasta lui Rus, în zona izvoarelor Lotrului! îndreptaţi observaţiile spre punctul acela, urlă el. Mara, zeii cei buni te-au adus aici! îşi sărută în fugă pe obraz logodnica uimită, apoi se precipită pe scară la parter unde cei din cupolă îl auziră dînd diferite indicaţii cu glas tare. Numaidecît un suflu de animaţie străbătu observatorul de sus pînă jos, oamenii se mişcară cu febrilitate, obiectivele telescoapelor, ale aparatelor de filmat şi ale camerelor de televiziune se îndreptară în cîteva clipe spre locul indicat.
— Încă cincisprezece minute! spuse Drăgan, reluîndu-şi locul la postul de observaţie. Şi inimile tuturor bătură mai repede, tulburarea li se urcă în obraji pînă şi celor mai cutezători.
Cerul bătea acum în violet şi se stîrnise un vînt care şuiera prelung deasupra crestelor. Sub bolta de silicolit încetase orice discuţie; doar vocea lui Nicolae Creţu răsuna cu accente ciudate în lumina lividă care învăluise culmile; vuietul pădurilor păru că se ridică în aerul care vibra, cerul îşi schimba mereu culoarea spre purpuriu şi, nu se ştie de unde, apărură grămezi de nori albi cu margini roşcate. Un fulger imens străbătu în fugă tăria şi peste munţi se rostogoliră grele, prelungi, ecourile tunetului care-i urmă.
în faţa microfonului, Nicolae Creţu îşi făcea darea de seamă Cu glas puţin alterat de emoţie:
— Mai sînt cîteva minute pînă cînd asteroidul Mara va atinge solul în apropierea noastră, de două ori mai aproape decît presupuneam acum o oră... Deocamdată nu se vede din cauza norilor care s-au adunat, dar îi simţim prezenţa: el dislocă mase uriaşe de aer cu trei sute de metri pe secundă, ceea ce explică fenomenele atmosferice la care asistăm...
Încordarea creştea din ce în ce; prin aer parcă plutea o ameninţare; feţele crispate se întorceau tot mai des spre ecranele care indicau poziţia şi drumul asteroidului. Afară fulgerele se înteţeau şi o lumină albăstruie, ca în timpul cutremurelor, începu să joace pe crestele munţilor. Un tunet obişnuit păru că se prelungeşte la nesfîrşit, că se întăreşte mereu, pînă cînd munţii se cutremurară.
— Asteroidul!
La zenit norii se învîrtejiră, repezindu-se spre coasta Urdei, ca

şi cînd ar fi fost goniţi din urmă cu harapnice de foc; cerul se umplu dintr-o dată cu aburi albi străbătuţi de fulgere şi rîuri lungi de flăcări; prin marea de neguri păru că trece o umbră uriaşă în zgomotul a mii de tunete care pătrunseră pînă şi în observatorul aşa de bine izolat, apoi în clipa următoare o zguduitură nemaipomenită îi aruncă pe oameni prin toate colţurile, scuturînd cu atîta putere vîrful Mîndrei, încît senzaţia unei prăbuşiri iminente a întregului observator în abis străbătu cu groază inimile tuturor. Pe alocurea se prăvăliră avalanşe de stînci, iar alte stînci fură proiectate în aer. La o înălţime de necrezut pluteau adevărate păduri de copaci înnegriţi, sfîrtecaţi, fantomatici, arzînd printre sfărîmături de piatră şi pămînt; un nor imens de pulbere, foc şi fum se ridica din văi cu o iuţeală neobişnuită, întunecînd cuprinsul. Din cupola observatorului şi de la primul etaj se auzeau strigăte de spaimă şi chemări, în timp ce muntele continua să vibreze ameninţător. Parcă-şi pierduseră capul cu toţii, afară de Emil Drăgan. Uitînd de sine, inginerul se repezise s-o ajute pe Mara care, leşinată pe jumătate din cauza izbiturii, era paralizată de groază.

— Mara!... Mara, draga mea, a trecut!... îi striga el şi căuta s-o aducă în simţire sărutînd-o şi zguduind-o.

Trecură cîteva minute pînă cînd îşi revenіră cu toţii. Mase mari de praf, aburi şi fum se ridicau încă, dar la înălţimea Mîndrei vîntul le spulbera lăsînd să se lumineze încetul cu încetul cuprinsul. Atunci Emil Drăgan se ridică deodată cu faţa transfigurată de emoţie, arătînd cu degetul întins:

— Priviţi!... S-a născut un munte!...

Din mijlocul negurilor începea să se iţească un pisc roşcat, prăpăstios, acolo unde cu cîteva minute înainte fusese o căldare străjuită de munţi.

— Producţia de fier a ţării noastre pentru două secole! adăugă inginerul, în timp ce ceilalţi priveau tăcuţi şi înfioraţi cum noul munte ieşea, încetul cu încetul, din crisalida sa de nori. Cîţiva se repeziră să vadă cum fusese înregistrată căderea asteroidului de aparate. Se obţinuseră nişte fotografii splendide şi toţi se bucurau zgomotos de reuşita întregii operaţiuni.

— O vorbă, Emil, întrerupse Nicolae Creţu vacarmul. S-au făcut observaţii frumoase fiindcă aparatele erau îndreptate exact acolo unde trebuia. Cum ţi-a venit în minte că asteroidul va cădea dincoace de Urda?

Inginerul zîmbi: era primul zîmbet care-i lumina figura după această strălucită încununare a strădaniilor sale.

— Mara îmi spune mereu că poeţii sînt înzestraţi cu facultăţi deosebite, ceea ce le permite să vadă aspecte ale fenomenelor care ne scapă nouă, oamenilor de ştiinţă. Ei bine, afară de poeţi, mai sînt fiinţe înzestrate cu un fel de clarviziune. Se spune că şoarecii părăsesc vasele înainte de naufragiu, iar şerpii şi alte vietăţi prevăd cutremurele. Cînd am văzut sălbăticiunile fugind spre valea Latoriţei mi-am dat seama că ele, presimţind primejdia, părăsesc locul viitorului dezastru pentru a se refugia într-un loc ferit. îmi pare bine că nu m-am înşelat, însă Mara are tot meritul: ea le-a văzut fugind... Şi acum la treabă! Să vedem mai de aproape ce pradă i-am smuls cerului!...

Horia Aramă • Vladimir Colin • Mihu Dragomir • Ion Hobana • Ion Ilie Iosif • Eduard Jurist • Victor Kernbach • Mihnea Moisescu • Ioana Petrescu • Mircea Sîntimbreanu • Ovidiu Şurianu •